

Årsredovisning 2006

Foto: Carina Remröd och Margareta Hildebrandt, Länsstyrelsen

www.t.lst.se

Länsstyrelsen
Örebro län

Publ.nr. 2007:7
Dnr. 100-01850-2007

Innehållsförteckning

Sammanfattning av verksamhetsåret 2006	2
Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2006	6
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	14
Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete	14
Verksamhetsgren Regional utveckling	28
Verksamhetsgren Miljömålsarbete	37
VO Tillsyn och vägledning	49
Verksamhetsgren Social tillsyn	51
Verksamhetsgren Miljötillsyn	61
Verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn	66
Verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn	68
VO Ärendehandläggning	71
Verksamhetsgren Omställning av energisystemet	73
Verksamhetsgren EU-stöd	75
Verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	78
Övrig rapportering	85
Organisationsstyrning	85
Personaluppgifter	89
Uppdrag	92
Sammanställning över väsentliga uppgifter	97
Övrig rapportering	99
Finansiell redovisning	100

Mål: Länen skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar.

Sammanfattning av verksamhetsåret 2006

Arbetsmarknaden

Sverige har haft en stabil konjunkturutveckling under en längre tid. För Örebro län innebär det att antalet sysselsatta de två senaste åren ökat med 2 900 kvinnor och 3 600 män. Trots detta är 4,1 % av kvinnorna öppet arbetslösa (5,6 % i program) och 4,8 % (4,4 % i program) av männen. Bland ungdomar under 25 år är det 5,4 % (5,6 % i program) och bland utlandsfödda 27,6 % (22,8 % i program).

Tittar vi på olika delar av länet är skillnaderna också stora. Den övergripande bilden är att det i stort går bra, men att ett stort antal människor inte har arbete som i många avseenden utgör en bas för deltagande i samhällslivet. Folkhälsoarbetet visar att tillgången till arbete är en av de starkaste hälsobestämmande faktorerna.

Utvecklingsarbete

Länsstyrelsen har i uppdrag att knyta samman arbetet för en hållbar utveckling baserat på de tre perspektiven hållbar ekonomisk social och miljömässig utveckling. Vi har i bland annat i det nya programmet för Mål 2 Östra Mellansverige, som samordnats av oss, tagit flera steg framåt i att integrera de tre perspektiven. I det interna miljöledningsarbetet har vi särskilt lyft fram klimatfrågorna.

I det infrastrukturella arbetet har en förstärkning av den fysiska infrastrukturen inklusive bredband samt utbildningsfrågorna varit prioriterade. Jag noterar med glädje att motorvägsbygget för första etappen Örebro-Karlskoga påbörjats. Betydelsefullt för att binda ihop arbetsmarknaderna, men också en viktig länk i skapandet av en ekonomisk stark flerkärnig zon från St. Petersburg till Oslo. Bredbandsutbygganden pågår och vi ligger främst i Sverige. I Örebro län är det därför få som inte har tillgång till lägst ADSL. Man kan säga att "bredband" kommer att vara en grundförutsättning för att bedriva företag och bo var man önskar. Inom utbildningsområdet utvecklas universitetet fortsatt starkt och dialogen med högskolan i Västerås/Eskilstuna för att skapa en resurskraftigare enhet fortsätter. Arbetet med att få läkarutbildning till universitetssjukhuset kommer att landa i en ansökan till regeringen 2007.

Den 29 juni fick vi regeringens uppdrag att tillsammans med partners ta fram ett strukturfondsprogram för Uppsala, Östergötlands, Västmanlands, Södermanlands och Örebro län. Området står för en hög andel av den ekonomiska tillväxten i Sverige. Programmet överlämnades till regeringen den 31 oktober 2006. Jämfört med tidigare program är detta mer koncentrerat på att skapa förutsättningar för internationellt konkurrenskraftiga företag och utökad nyföretagande. De prioriterade områdena är; Innovativa miljöer, tillgänglighet och entreprenörskap.

Nyföretagande och skapa förutsättningar för företagens tillväxt har länge varit fokuserat i vårt län. Dagens Industris utvärdering av snabbväxande företag, så kallade gasellföretag, visade att det ingen annanstans i Sverige skapas så många jobb i sådana företag som i Örebro län, närmare bestämt 644 nya jobb per 100 000 invånare. Detta kan exempelvis jämföras med Stockholm (244) och Värmland (93).

Länsstyrelsens myndighetsutövning

Många ingredienser behövs för god myndighetsutövning; ekonomiska resurser, duktiga medarbetare, förnuftig lagstiftning och förtroende/legitimitet hos medborgare och företag. Förtroendet skapas i hög utsträckning genom mötet mellan medborgare/företag och våra anställda. Företagarna i Sverige har värderat myndigheterna. Överlag kan sägas att länsstyrelserna har hög acceptans. Då ska man komma ihåg att alla beslut inte är positiva i den mening att sökanden får bidrag. Besluten handlar också om att överlämna misstänkta miljöbrott till åklagare eller att dra in körkort.

Länsstyrelsen i Örebro län har fått omdömet 3,5 och har för andra året i rad bäst omdöme bland länsstyrelserna. Endast två enskilda myndigheter inklusive kommuner i Sverige har bättre omdöme. Med detta tycker jag att vi har bra framtida legitimitet också för nya myndighetsuppgifter som regeringen vill ha genomförda. Jag tolkar vårt nya uppdrag att pröva kampsporter för hela Sverige handlar om detta.

En annan förutsättning för bra myndighetsutövning är duktiga medarbetare. Vi har lägsta medelålder av alla länsstyrelser och hög genomsnittlig utbildningsnivå. Medarbetarna är ambitiösa. Interna enkätuppföljningar visar att medarbetarna generellt trivs bra på myndigheten. Vår största riskfaktor är stress.

Detta har samband med den tredje förutsättningen; tillräckliga ekonomiska resurser. Den politiska processen resulterar ofta i att målsättningarna sätts högre än de ekonomiska resurser vi får för arbetet. På sikt urholkar det förtroendet för den offentliga förvaltningen och politiken. En bättre dialog med regeringskansliet i dessa frågor är angeläget. Jag vill konkretisera detta med arbetet inom jordbrukssektorn. Under 2006 har vi genomfört utökad kontrollfrekvens till 10 % genom att ta resurser från andra sektorer och överbelasta våra medarbetare. Man kan säga att miljöarbetet med flera fått betala jordbruksadministrationen. Detta kan ju inte vara avsikten. Inför 2007 är problemen än större. En utökad kontrollfrekvens till 20 %, som har förespeglats, är omöjlig att genomföra med anslagna resurser. Om vi genomför arbetet inom ramen för tilldelade resurser får regeringen problem med att bidraget inte kommer att betalas ut till bönderna, eftersom en stor mängd kontroller inte kommer att bli genomförda. Dessutom riskerar regeringen sanktioner från kommissionen. Sannolikt är avsikten med sanktionsinstitutet att det ska bli olönsamt för det enskilda landet att inte tillskjuta nödvändiga resurser för CAP. Med avsaknaden av besked i frågan i skrivande stund står den svenska regeringen inför sådana problem 2007.

När det gäller rekvirering från Regionala utvecklingsfonden har detta gjorts med ett för högt belopp (84 312 tkr). Vi har nu ändrat rutinerna så att detta inte ska upprepas. EU-kommissionen har informerats och en prognos är framtagen för när utbetalningarna åter är i balans med rekvirerat belopp. Den 31 december 2006 återstod 36 325 tkr och i april 2007 beräknas hela beloppet ha använts för utbetalningar i programmet. Medlen har inte kommit Länsstyrelsen i Örebro län tillgodo utan har betalats direkt till statens centralkonto i Riksbanken via inkomsttitel. Vår bedömning är att det inte föreligger någon sanktionsrisk.

Under året har förlikningslikvid om 4,7 Mkr utbetalats till tio lantbrukare i länet. Bakgrunden är att dessa hade framställt skadeståndsanspråk hos justitiekanslern för påstådd felaktig handläggning av ärende som rörde markavvattning. Efter förhandlingar hos JK träffade parterna ett avtal om förlikning som JK fastställde i beslut 2006-06-21 (dnr: 2218-03-40). Länsstyrelsen påräknar att Regeringen under första halvåret 2007 kommer att tillföra Länsstyrelsen 2,5 Mkr av denna anledning.

Reducera byråkratin

Vi som arbetar med tillämpning av författningar upplever starkt problemet med onödig byråkrati och omständliga lagstiftningar. Våra synpunkter i remissomgångarna som föregår författningsskrivning handlar ofta om att göra det enklare och begripligare för medborgare och företag. Detta perspektiv upplever jag ofta vägt lätt när regeringskansliet slutgiltigt lagt fast författningstexten. Jag hoppas att regeringen i sitt syfte att dra ner byråkratin med 25 % för företagen nu vill nyttja våra erfarenheter bättre. Vi kan bidra såväl i direktivskrivande, utredningar, föra ut författningstexterna, föra dialog samt formning av slutgiltiga texter. Jag vill lyfta fram två sektorer som särskilt bör reformeras; miljöbalken och företagsstöd. Miljöbalken är mycket omständligare än vad som behövs för att hävda miljöintressena, väntan för att få tillstånd är så lång att svenska företag går miste om nya affärer, expansioner och därmed nya jobb.

Om man betraktar företagsstöden är antalet stöd riktade till företag många och handläggs på alltför många myndigheter. Lagstiftningarna i sig är inte synkroniserade. Enligt min uppfattning skulle regeringen kunna skapa en ramlag där samtliga stöd ingår. Lagen ska ha gemensamma definitioner, krav på redovisning uppföljning etc för samtliga företagsstöd. Inom denna ram ska sedan ändamålsstöden beskrivas ett efter ett. Fördelen med en sådan "företagsstödslag" är att regeringskansliet själv skulle få överblick och kunna bedöma dem samlat. För företagen skulle det bli mycket, mycket enklare.

Sören Gunnarsson
Landshövding

Organisation

Styrelse och Länsledning						
Regional Utveckling	Lantbruk	Miljöskydd	Staben	Förvaltning	IT och Ekonomi	Natur, Kultur och Fiske
Utveckling och stöd Processer och program Samhällsplanering	Lantbrukets EU-stöd Kompetensutveckling för lantbrukare	Miljötillsyn, Tillståndsprövning, Förenade områden Miljöanalys Vattenförvaltning Miljömåls-samordning	Personal Information Skydd och säkerhet Slott och sekretariat	Körkort Sociala frågor Veterinära frågor Yrkesmässig trafik Juridik Diarie och arkiv Allmänna val	IT GIS Ekonomi Intern service	Naturvård Kulturmiljö Fiske Viltförvaltning Miljöövervakning Miljömålsuppföljning

Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2006

Tabell A - Verksamhetskostnader 2006

Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar samt myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		Kostnader inkl OH	
	Tkr	%	Tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	48 614	36	70 350	51
VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	23 564	17	34 100	25
VG Regional utveckling	5 175	4	7 488	5
VG Miljömålsarbete	19 875	15	28 762	21
VO Tillsyn och vägledning	16 964	12	24 549	18
VG Social tillsyn	3 323	2	4 809	3
VG Miljötillsyn	9 441	7	13 662	10
VG Djur- och livsmedelstillsyn	1 723	1	2 493	2
VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn	2 477	2	3 585	3
VO Ärendehandläggning	28 960	21	41 908	31
VG Omställning av energisystemet	581	0	841	1
VG EG/EU-stöd	18 601	14	26 918	20
VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	9 778	7	14 149	10
SUMMA PRODUKTION	94 538	69	136 807	100
Myndighetsövergripande verksamhet (10) samt Administration och intern service (11)	42 269	31		
SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	136 807	100	136 807	100
Resurssamverkan ¹⁾	73		73	
Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	137 040		137 040	
<i>Myndighetsövergripande verksamhet, uppdelat på: 3)</i>				
Nivå 1 (113-115)	21 264	28		
Nivå 2 (110-112, 116-119)	7 396	10		
Nivå 3 (100-109)	13 609	18		
Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	75 588	56		

1) Avser en tjänst som delats med Länsstyrelsen i Västmanland.

2) Verksamhetskod 216 kampsportmatcher, med en kostnad på 160 tkr, saknas i tabellverket som finansdepartementet tillhandahållit.

Tabell B - Verksamhetskostnader 2004-2006

Myndighetsövergripande verksamhet särredovisad

Kostnader per VO och VG (tkr)	2006	2005	2004
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	48 614	45 251	41 383
VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	23 564	21 566	19 049
VG Regional utveckling	5 175	7 116	6 158
VG Miljömålsarbete	19 875	16 569	16 176
VO Tillsyn och vägledning	16 964	13 708	13 892
VG Social tillsyn	3 323	2 508	3 531
VG Miljötillsyn ¹⁾	9 441	7 295	6 465
VG Djur- och livsmedelstillsyn	1 723	1 279	1 505
VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn ¹⁾	2 477	2 626	2 391
VO Ärendehandläggning	28 960	17 627	15 749
VG Omställning av energisystemet	581		
VG EG/EU-stöd	18 601	17 627	15 749
VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	9 778		
Resurssamverkan²⁾	73	0	0
Myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	42 269	35 401	39 481
Totala kostnader (inkl. OH)^{3 och 4)}	136 880	111 987	110 505

1) Tabellen är omgjord i år. 225 tkr är fråndraget på 2005 och 201 tkr från 2004. Summorna inlagda på resp år under VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn

2) Avser en tjänst som delats med Länsstyrelsen i Västmanland

3) Verksamhetskod 216 kampsportmatcher, med en kostnad på 160 tkr, saknas i tabellverket för år 2006 som finansdepartementet tillhandahållit.

4) För år 2005 saknas kostnader för trafikärenden på 4 800 tkr och övrig ärendehandläggning på 4 951 tkr då kolumnerna av finansdepartementet gjorts ej ifyllnadsbara. Samma sak gäller för 2004 för trafikärenden och kostnaden 4 508 tkr och övrig ärendehandläggning på 4 477 tkr.

Tabell B.1 Kostnader för representation (tkr)

	2006	2005	2004
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	213	279	151
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	598	352	369

Kommentar:

Kostnaderna för intern och extern representation varierar något mellan åren. Länsstyrelsen har strikta interna regler för representationen och nivån bedöms som rimlig.

Ökningen av extern representation 2006 beror på att antalet personer och representationstillfällen har ökat, liksom kostnaden per kuvert.

Tabell B.2 Lokaler

	2006	2005	2004
Lokalkostnader residens (tkr) 103	1 163	1 037	1 091
Lokalyta residens (m ²)	1 232	1 232	1 232
Lokalkostnad per m ² i residenset	944	842	886
Lokalkostnad exkl. residenset 113	10 004	9 574	9 402
<i>varav</i> lokalkostnader för kontorslokaler inkl. biytor	9 745	9 305	9 156
Lokalyta exkl. residens (m ²)	6 814	6 462	6 142
<i>varav</i> lokalyta för kontorslokaler inkl. biytor	5 820	5 468	5 173
Lokalkostnad per m ² exkl. residens	1 468	1 482	1 531
Lokalkostnad per m ² för kontorslokaler inkl. biytor	1 674	1 702	1 770
Lokalkostnad per årsarbetskraft exkl. residenset (tkr) **	53	54	53
Lokalkostnad per årsarbetskraft för kontorslokaler inkl. biytor	52	53	51
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²) för kontorslokaler inkl. biytor	31	31	29

* Uppgifterna om lokalyta avser förhållandena den 31 december respektive år.

** För beräkning av årsarbetskrafter hänvisas till FÅB (2000:605), ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

Kostnaden för lokalvården uppgick till 613 tkr. Lokalvårdstjänsterna upphandlas externt. Kostnaderna för larm och bevakning uppgick till 122 tkr. I Läns huset finns automatiskt brandlarm samt ett inbrottslarm kopplat till en bemannad larmcentral (skalskydd). Dessutom finns avtal om ronderande vakt. Kontinuerligt sker översyn av brandskyddsutrustning. Motsvarande säkerhetsåtgärder finns i Örebro slott, residenset. Dessutom finns där kamerabevakning. Under året har gjorts investeringar med 1 084 tkr avseende förbättringar på annans fastighet. En större ombyggnad av kafeterian/matsalen har genomförts. En viss minskning av lokalytan kan bli aktuell.

Tabell C - Årsarbetskrafter per sakområde m.m.

Årsarbetskrafter per sakområde m.m.	2006	2005	2004
Myndighetsövergripande verksamhet (10)	9,8	8,9	¹⁾
Administration och intern service (11)	19,9	18	32,4
Övrig förvaltning (20)	3,7	²⁾	²⁾
Övrig förvaltning (21)	2,5	6,4	7,2
Kommunikationer (24)	1,2	²⁾	²⁾
Kommunikationer (25)	11,4	15,7	15,5
Kommunikationer (34)	1,9		
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	2,8	2,2	2,4
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	26,1	27,9	26,4
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	3,5	²⁾	²⁾
Stöd till boende (41)	2	4,5	3,8
Omställning av energisystemet (42)	0,1		
Kulturmiljö (43)	6,3	5,9	6,7
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	5,1	5,2	4,6
Naturvård och miljöskydd (5)	46,2	39	35,6
Lantbruk (60)	26,4	25	24
Fiske (62)	1	1	1
Social omvårdnad (70)	8	5,8	7
Jämställdhet (80)	2,8	2,3	2,1
Integration (85)	0,1	0,2	0,3
Resurssamverkan³⁾	0,2	0	0
Summa⁴⁾	181	168	169

1) Tabellen har ändrats from 2005 och därför är 2004 summan av (10+11).

2) Tabellen har ändrats fr.o.m. 2006 därför är 2005 och 2004 summan av flera koder.

3) Avser en tjänst som delats med Länsstyrelsen i Västmanland.

4) 0.3 årsarbetskrafter för kod 216 kampsportmatcher ingår ej i summan eftersom koden inte återfinns i Finansdepartementets tabellverk.

Tabell D – Redovisning av ärenden 2006

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	33	195	146	324	50	5	4	0		4
Övrig förvaltning (20-21)	157	910	182	1 054	195	10	13	5		2
varav stiftelser (206)	220	426	14	304	356	0	0	0	98	1
varav kameraövervakning (211)	10	81	1	74	18	4	5	2	83	0
varav bevakningsföretag (212)	30	195	103	297	31	0	0	0	32	0
Yrkesmässigtrafik (24)	77	371	224	529	143	2	1	0		3
varav tillsyn och kontroll (utom taxiförarlegitimationer) (243)	28	88	218	257	77	0	0	0	71	2
Körkort och trafikföreskrifter mm inkl s.k. gröna ärenden. (25)	1 929	13 704	180	12 928	2 885	219	235	16		50
varav tillstånd exkl. s.k. gröna ärenden (251)	639	5 342	1	5305	677	30	29	3		4
varav s.k. gröna ärenden ⁶	0	4 181	0	4 181	0					
varav körkortsingripanden (253)	1 098	2 918	94	2 148	1 962	167	180	8	145	37
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	28	258	22	270	38	6	7	0		2
varav Livsmedelskontroll (281)	3	2	6	10	1	0	0	0	68	0
varav Djurskydd (282)	22	140	2	136	28	6	7	0	46	2
varav Smittskydd (283)	3	89	11	95	8	0	0	0	15	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	27	2	28	1	0	0	0	3	0

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Regional utvecklingspolitik (30)	84	378	29	441	50	2	2	0		11
Infrastrukturplanering (34)	10	31	4	36	9	0	0	0		2
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	102	668	8	614	164	27	45	4	29	17
Stöd till boende (41)	34	2 271	0	1 452	853	0	1	0	99	2
Omställning av energisystemet (42)	0	2	0	1	1	0	0	0		0
Kulturmiljö (43)	125	658	102	754	131	0	0	0		5
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	32	79	42	137	16	0	0	0		2
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0
Naturvård och miljöskydd (50)	68	97	34	99	100	9	12	1		8
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	72	55	87	110	104	2	1	1		25
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	1	0	1	0	0	0	0	2	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	40	404	15	403	56	2	1	0		4
Vattenverksamhet (53)	30	127	31	117	71	1	1	1		7
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	21	77	24	66	56	1	1	1	118	7
Mineral- och torvfyndigheter (54)	8	47	0	20	35	0	0	0		1
Miljöfarlig verksamhet (55)	178	345	149	544	128	4	7	1		9
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	118	244	143	427	78	1	3	0	118	8
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	29	168	2	172	27	0	0	0		0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	28	32	33	70	23	2	0	0		1

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	8	16	14	27	11	2	0	0	145	0
Restaurering (58)	17	23	4	18	26	0	0	0		1
Lantbruk (60)5	811	10 539	130	10 588	892	34	15	1		2
varav stöd till jordbruket enligt EG's förordningar (601)	5	66	75	133	13	32	15	1	9	0
Fiske (62)	10	254	18	236	46	1	0	0		1
Social omvårdnad (70)	50	489	160	385	314	3	1	1		2
varav tillsyn och rådgivning (701)	33	352	119	217	287	0	0	0	68	1
Jämställdhet mellan kvinnor och män (80)	0	0	1	0	1	0	0	0		0
Integration (85)	0	10	6	15	1	0	0	0		0
Summa	3 952	32 115	1 609	31 317	6 359	329	346	31		161
Varav Vattenmyndighetens ärenden	3	22	6	28	3	0	0	0	24	0
Varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	37	42	3	50	32	3	2	0	252	0

¹ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

² Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2006.

³ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. skall ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁴ Med genomsnittlig genomströmningstid avses tid från inkommen/initierat till beslutat ärende. Exkludera lantbruksärenden registrerade i IAKS och Ararat.

⁵ Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

⁶ Diarieförda i Diabas redovisas under 251 även om de är gröna handledarskap.

Kommentar:

Miljöprövningsdelegationens ärenden (5511)

Länsstyrelsen har ett mål att 80 % av ärendena ska avgöras inom 80 dagar från det att ett ärende är komplett för remiss och kungörande. Uppgifterna i tabellen avser tiden från det ansökan kommer in och kan därför inte användas för att följa upp vårt mål. Efter att ansökan kommit in kan det ta lång tid innan den blir komplett, vilket ofta beror på att sökanden dröjer med det kompletterande underlaget. Det förekommer också att en sökande begär att vi ska avvakta med handläggningen av en ansökan. På grund av dessa omständigheter är det svårt att dra slutsatser av uppgifter om den genomsnittliga genomströmningstiden. Det framgår också av tabellen att variationen i genomströmningstid är mycket stor.

Tabell D.1 – Redovisning av vissa ärenden uppdelat på kvinnor, män och juridiska personer

A	B			C			D		
Sakområde och del av sakområde	Antal inkomna ärenden under 2006			Antal beslutade ärenden under 2006			Antal överklagade ärenden under 2006		
	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.
Kommunikationer (24-25, 34), exklusive s.k. gröna ärenden	2 324	7 555	370	2 158	6 744	327	37	185	3
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	26	27	200	32	33	242	0	0	1

VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete

Mål: Ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom samordning och hänsynstagande till olika sakintressen.

Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete

Tabell 1.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete

Kostnader och årsarbetskrafter för verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter ¹⁾
Totala kostnader VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete (exkl. OH)	23 564	34,5
<i>varav</i> Övrig förvaltning (200, 201)	1 853	2,4
<i>varav</i> Trafik (240, 250)	530	1,1
<i>varav</i> Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor.(280, 289)	207	0,3
<i>varav</i> Regional utvecklingspolitik och konkurrens (300)	2 953	4,0
<i>varav</i> Infrastruktur (34)	1 566	1,9
<i>varav</i> Hållbar samhällsplanering och boende (400-402)	1 013	1,7
<i>varav</i> Energiomställning (420, 4209, 421, 422)	41	0,1
<i>varav</i> Kulturmiljö (430)	575	1,2
<i>varav</i> Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (450, 451-455, 459)	4 101	5,1
<i>varav</i> Naturvård och miljöskydd (500)	4 634	7,8
<i>varav</i> Lantbruk (600)	2 120	3,7
<i>varav</i> Fiske (620)	119	0,2
<i>varav</i> Social omvårdnad (700)	1 218	2,1
<i>varav</i> Jämställdhet (80)	2 545	2,8
<i>varav</i> Integration (85)	89	0,1
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	10 536	7,4
Totala kostnader VG Generellt sektorsövergripande arbete (inkl. OH)	34 100	41,9

¹⁾ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform. Se vidare ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 § förordningen(2000:605) om budgetunderlag och årsredovisning. En årsarbetskraft motsvarar 220 arbetsdagar per år.

Tabell 1.1.2 – För sakområdet jämställdhet

Kostnader/intäkter för sakområde	2006	2005	2004
Jämställdhet			
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr)	3 684	2 926	2 516
varav ramanslag 32:1, netto (tkr)	1 066	923	933
varav övrig finansiering (tkr)	2 618	2 003	1 583
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	2,7	2,4	2,1
Verksamhetsintäkter	713	434	178

¹⁾ Jämförelsetalen är ändrade.

Mål 1: Länsstyrelserna skall stärka det sektorsövergripande arbetet och samordningen av de olika sakområdena för att uppnå effektiva lösningar och bidra till en hållbar utveckling i länen med vägledning av regeringens strategi för hållbar utveckling.

Framgångsfaktorer som bidragit till att stärka det sektorsövergripande arbetet

Kulturmiljö och naturreservat

Genom samverkan mellan natur- och kulturmiljöfunktionerna har en satsning genomförts för att bättre uppmärksamma och informera om kulturmiljövärden i några naturreservat. Arbetet är ett led i en mer långsiktigt hållbar förvaltning och nyttjande av reservaten.

Byggnads- och fornvårdsbidrag

Vid fördelningen av byggnads- och fornvårdsbidrag i länet prioriteras särskilt besöksobjekt och objekt som bidrar till att förstärka den ”regionala jordmånen”, som är ett insatsområde i länets tillväxtprogram, i syfte att skapa goda förutsättningar för bland annat företagsamhet och god livsmiljö. Därigenom har förutsättningarna främjats för länets tillväxt.

Naturvårdsprojekt

Arbetet med kommunala och lokala naturvårdsprojekt, LONA, har varit framgångsrikt i det avseende att alla kommuner beviljats medel för projekt. Flera kommunala naturreservat har bildats och åtgärder har vidtagits i tätortsnära natur. Projekten har i många fall stöttats ekonomiskt av föreningen Hopajola, vilket underlättat kommunens finansiering. Arbetet har varit framgångsrikt, då flera organisationer deltagit i arbetet. Skogsstyrelsen har medverkat genom upprättande av naturvårdsavtal för skog inom projektet Lillängen i Laxå kommun. Arbete har skett i samarbete med ideella föreningar som Svenska Jägareförbundet i Lekebergs kommun och Hasselfors byalag i Laxå kommun. Arbetet har också varit framgångsrikt då kommunerna integrerat andra mål som folkhälsa, anpassningar för funktionshindrade och integration. Åtgärderna har underlättat för människor att komma ut i naturen. Exempel på detta är projektet Lindesjön runt i Lindesbergs kommun, gång- och cykelbron över Lillån i Örebro kommun, med anpassning för funktionshindrade och guidningar för till exempel invandrare och funktionshindrade.

Arbetet med projektet naturbeteskött i Närke har varit framgångsrikt i det avseende att man fått finansiering från investeringsstöd via Lantbruksenheten för ligghall, särskilda projektmedel från Naturvårdsverket med 3,2 miljoner kronor samt finansiering av WWF för projektledning. Lokala brukare är mycket drivande i projektet och att naturvårdsarbetet drivs

följaktligen med god förankring. Örebro kommun har utsetts till förvaltare för naturreservatet Kvismaren och arbetar aktivt med arbetslag inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Restaurering pågår av markerna och åtgärder som genomförts är uppsättning av nya stängsel, vasslåtter, betesputsning och fräsning, vilket skapar sötvattensstrandängar av hög kvalitet och som gynnar fågelfaunan i området. Köttet som produceras går bra att sälja på marknaden och skolorna i Örebro tar hand om en del. Köttet är mycket uppskattat av eleverna.

Miljömålsarbetet

Den breda samverkan, som kännetecknar arbetet med de regionala miljömålen, bidrar i hög grad till att stärka det sektorsövergripande samarbetet, såväl med aktörer utanför Länsstyrelsen som mellan sakområdena inom myndigheten. Fokus i miljömålsarbetet ligger nu på genomförande av åtgärder, men under året har även en revidering och komplettering av de regionala miljömålen slutförts. Åtgärdsplaneringen ses över årligen. Formuleringen av mål och åtgärder sker inom ramen för ett samarbetsavtal mellan länets kommuner, Landstinget, Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen. Även andra organisationer och intressenter medverkar i arbetet. *Hållbara transporter i Örebro län* är exempel på ett åtgärdsinriktat projekt där sakområdena miljöskydd, regional utveckling och kommunikation samverkar med ett flertal externa intressenter.

Uppföljningen av de regionala miljömålen är ett långsiktigt arbete som berör många olika sakområden. Det innebär en samordnad insats, som bland andra berör sakområdena naturmiljö, miljöskydd, fiske, kulturmiljö och fysisk planering.

Tvärsektoriellt sammansatta miljögrupper

Länsstyrelsens arbete med miljöövervakning, miljömålssamordning, miljömålsuppföljning, analys av miljötillståndet, vattenförvaltningen enligt ramdirektivet för vatten med mera är samlat i en arbetsgrupp, Miljöanalysgruppen. Gruppens sammansättning och uppgifter främjar en stärkt samordning, främst mellan sakområdena miljöskydd, naturvård, kulturmiljö och fiske.

Andra exempel på tvärsektoriellt arbete är bildandet av en intern energigrupp för samordning av arbetet med energifrågorna, det interna miljöledningsarbetet, arbetet med skötsel och säkerställande av naturreservat och kulturreservat, utarbetande av bevarandeplaner för Natura 2000-objekt med limniska naturvärden samt åtgärdsprogram för hotade arter. Vi har under året deltagit i Landstingets arbete med regionala folkhälsomål.

Regional överenskommelse (RÖK)

Inom integrationsområdet leder och samordnar Länsstyrelsen sedan 2002 en länsgrupp för utveckling av introduktionen av nyanlända till länet. En regional överenskommelse (RÖK) togs fram av länsgruppen 2003. Avrapporteringen har skett till länets Utvecklingsråd, ett samarbetsforum med 33 aktörer i länet för länets utveckling. Till gruppen har projektledare för integrationsprojekt och andra resurspersoner inom området bjudits in för att ta del av deras kunskaper och erfarenheter. En processutvärdering har genomförts, med uppföljning, kartläggning och analys av de insatser som genomförs i länet. Utvärderingen har gjorts av doktorander från Örebro universitet och syftar till att utveckla integrationsarbetet på bästa sätt. Utifrån utvärderingen har länsgruppen arbetat fram en handlingsplan för fortsatt arbete.

Länsstyrelsens uppfattning är att samverkan har fungerat bra under arbetet med att ta fram en regional överenskommelse. De förslag till förbättringsåtgärder som tagits fram har åtgärdats. Några exempel; Landstinget har inrättat en Asyl- och invandrarhälsa, kommuner och

Arbetsförmedlingen samlokaliserar, arbetspraktikprojekt, individualiserad introduktion, riktade åtgärder till företag i länet och riktade föreläsningar till chefer och rekryterare. Sammanfattningsvis har framgångsfaktorerna varit:

- Att någon sammankallar/samordnar arbetet, att så många inblandade som möjligt är med, det garanterar förankring.
- Att arbetet processas genom undergrupper till de personer som sitter i länsarbetsgruppen.
- Att det ger förankring och att verkliga och specifika frågor tas upp och behandlas.
- Att det finns ansvariga uppknutna till arbetet för att garantera genomförande och ansvar för kostnader.

Svårigheter och hinder för att arbeta sektorsövergripande på ett effektivt sätt

Resursbrist

Effektiviseringskrav och tillkommande uppgifter tillsammans med strävan att upprätthålla en god service gentemot våra intressenter medför en tidspress på medarbetarna, som hämmar utvecklingen av det sektorsövergripande arbetet. Många upplever det svårt att få det nödvändiga utrymmet för att arbeta med att utveckla samordning mellan olika områden. Medarbetarenkäterna visar också att hälften av medarbetarna inte anser sig hinna fundera på utveckling av verksamheten. Många upplever också att arbetssituationen är stressad.

Resursbrist inom kulturmiljöområdet gör att det är svårt att i tillräcklig utsträckning väga in kulturmiljöaspekterna i till exempel arbetet med skydd av natur och i miljömålsarbetet, som båda just nu drivs i ett högt tempo. När stora resurser under senare år tillförts naturvården för arbetet med att genomföra formellt skydd av skog, har något motsvarande inte kommit kulturmiljövården till del, vare sig genom anslaget 28:26 eller genom riktade förändringar i länsstyrelsernas ramanslag. Därför har angeläget arbete med de kulturhistoriska aspekterna i skogsreservaten inte kunnat genomföras, till exempel inventeringar av kulturlämningar, historiska markanvändningsanalyser, utformning av skötselplaner och information. Samma förhållande gäller för arbetet med miljömålen Myllrande våtmarker, God bebyggd miljö och Levande sjöar och vattendrag. Bristen på aktuella kunskapsunderlag rörande kulturmiljöer innebär också ett hinder för effektiv samverkan med andra sakområden.

Hållbar utveckling

Begreppet hållbar utveckling är - trots att det i retoriken använts flitigt under de senaste åren - svårt att konkretisera och svårt att omsätta i den praktiska handläggningen. Det finns därför ett stort behov av utbildning och vägledning, som till stor del bör utarbetas på nationell nivå.

Nytt regionförbund

Bildandet av ett nytt regionförbund i januari 2006 har förändrat förutsättningarna för samverkan med företrädare för kommunerna och Landstinget, då roller och uppgifter inte är klara hos Regionförbundets företrädare.

Behov av kunskapsstöd eller annat stöd för att vidareutveckla integrationsperspektivet i Länsstyrelsens verksamhet

För att kunna vidareutveckla integrationsperspektivet inom Länsstyrelsens verksamhet behövs resursförstärkning, så som Länsstyrelsen gjort inom jämställdhetsintegreringen. Likaså behöver uppdraget förtydligas och konkretiseras.

Det finns också ett behov av kunskapsuppbyggnad kring detta perspektiv, kanske i form av erfarenhetsåterföring av goda exempel. Ur ett mångfaldsperspektiv representerar myndighetens handläggare endast ett fåtal aspekter av den mångfald av kulturer som vårt

samhälle idag består av. Insatser behövs för att vidga perspektiven och öka möjligheten att nå de uppsatta målen om allas förståelse och delaktighet.

Mål 2: Länsstyrelsen skall ha förmåga att vid räddningstjänst eller vid en kris som berör länet snabbt kunna upprätta en ledningsfunktion avseende bl.a. samordning och information. Funktionen skall vara utbildad och övad för sådana händelser.

Länsstyrelsens ledningsfunktion

Utbildning

Informationsfunktionen och GIS har genomfört en gemensam kartpubliceringsutbildning, i vilken nio personer deltog.

Försvarsdirektör och en jurist har deltagit i Kunskapsmöte för jurister, där olika scenarios diskuterades.

Länsveterinären som ingår i organisationen för Vakhavande beslutsfattare har genomgått VB-utbildning.

Försvarsdirektören har deltagit i utbildningen: Att leda under svåra förhållanden.

Övning

Krishanteringsorganisationen består av olika funktioner och övningar har genomförts under året med inriktning på krishantering:

- Regional övning pandemi
- 9 personer från Länsstyrelsen, 2 personer Örebro kommun, 4 personer från landstinget och 1 person från polisen
- OLC-övning Jordbruksverket på Räddningsskolan i Skövde.
- 1 länsveterinär deltog
- Pandemiövning inom ÖSAM
- Örebro län deltog med 8 personer (5 personer från länsstyrelsen, 2 personer från landstinget och 1 person från polisen)
- Signalskyddsövning med olika kryptosystem
- 6 personer utbildade att hantera krypto på länsstyrelsen

Inträffade händelser

Under år 2006 har delar av Länsstyrelsens krishanteringsorganisation aktiverats vid tre tillfällen när det gäller kriser som berört länet.

Den 28 februari beslutade länsledningen att aktivera delar av krishanteringsorganisationen inför en eventuell fågelinfluensa. Arbetets inriktning innebar att informera berörda parter, media och allmänhet via nätverk, informationstillfällen, lägga ut information på både hemsidan och Kriswebben. Länsveterinär och försvarsdirektör fick i uppdrag att se över vilka funktioner och vilken bemanning som skulle ingå i epizootikansliet. Örebro län har flera stora fågelsjöar och det var anledningen till att man startade upp epizootikansliet. Förberedelser gjordes för att kunna ta emot en OLC (operativ ledningscentral) från Jordbruksverket. Örebro län drabbades inte av några fall med fågelinfluensa, men händelsen medförde att många funktioner i krishanteringsorganisationen blev involverade i arbetet och fick därmed erfarenhet i att arbeta i en krishändelse. Ungefär 25 personer var involverade i händelsen.

Den 16 juli blev Länsstyrelsens vakthavande beslutsfattare kontaktad av landstinget gällande krissituationen i Libanon. Evakueringen av svenskar innebar för Länsstyrelsen samordning och samverkan med både polis och länets tolv kommuner. Libanonehändelsen pågick under semestertid och det innebar nya kontaktvägar eftersom de etablerade inte alltid fungerade. Arbetet på Länsstyrelsen sköttes av 3-4 personer, där samordning och information var huvudarbetsuppgifterna.

Den 26 oktober begärde regeringen en rapport över vidtagna och planerade åtgärder i länet gällande ett eventuellt kommande oväder. Länsstyrelsens arbete präglades av informationssamordning till berörda aktörer. SMHI hade utfärdat klass 1 varning gällande Örebro län vilket innebär vissa risker för allmänheten och en del störningar för en del samhällsfunktioner. Händelsen engagerade 3-4 personer på Länsstyrelsen.

Mål 3: Verksamheten skall bedrivas så att samhällets grundläggande behov av samordning, samverkan och information på regional nivå säkerställs vid olyckor och kriser i samhället. Länsstyrelsen skall stödja inblandade parter, såsom kommuner, myndigheter och organisationer, i syfte att få till stånd samordning och en gemensam inriktning för de åtgärder som behöver vidtas, såväl före som under och efter en kris. I händelse av ett krisläge skall länsstyrelsen på en sektorsövergripande nivå kunna informera samhällsaktörer och allmänhet om förlopp, konsekvenser och de åtgärder som planeras av ansvariga aktörer.

Utvecklingen av Länsstyrelsens krishanteringsfunktion fortsätter. Krishanteringsorganisationen utgår från ansvars- och likhetsprinciperna för bemanning samt rutiner för ledning och beslut. Samtlig personal på Länsstyrelsen står till krishanteringsorganisationens förfogande.

För att möjliggöra samordnad information mellan beslutsfattare och organisationer och för att kunna informera allmänheten utvecklar vi för närvarande en kriswebb. Kriswebben används som informationsförmedlare även vid mindre händelser för att vi ska få bästa möjliga användarerfarenhet.

Arbetet med kriswebben samordnas med Krisberedskapsmyndighetens uppdrag att anordna en nationell portal för samordnad krisinformation. I arbetet med den nationella portalen deltar vi också med två medarbetare.

I december genomfördes ett krisinformationsseminarium, som samlade ett drygt sextiotal deltagare. Från 2007 kommer även WIS ,Webbaserat Informations System, att vara infört i

vår krishanteringsorganisation, för möjlighet till informationsöverföring mellan samverkande myndigheter och organisationer vid händelser.

Den tekniska ledningsförmågan uppgraderas kontinuerligt och möjlighet till samverkansledning finns i såväl normal kontorsmiljö som i skyddad ledningscentral.

Under året har två möten hållits med vårt regionala samverkansråd för krishantering och skydd mot olyckor (krishanteringsrådet). En översyn av rådets sammansättning, arbetssätt m.m. har också påbörjats. Vid det ena mötet var en av fokusfrågorna RAKEL och då deltog, utöver rådets medlemmar, även andra tänkta användare och intressenter. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser bedrivs på tvärspektoriell basis. Internt inventerar Länsstyrelsen i nuläget material från samtliga enheter, som sedan kommer att ligga till grund

för arbetet med den regionala risk- och sårbarhetsanalysen. Prioriterade områden är el, tele, IT, transporter och höga flöden.

Att ge stöd till kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser har under året varit en prioriterad uppgift med gott resultat. Tillsammans med länets kommuner, kommunal räddningstjänst, landsting och polis genomfördes även en studieresa till Norge för att studera hur de bedriver arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

Ett annat fokusområde under året har varit att lämna underlag till klimat- och sårbarhetsutredningen.

Epizootiplaneringen uppdateras kontinuerligt och den fick även testas i samband med hanteringen kring fågelinfluensan.

I pandemiplaneringen stöder Länsstyrelsen i första hand landstinget och kommunerna. Länsstyrelsens huvuduppgift har varit att definiera och förtydliga arbetet med samhällsviktig verksamhet. En särskild arbetsgrupp med representanter för Länsstyrelsen, landstinget och kommunerna finns för detta arbete.

Flera enheter på Länsstyrelsen arbetar tillsammans med samordning i frågor kring dammsäkerhet och höga flöden.

Vi deltar vid de möten som arrangeras av de kommunala beredskapssamordnarna för att nå samsyn och nå en enhetlig inriktning på krisberedskapsarbetet i länet.

Samverkan mellan länen inom ramen för ÖSAM har förstärkts ytterligare. I dagsläget finns ett flertal arbetsgrupper som arbetar med länslika och länsövergripande planeringsfrågor. Försvarsdirektörerna på samtliga länsstyrelser träffas regelbundet för att nå en gemensam inriktning i strategiskt viktiga frågor.

De viktigaste gränssättande faktorerna för myndighetens uppgifter är ledning i CBRN miljö, ledning vid omfattande störningar i den kommunaltekniska försörjningen som berör myndigheten, samt ledning över tiden i händelser med varaktighet längre än en vecka.

Av vad som beskrivits ovan bedöms Länsstyrelsens förmåga att leda, samordna, samverka och informera vid svåra påfrestningar på samhället i fred, som god.

<p><i>Mål 4:</i> Länsstyrelsen skall bidra till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen i länet. Särskilt fokus skall under året läggas på Regional utveckling, Landsbygdsutveckling, Social tillsyn, Kommunikationer och Hållbar samhällsplanering och boende. Samverkan skall ske med strategiska statliga myndigheter och andra viktiga aktörer i länet.</p>

De jämställdhetspolitiska målen i länet

Social tillsyn

Genom kunskapsuppbyggnad i vår tillsyn, vägledning och ärendehandläggning gentemot våra tillsynsobjekt bidrar vi till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen i länet.

I den tillsyn som gjorts under året har jämställdhetsperspektivet lyfts fram i intervjufrågor och genom hänvisning till Socialstyrelsens skrift om jämställd socialtjänst. Förutom tillsyn

har vi bjudit in länets samtliga kommuner till en heldags seminarium på temat "Jämställd socialtjänst".

Regional utveckling

Inom sakområde Regional utveckling tas jämställdhetsaspekten alltid upp i beredningen av ansökningar om företagsstöd och projektmedel.

Vid beredning av regionala projektmedel bedömer Länsstyrelsen om projektet integrerat jämställdhetsperspektivet. Projektägaren och Länsstyrelsens handläggare har en checklista att utgå ifrån. Om projektägaren arbetar aktivt med jämställdhetsperspektivet skrivs det in i beslutet.

I beredningen av företagsstödsansökningar kräver Länsstyrelsen alltid in en kopia av jämställdhetsplanen från företag som var 10 årsarbetskrafter vid senaste årsskiftet eller kommer att bli det under den aktuella investeringsperioden. Även företag med färre än 10 anställda får redogöra för sina insatser inom jämställdhetsområdet. Jämställdhetsplanen och beskrivningen av jämställdhetsarbetet i ansökan ligger sedan till grund för bedömningen av hur företaget bidrar till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen.

Någon uppföljning eller analys av huruvida Länsstyrelsens arbete bidragit till konkreta positiva effekter ute på företagen har inte gjorts. Handläggarnas uppfattning är dock att företagen i grunden är positivt inställda till mixade arbetsplatser, men att det inom många branscher är svårt att hitta kompetent personal av båda könen. Ibland efterfrågar också företagen mer stöd och hjälp när det gäller den praktiska utformningen av jämställdhetsplaner än vad Länsstyrelsen i Örebro län kan erbjuda.

Företagsstödshandläggarna i Örebro, Värmlands och Västmanlands län hade under våren ett seminarium som behandlade jämställdhetsplaner. Efter detta upplever handläggarna att de har större möjligheter att stötta företagen och även att ställa krav på utformningen av jämställdhetsplanerna.

Hållbar samhällsplanering och boende

Inom Hållbar samhällsplanering och boende har man sedan några år tillbaka utarbetat en checklista för jämställdhet i den fysiska planeringen till hjälp vid kommunernas fysiska planering. Fortlöpande synpunkter i jämställdhetsfrågor lämnas vid plansamråd. Arbetet med handlingsprogrammet för jämställdhet har under året 2006 avsett att fortsätta med en punkttillsyn för checklistans användande samt med kommunernas reella jämställdhetsplanering. Detta arbete kvarstår att utföra.

Kommunikationer

Under hösten 2005 genomförde och publicerade Länsstyrelsen en kartläggning av representationen av kvinnor och män inom transportsektorn i Örebro län. Under 2006 har vi genomfört och publicerat en fördjupning av denna kartläggning i syfte att undersöka hur man förhåller sig till det sjätte transportpolitiska målet (som behandlar ett jämställt transportsystem, att transportsystemet ska vara utformat så att det svarar mot både kvinnors och mäns behov och att kvinnor och män ska ges samma möjlighet att påverka transportsystemets tillkomst, utformning och förvaltning och deras värderingar ska tillmätas samma vikt), i vilken anda man arbetar i styrelsen eller nämnden och vilka åtgärder man vidtar inom sitt område för att öka jämställdheten.

Landsbygdsutveckling

EU:s landsbygdsstöd stöttar företagandet på landsbygden. I Länsstyrelsens genomförandeplan så är ansökningar från kvinnliga företagare prioriterade i de fall vi har

brist på medel. När det gäller investeringsstöd till lantbruksföretag så har flest investeringsstöd beviljats till män, men inte så sällan söker en man och en kvinna tillsammans, i mannens namn. Projektstöd för utveckling av landsbygden och för kompletterande åtgärder har beviljats i en rätt jämn fördelning till manliga och kvinnliga sökanden.

Inom kompetensutvecklingen för lantbrukare inom landsbygdsprogrammet så väljer kvinnor och män olika typer av kurser att delta i. Stort manligt deltagande har vi på aktiviteter om växtodling, lantbruksmaskiner och tvärvillkor, medan kvinnor främst deltar i kurser om djurhållning och småskalig livsmedelsförädling.

Insatser för att stödja viktiga aktörer i länet inom jämställdhetsintegrering

Länets regionala utvecklingsprogram, RUP, består av ett antal strategiska utvecklingsprogram. Ett av dessa program är ett särskilt jämställdhetsprogram. Jämställdhetsfrågorna integreras även horisontellt i samtliga strategiska utvecklingsprogram.

Verka Jämställt: Länsstyrelsen har under 2006 fortsatt sitt arbete med att stödja statliga aktörer i länet i deras arbete med jämställdhetsintegrering. Det är Arbetsmiljöverket, Försäkringskassan, Länsarbetsnämnden, Polismyndigheten och Örebro universitet som fått utbildning i jämställdhet vad gäller ledning, styrning och organisering av jämställdhetsarbete (MUMS och JämKas Bas). Alla myndigheters ledningsgrupper och strategiska personer från respektive myndighet, totalt 382 personer, har fått utbildning i tre dagar. Därefter har processtöd erbjudits i diskussioner och framtagandet av plan. Resultatet är att idag har alla dessa myndigheter tagit fram en handlingsplan över hur de från 2007 och framåt ska arbeta med jämställdhetsintegrering på sin myndighet. Det är ett mycket lyckat projekt, till fullo finansierat av Europeiska socialfonden.

Länsstyrelsen har under året genomfört en stor och omfattande intervjuundersökning, där 31 statliga myndighetschefer i länet intervjuats om myndigheternas behov och stöd i arbetet med jämställdhetsintegrering. De fem myndigheter som är med i *Verka Jämställt* har inte varit med i den intervjuundersökningen. Resultatet av undersökningen visar på ett stort behov och även intresse av utbildningsinsatser och många bra synpunkter på former hur detta kan samordnas från Länsstyrelsens sida.

Länsstyrelsen har en Länsgrupp i jämställdhetsfrågor, där representanter från kommuner, myndigheter och organisationer sitter med. Fokus detta år har bland annat varit att belysa och stötta Landstingets arbete med jämställdhetsintegrering. För att stötta kommunerna och skolan har Länsstyrelsen också initierat ett nätverk för genuspedagoger och andra genusmedvetna pedagoger. Nätverk syftar till utbildning, information och initiativ.

Det finns ett mycket stort intresse i länet för att utveckla samarbete med Länsstyrelsen kring jämställdhetsfrågor, främst jämställdhetsintegrering. En svårighet och begränsning är Länsstyrelsens avsaknad av resurser för att kunna möta detta stora behov av stöd. Idag går alltför mycket tid för Länsstyrelsens särskilt sakkunniga i jämställdhetsfrågor åt att leta finansieringsmöjligheter för att kunna möta behovet av stöd till aktörer i länet.

Mål 5: Aktuellt och samordnat underlag om hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt skall finnas tillgängligt och på ett samlat sätt användas i länsstyrelsernas verksamhet inom olika sakområden. Länsstyrelsen skall genom tidiga kontakter och samråd verka för att det nationella perspektivet får genomslag i kommunernas fysiska planering och att planeringen samordnas så att den främjar en hållbar utveckling i länet och regionen.

Nedanstående rapport har redovisats till Boverket 2006-10-30

Rapport: *Länsstyrelsens tillsynsverksamhet över regelverket på byggområdet och över planväsendet*

Dnr: 409-14964-2006

Länsstyrelsen i Örebro län har under 2006 påbörjat ett arbete med att sammanställa, systematisera och tillgängliggöra kunskapsunderlag som behövs för ärendehandläggning, planering, ansökningar mm. Arbetet bedrivs i ett tvärsektorielt projekt inom Länsstyrelsen. Arbetet med inventering och sammanställning av befintliga kunskapsunderlag pågår och beräknas vara klart i början av år 2007.

En del av arbetet syftar till att utvärdera och ta fram förslag till datasystem för att göra materialet digitalt tillgängligt på ett överskådligt sätt. Eventuellt kan detta komma att ske inom ett samarbete med några av de andra länen i Mälardalen. Målet är att det mesta av materialet ska vara tillgängligt digitalt.

Länsstyrelsen har i det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) arbetat fram en del som kallas Länsöversikt. I den dras riktlinjer upp för hur det fortsatta regionala arbetet med gränslösa planeringsunderlag och regionala samhällsfrågor kan ske med en koppling till kommunernas översiktsplaner. I arbetet har kommunernas stadsarkitekter varit referensgrupp.

Det finns en uppenbar svårighet att med små resurser avsätta tid för långsiktigt rådgivnings- och utvecklingsarbete i relation till flödet av inkommande ärenden inom olika områden. En fortsatt utveckling av vår verksamhet borde ligga på de tvärsektoriella processerna med kunden i fokus.

Av Örebro läns 12 kommuner är det fem som inte har reviderat sina översiktsplaner sedan de togs fram 1990. I några av kommunerna har fördjupade översiktsplaner för delar av kommunen tillkommit. I fem kommuner pågår arbete med revidering av översiktsplanerna.

Mål 6: Prövning och tillsyn enligt miljöbalken och enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor skall samordnas.

Planering av tillsynen enligt miljöbalken och enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor har integrerats genom att båda tillsynsområdena ingår i en integrerad tillsynsplan. Den miljöhandläggare som ansvarar för tillsynen över den miljöfarliga verksamheten ansvarar även för tillsynen enligt Sevesobestämmelserna.

Två handläggare har specialiserat sig inom området och bistår övriga handläggare med sin kompetens. Specialisterna svarar också för de delar som avser Sevesotillsynen i den samlade tillsynsplanen för miljöfarliga verksamheter. Länsstyrelsen har även samverkat med Arbetsmiljöinspektionen när tillsynsplanen upprättats. Handläggningen av prövningsärenden sköts på motsvarande sätt som tillsynen. Under året har tre gemensamma tillsynsbesök på

miljöfarliga verksamheter genomförts tillsammans med Arbetsmiljöverkets handläggare av Sevesofrågor.

Mål 7: Länsstyrelserna skall tillsammans med andra aktörer verka för att samhället blir tillgängligare för alla.

Länsstyrelsens tillgänglighetsarbete utifrån Handikapplanen

Våren 2000 antog riksdagen en ny handlingsplan för handikappolitiken "Från patient till medborgare" (prop. 1999/2000:79. Kärnan i den är att samhället ska utformas så att människor med funktionshinder kan bli fullt delaktiga.

Att göra samhället tillgängligt innebär att ta bort de hinder som finns. Det handlar om att utforma produkter, tjänster och miljöer så att så många människor som möjligt kan använda dem. Eftersom statsförvaltningen är till för alla människor, så måste myndigheterna vara tillgängliga. Detta har regeringen slagit fast i en särskild förordning (2001:526)

Länsstyrelsens övergripande arbete med tillgänglighetsfrågorna utgår ifrån vår Handikapplan som togs av ledningsgruppen i november 2005 och som sedan revideras i slutet av varje år. Handikapplanen omfattar tre delar; lokaler, verksamhet och information. Utformningen bygger på förordningen om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av handikappolitiken (SFS 2001:526) som anger att myndigheter särskilt ska verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionshinder. I detta arbete ska Förenta nationernas standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet vara vägledande.

Länsstyrelsens målsättning är att lokaler, verksamhet, och information ska vara tillgängliga för personer med funktionshinder.

Lokaler

Länsstyrelsens lokaler har inventerats utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Vid ny- eller ombyggnad av våra lokaler ska tillgänglighetsaspekten finnas med redan på planeringsstadiet så att resultatet blir bra.

Verksamhet

På en tillgänglig myndighet ska människor med olika slags funktionshinder kunna ta del av information och verksamhet samt kunna arbeta. Människor med funktionsnedsättning ska garanteras delaktighet och jämlikhet. Rekrytering, befordran och internutbildning ska ske på ett sådant sätt att ingen diskrimineras. Under 2006 har en Mångfaldsplan tagits fram som har redovisats och diskuterats på samtliga enheter. Ett halvdagseminarium har arrangerats under temat Mångfald. Seminariet riktade sig till chefer, gruppleddare, fackliga företrädare och personalfunktionen.

Information

Länsstyrelsen har sedan flera år tillbaka arbetat aktivt inom informationsområdet med tillgänglighet och användarvänlighet. Framför allt har vårt arbete riktat in sig på webben.

Sedan 2003 har tillsammans med 14 andra länsstyrelser ett gemensamt webbsamarbete. Tillsammans har vi upphandlat ett webbpubliceringsverktyg och därefter samarbetat i utvecklings- och utbildningsfrågor. Vi har kontinuerligt anlitat tillgänglighetsexperter för att utbilda våra webbredaktörer samt kontrollera att hemsidan fungerar bra för dem som surfar med hjälp av olika hjälpmedel för funktionshindrade. Ett resultat av denna satsning är att våra webbplatser idag uppfyller idag de krav som finns på tillgänglighet och våra

webbredaktörer har hög kompetens inom området. Inför varje ny funktionsutveckling ställer vi även krav på leverantören att de ska samarbeta med tillgänglighetsexperter. På så sätt säkerställer vi att nya funktioner blir användarvänliga och att webbplatsen håller fortsatt hög tillgänglighet.

Under 2006 har vi i och med lanseringen av vårt nya intranät särskilt satsat på att den interna webbplatsen och att både dess funktioner och det interna gränssnittet ska ha hög tillgänglighet.

Vi har även en broschyr på lättläst svenska som berättar om vad länsstyrelsen gör och för vem. Den finns också tillgänglig från vår hemsida.

Exempel på vårt tillgänglighetsarbete inom andra områden

Länsstyrelsen ska arbeta långsiktigt och metodiskt med tillgänglighetsfrågorna. Detta innebär att arbeta med såväl konkreta förbättringsåtgärder som insatser för ökad kunskap och förändrade attityder. Vårt arbete under 2006 för att göra länet mer tillgängligt för funktionshindrade har bedrivits på flera sätt och inom flera områden. Nedan följer exempel på hur länsstyrelsen arbetat.

Tillgänglighet inom det fysiska planeringsarbetet och samrådsprocesser

I stort sett kan arbetet med enkelt avhjälpta hinder föras inom ramen för nuvarande kommunsamråd i samband inom PBL-processen för den fysiska planeringen. Olika aktivitetsgrad inom verksamhetsområdet gör att kontakt med vissa kommuner är sporadiska varför tillgänglighetsfrågan i dessa fall inte har framförts och diskuterats på ett tillfredsställande sätt.

Tillgänglighetsarbetet i tillsynsarbetet enligt plan- och bygglagen

Enligt oss tillgänglig information har många kommuner varken aktivt informerat eller gjort en aktiv tillsynsinsats om föreskrifterna om enkelt avhjälpta hinder. Det är handikappråd eller aktiva intresseorganisationer som aktualiserar och framför de flesta ärendena om enkelt avhjälpta hinder i kommunerna. Enligt en undersökning förra året anser nästan uteslutande alla kommuner att man inte har resurser för att arbeta med frågan. Lite mindre än hälften av kommunerna anser sig ha kompetens men att man saknar resurser. Inget egentligt tillsynsarbete har utförts under året 2006 enligt PBL.

Statligt bostadsstöd

Vid granskningen av ritningar som ska bifogas ansökan om statlig bostadsbyggnadssubvention för ny- och ombyggnad kontrollerar vi att bostäderna uppfyller kravet på tillgänglighet enligt Boverkets byggregler BFS 1993:57 med ändringar.

Förvaltandet av naturreservat, naturvårdsområden, kulturmiljöer och fornlämningar

Länsstyrelsen beslutar om bidrag till lokal och kommunal naturvård. Detta är en satsning som regeringen genomför under 2004-2006. Flera projekt avser blivande eller kommunala naturreservat. I dessa områden har eller avser kommunerna att göra anpassningar för funktionshindrade, till exempel hårdgjorda stigar, bord anpassade för rullstol, ramper så att gång- och cykelbro blir farbar för rullstol. Länsstyrelsen har informerat om bidragen vid ett flertal tillfällen och tagit upp möjligheten att få bidrag för sådana åtgärder. (Skrevs i fjol, gäller den fortfarande?)

Under 2006 har Länsstyrelsen deltagit i två konferenser som handlat om natur och funktionshinder. Kurserna handlade dels om funktionshindrades tankar och önskemål om

anpassningar i naturmiljön och dels om hur man bygger anläggningar som lämpar sig för funktionshindrade.

Under hösten 2006 har vi tagit kontakt med HSO (Handikappförbundets samarbetsorgan) i Örebro län, DHR (De Handikappades riksförbund) och SHR (synskadades riksförbund) för att bilda en arbetsgrupp. Syftet med arbetsgruppen är att se över länets naturreservat och inventera vilka tillgänglighetsanpassningar som behöver göras. DHR och SHR har lämnat förslag på personer som kan medverka i detta samarbete med länsstyrelsen. Gruppen kommer konkret att påbörja sitt arbete under 2007. (Övrig text handlade om vad som ska komma att ske under 2007. Vi får redovisa det resultatet i nästa årsredovisning.)

Under 2006 har vi drivit en länsstyrelsegemensamt projekt där vi tagit fram en webbplatslösning för Naturreservaten. Den tekniska lösningen finns nu klar och vi har under året arbetat med att publicera vår information, kartor och bilder om länets naturreservat på hemsidan. Naturreservatsinformationen på vår hemsida är idag sökbar och uppfyller kraven på tillgänglighet.

Tillsammans med läns museet har vi under året drivit projektet "Värt att veta". Målet med projektet har varit att förbättra informationen vid länets mest intressanta kulturmiljöer. De skyltar som producerats inom projektet har utformats med hjälp av ett klart och begripligt språk, korta och lättlästa texter samt många illustrativa bilder. Skyltarna har sedan placerats så att även personer med funktionshinder kan tillgodogöra sig informationen på ett bra sätt.

Tillståndsgivning till enskild verksamhet enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

I ansökningshandlingarna för tillstånd för enskilda verksamheter enligt Socialtjänstlagen frågar vi efter om det finns möjlighet för funktionshindrade att genomgå behandling vid den enskilda verksamheten. I samband med ansökan vill vi även att man redogör för vilka grupper av funktionshindrade man vänder sig till.

Som en hjälp vid de tillsynsbesök som kommuner och/eller länsstyrelsen genomför, så har vi under 2006 tagit fram riktlinjer för tillsyn av enskilda verksamheter. Frågor om tillgänglighet för funktionshindrade finns med i dessa riktlinjer.

<p><i>Mål 8:</i> Länsstyrelserna skall verka för att andelen förnybar energi ökar och bidra med insatser för att uppnå det nationella planeringsmålet för vindkraft samt främja energihushållning. (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317).</p>

Under 2006 har en arbetsgrupp med representanter för regional utveckling, miljöskyddsenheten och lantbruksenheten sett över och sammanfattat Länsstyrelsens uppdrag inom energiområdet. En tydligare uppdelning av arbetsuppgifterna har ingått i uppdraget. Gruppen kommer fortsättningsvis att arbeta med att förstärka Länsstyrelsens insatser för en omställning av energisystemet samt följa upp och utvärdera arbetet.

Inom verksamhetsområde tillsyn av miljöfarlig verksamhet har under 2006 planerats för ett gemensamt projekt om energieffektivisering tillsammans med miljökontoren för genomförande under kommande år. Projektet har som ett delmål att under 2007 få tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter i länet att genomföra en kartläggning av energianvändningen.

Den av Länsstyrelsen tidigare initierade vindkraftspolicyn till länets kommuner och aktörer för en vindkraftsutbyggnad har nu överförs till Länsstyrelsens arbetsgrupp inom området och ska redigeras och spridas. I planprocessen för kommunernas översiktsplaner bevakar man att vindkraftsfrågan behandlas.

Länsstyrelsen har anordnat kurser och en studieresa för lantbrukare om förnybar energi. I år har framförallt kurser om vindkraft prioriterats. Det har skett inom kompetensutvecklingen inom Landsbygdsprogrammet. Intresset för kurserna har varit stort.

Ett välbesökt seminarium hölls i november med temat ”Regional bioenergi – En väg ur oljeberoendet!”. Seminariet anordnades av Bioenergiklubben, som är ett nätverk av myndigheter, organisationer och företag i länet med intresse att utveckla bioenergin i Örebro län.

Verksamhetsgren Regional utveckling

Tabell 1.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren Regional utveckling

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Regional utveckling	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Regional utveckling (30 samt 604, exkl 300, 304) (exkl. OH)	5 175	10,1
<i>varav</i> Tillväxtprogram m.m. (301, 309)	1 108	2,0
<i>varav</i> Företagsstöd (302)	1 859	4,3
<i>varav</i> Regional projektverksamhet (303)	1 355	2,0
<i>varav</i> Uppföljning och utvärdering av regionala stöd (305)	717	1,6
<i>varav</i> Gränsregionalt samarbete (306)	0	0,0
<i>varav</i> Konkurrensfrågor (307)	1	0,0
<i>varav</i> Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden (604)	135	0,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	2 313	1,6
Totala kostnader VG Regional utveckling (30 samt 604, exkl 300, 304) (inkl. OH)	7 488	11,7

Tabell 1.2.1 Åtgärder inom regional utvecklingspolitik

	2006	2005	2006
Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande (tkr)			Juridiska personer
1. Regionalt investeringsstöd	0	15 882	0
2. Regionalt bidrag till företagsutveckling (exkl. stöd till kommersiell service)	19 056	16 375	119
<i>varav</i> Regionalt bidrag till företagsutveckling (exkl. konsultcheckar)	17 926	13 555	105
<i>varav</i> konsultcheckar	1 130	2 820	21
3. Stöd till kommersiell service	2 070	1 856	20
4. Sysselsättningsbidrag	0	450	0
5. Såddfinansiering	0	0	0
6. Regional projektverksamhet	14 090	26 573	23
7. Uppföljning och utvärdering	0	0	0
Totalt	35 216	61 136	
8. Företagsstöd 2006 mot bemyndigande (ändamål 1-5 ovan) som avser medfinansiera EG:s strukturfondsprogram (tkr)	7 651		63
9. Regional projektverksamhet 2006 mot bemyndigande som medfinansierar EG:s strukturfondsprogram (tkr)	4 342	5 678	8
10. Beslut år 2006 mot bemyndigande som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram (tkr) exklusive ändamål 7	34 414	55 998	158
<i>varav</i> medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram	11 763		70

Tabell 1.2.2

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2006	2005
Företagsstöd	0	240
Regional projektverksamhet	480	200
Totalt	480	440

Kommentar:

De ekonomiska föreningarna är inte vanligt förekommande bland dem som söker stöd hos Länsstyrelsen. Även i år är antalet stöd litet med endast två stöd totalt, vilket beror på att det inte är fler ekonomiska föreningar som söker stöd.

Tabell 1.2.3

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor (tkr)	2006
Lokala och regionala resurscentra för kvinnor	0

Kommentar:

I Örebro län finns inga lokala resurscentrum för kvinnor. Däremot finns ett regionalt resurscentrum som samordnar alla olika projekt och initiativ som arbetar med kvinnors företagande i länet. RRC samordnas från Länsstyrelsen. De medel som beviljades till RRC för kvinnor under 2005 har även finansierat verksamheten under 2006.

Mål 1a: I län utan samverkansorgan eller regionala självstyrelseorgan skall länsstyrelsens samordning av det regionala utvecklingsarbetet bidra till en hållbar regional utveckling genom effektiv samverkan och en lokal och regional förankring. Kvinnor och män skall ha samma inflytande över det regionala utvecklingsarbetet och dess insatser samt få del av dem på lika villkor.

I Örebro län leder Landshövdingen Utvecklingsrådet, som är ett partnerskap för utvecklingsfrågor. Partnerskapet består av politiker och tjänstemän från 33 organisationer i länet. Det finns representation från näringslivsorganisationer, politiska partier, myndigheter, intresseorganisationer samt kommuner och landsting. Rådet träffas regelbundet för att tillsammans arbeta för en hållbar utveckling i länet. Det regionala utvecklingsprogrammet och det regionala tillväxtprogrammet är bland annat frågor för Utvecklingsrådet.

Länsstyrelsen har under året fortsatt att samla de statliga myndigheterna under olika teman. Under våren skedde en träff på Kumlaanstalten med Kriminalvårdsmyndigheten som värd och temat var "Trygghet och säkerhet". Till hösten var en träff på Migrationsverket planerad under temat "Hur agerar olika aktörer i länet för att få länets nyanlända delaktiga genom arbete och en social vardag". Denna träff har blivit framflyttad till våren.

Länets regionala utvecklingsprogram, RUP, antogs i slutet av år 2005. Under året har Länsstyrelsen påbörjat en rundresa till kommunerna i länet med syfte att diskutera RUP och hur kommunen ser på sin roll inom arbetet, vilken betydelse och nytta programmet har för kommunen, vilka styrkor och svagheter som finns i kommunen samt hur kommunen ser på hållbar utveckling. På resan har Länsstyrelsen varit representerad med regionala utvecklingsansvariga på Länsstyrelsen samt länsarkitekt. Länsstyrelsen har inför mötet bett att få ett brett möte i kommunerna över sektorsgränserna med kommunchef, skolchef, näringslivschef, stadsarkitekt och miljöchef.

Länsstyrelsen har träffat Örebro läns landsting som för närvarande reviderar Folkhälsoprogrammet som är ett delprogram under RUP.

Det finns tio arbetsgrupper knutna till Örebro läns regionala tillväxtprogram, en arbetsgrupp för varje åtgärd. Grupperna ansvarar för att fortlöpande följa och driva utvecklingen inom sitt område och arrangerar studieresor, seminarier mm. I arbetsgrupperna deltar 89 personer varav 36 kvinnor och 53 män. I arbetsgrupperna finns representation från följande statliga myndigheter; Örebro universitet, Länsarbetsnämnden och Länsstyrelsen. I partnerskapet som står bakom RTP finns nyss nämnda myndigheter samt Försäkringskassan. Till RTP- arbetet

finns en arbetsgrupp gällande specifikt sysselsättning vari ingår även den statliga myndigheten Statistiska Centralbyrån.

Länsstyrelsen har skrivit rapporten "Andra året med tillväxtprogrammet", publ nr 2006:26. Rapporten har diskuterats på Utvecklingsrådet och följdes av vissa justeringar och kompletteringar av de till RTP knutna handlingsprogrammen. I rapporten finns förslag på förändringar av olika slag inför en ny RTP-period.

Länsstyrelsen arrangerade under våren 2006 en träff för samtliga arbetsgrupper inom RTP arbetet. Temat löd "Hur har Örebro län seglat under år 2005?" Länsstyrelsen presenterade uppföljningen av RTP-arbete för 2005 och därefter följde gruppdiskussioner om hur ska vi öka näringslivet deltagande i projekten samt om vi ska ha fördjupade satsningar eller mer allmänt hållna insatser för klusterutveckling.

Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning har bjudit in länen runt om i landet att lämna synpunkter på inkomna ansökningar om att få starta KY-utbildningar. I Örebro län har Länsstyrelsen utsett den arbetsgrupp inom RTP, som ansvarar för kompetensförsörjningsområdet att vara "remissinstans". Länen har till uppgift att bedöma ansökningarna utifrån arbetsmarknad, brist på utbildningsvägar, regional utveckling, kvalitet och nytänkande.

Beträffande finansiering tar olika aktörer sällan ställning till medfinansiering av regionala utvecklingsaktiviteter i ett tidigt skede, utan först när projekten är så pass konkreta att faktiska kostnader och tidsplaner finns framtagna.

I länets regionala utvecklingsprogram lyfts frågan om hållbar utveckling. I RUP ska länet arbeta med frågan om hållbar utveckling specifikt i särskilda program för miljö, jämställdhet och integration, men också horisontellt genom att samtliga underprogram till RUP ska genomsyras av hållbar utveckling. Länsstyrelsen har under 2006? påbörjat en rundresa till kommunerna för att diskutera RUP och i samband med denna diskuteras även frågan om hållbar utveckling. När det gäller länets tillväxtprogram finns frågan om hållbar utveckling upptagen i respektive handlingsprogram. Länsstyrelsen använder sedan tidigare checklistor för jämställdhet och miljö vid beredning av regionala projektmedel.

Under året har Länsstyrelsen i Örebro län samordnat framtagandet av ett nytt strukturfondsprogram för Östra Mellansverige. Under processen tillsattes en arbetsgrupp för hållbar utveckling bestående av experter från länsstyrelserna i Södermanland, Uppsala, Västmanland, Örebro och Östergötlands län för områdena jämställdhet, integration och miljö. Även Örebro läns landstings folkhälsosamordnare ingick i arbetsgruppen. För att integrera hållbarhetsperspektivet i framtagande av programmet deltog representanter från denna grupp i övriga grupperns arbete. Därutöver tog denna grupp fram ett förslag till metod för arbete med hållbar utveckling.

Länsstyrelsen i Örebro län har under året medverkat i det nätverk för hållbarhetsfrågor som länsstyrelserna i landet har startat upp. Nätverket ska i första hand användas för erfarenhetsutbyte, kontaktskapande och gemensamt lärande.

I det regionala utvecklingsprogrammet samordnas länets strategiska utvecklingsprogram. Under RUP finns bland annat programmet för de regionala miljömålen, befintliga strukturfondsprogram, ett landsbygdsprogram samt länsöversikten. Länsöversikten är början till en regional översikt för länets fysiska planering, tillstånd och möjligheter. Länsöversiktens arbete ska utveckla en arena så att den regionalekonomiska utvecklingsplaneringen bättre kopplas samman till kommunernas översiktsplanering. Vid halvårsskiftet fick Länsstyrelsen i Örebro län uppdraget att samordna framtagandet av ett nytt strukturfondsprogram för Östra Mellansverige. Programmet bygger på den nationella

strategin och de regionala utvecklingsstrategier i form av regionala utvecklingsprogram och regionala tillväxtprogram som finns i de ingående länen i Östra Mellansverige. Parallellt har även arbetet med att ta fram det nya landsbygdsprogrammet pågått. Landsbygdsprogrammet är en fortsättning och en vidareutveckling av det landsbygdsprogram som Länsstyrelsen i Örebro län arbetade fram i samband med RUP-arbetet under 2005.

Det regionala utvecklingsarbetet förankras och drivs bland annat i länets partnerskap, Utvecklingsrådet Örebro län. Utvecklingsrådet omfattar 33 organisationer. Totalt ingår 63 personer, varav 27 procent kvinnor och 73 procent män. Organisationerna representeras av organisationens ordförande och högste tjänsteman och det är därför svårt att påverka fördelningen män och kvinnor. I Örebro län finns tio arbetsgrupper som arbetar med det regionala tillväxtprogrammets åtgärder. När tillväxtprogramarbetet startade under år 2004 tillsatte Länsstyrelsen tillsammans med Utvecklingsrådets sekreterare ovan nämnda arbetsgrupper med en så jämn könsfördelning som möjligt. Representationen i arbetsgrupperna är för närvarande 40 procent kvinnor och 60 procent män.

Örebro län har valt modellen att enbart ha ett resurscentrum i länet, Regionalt Resurscentrum Örebro län, vilket samordnas av Länsstyrelsen. Projektsamordnaren för länets regionala resurscentrum är placerad på Länsstyrelsen. Verksamheten har bidragit till att förbättra kvinnors förutsättningar genom att skapa mötesplatser mellan kvinnoföretagare och bland annat kommunernas näringslivschefer och olika partnerskap. För unga kvinnor i ledande positioner har ett nätverk och mötesplatser skapats. Arbetslösa kvinnor med invandrabakgrund har genom mentorskap erbjudits nya förutsättningar.

Ett kvinnligt utvecklingsråd – Örebro läns Kvinnolobby – är kopplat till det regionala utvecklingsarbetet. Kvinnolobbyns nätverk berör tusentals kvinnor i Örebro län. Kvinnolobbyn har verkat som en naturlig länk mellan länets kvinnor och arbetet med det regionala utveckling och tillväxtprogrammen.

Mål 1 b: I län med samverkansorgan eller regionala självstyrelseorgan skall länsstyrelsen medverka till en samordning av det regionala utvecklingsarbetet som bidrar till en hållbar regional utveckling genom effektiv samverkan och en lokal och regional förankring. Kvinnor och män skall ha samma inflytande över det regionala utvecklingsarbetet och dess insatser samt få del av dem på lika villkor.

Mål 2: En hållbar tillväxt i stödföretagen som bidrar till en hållbar regional utveckling. (Målet gäller ej Länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.)

Företagsstöden ska, som en del av flera regionalpolitiska insatser, medverka till att uppfylla målen i det regionala tillväxtprogrammet. Under året har ett nytt PM utarbetats som beskriver och förtydligar kopplingen mellan stöden och RTP. Framtida uppföljningar och utvärderingar kan visa på hur företagsstöden bidragit till att främja investeringar och tillväxt i företag som ligger i linje med det som RTP lyfter fram (någon uppföljning och utvärdering har inte gjorts under 2006, landsbygdsstödet och mikrobidraget har följts upp och utvärderats tidigare). Detta är också en del av kvalitetssäkringssystemet.

Vid uppföljningen av de ekonomiska medel som satsats inom RTP redovisas företagsstöden under RTP-åtgärden Entreprenörskap.

I de tio handlingsprogrammen finns flera kopplingar till verksamheter där Länsstyrelsens företagsstöd kan bli aktuella. Särskilt gäller detta handlingsprogrammen Entreprenörskap, Avancerad tillverkningsindustri, Företagsklimat och Nya dynamiska miljöer.

Länsstyrelsen jobbar enligt de principer som ligger till grund för kvalitetssäkringssystemet. Redan under 2004 implementerades delar av kvalitetssäkringssystemet, vilka sedan dess har förstärkts och utvecklats ytterligare. Det gäller framför allt avsnitten om de horisontella målen, strategi och uppföljning/utvärdering.

I ansökan om företagsstöd får företaget redogöra för sitt jämställdhetsarbete och i samband med besök på företaget ställer Länsstyrelsen kompletterande frågor om vilka åtgärder/aktiviteter som gjorts eller planeras för att främja jämställdheten i verksamheten. Företag med minst 10 anställda måste lämna in en jämställdhetsplan i enlighet med de krav som jämställdhetslagen föreskriver för att få stödet utbetalat.

Miljön beaktas på samma sätt där beskrivningen i ansökan kan kompletteras med frågor om investeringens miljöpåverkan. I samtliga ärenden där företaget är anmälnings- eller tillståndspliktigt inhämtas ett utlåtande från Länsstyrelsens miljöenhet eller kommunens miljöförvaltning.

Integrationsaspekten är svårare att bedöma, men Länsstyrelsen låter företaget redogöra för vilka insatser som genomförs/planeras för att underlätta för människor med annat etniskt ursprung att få anställning, exempelvis hur platsannonser utformas. Samverkan sker med IFS och ALMI kring både befintliga och nystartade företag som drivs av människor med utländsk bakgrund, det kan exempelvis röra sig om rådgivning och information angående affärsutveckling och finansieringsfrågor kopplade till en företagsstödsansökan. Länsstyrelsen har inte kommit lika långt med målet integration jämfört med de övriga horisontella målen. Kring strategidelen har en marknads- och utvecklingsplan utarbetats som beskriver vilka informationsåtgärder och aktörer som Länsstyrelsen skall jobba med i respektive kommun för att effektivisera arbetet med företagsstöden. Flera aktiviteter har genomförts under 2006. Information om företagsstöden och hur stöden är relaterade till RTP har spridits till företag, företagareföreningar, kommuner, finansiärer och andra representanter från näringslivet. Möten har hållits med ett flertal av dessa intressenter i kommunerna.

Samverkan med NUTEK har stannat av då NUTEK som samordningsansvarig inte sammankallat till några träffar, vilket föranlett att något komplett styrdokument inte finns och används i beredningen.

<p><i>Mål 3:</i> En god tillgång till kommersiell service för kvinnor och män. (Målet gäller ej Länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län).</p>
--

Det lokala utvecklingsprogrammet för kommersiell service har under 2006 haft en underordnad betydelse. Arbetet med RUP och RTP samt framtagningen av det nya Landsbygdsprogrammet, har istället tagit över funktionen av partnerskap i frågor som rör regionens utveckling. I detta arbete har även kommersiell service tagits upp som en viktig del för länet. Såväl kommersiell som offentlig service har diskuterats i flera sammanhang, framför allt vid träffar omkring det nya Landsbygdsprogrammet.

Projektet Affär på landet avslutades under 2005. Örebro län har valt att inte arbeta vidare enligt modellen Affär på landet, utan planerar att under kommande år arbeta med servicefrågorna i någon annan form.

En stor andel av de landsbygdsbutiker som tidigare deltagit i projektet Affär på landet drivs av personer med utländsk bakgrund. Här pågår diskussioner för att bättre kunna stödja affärsinnehavarnas integration i det sociala livet i bygden, samt att hitta modeller där man kan överbrygga de kulturella skillnaderna och stärka serviceutbudet.

Tabell – Stöd till kommersiell service (tkr)

	Kvinnor	Män	Män+kvinnor	Summa
Investeringsbidrag	46,5 (2 beslut)	1 042,5 (10 beslut)	168 (3 beslut)	1 257
Servicebidrag	225 (2 beslut)	425 (4 beslut)		650
Hemsändningsbidrag				163 (4 beslut)
Projektmedel				0

Kommersiell service är alltjämt en liten stödform i Örebro län. 13 procent av investeringsstöden beviljas till butiker med kvinnlig affärsidkare, och bara fyra procent av stödsumman.

Inom stöd till kommersiell service gör Länsstyrelsen ingen särskild bedömning baserad på kön, varken hos affärsidkare eller konsumentgrupper. Vi kan inte se några skillnader mellan mäns och kvinnors tillgång på service kopplat till de stöd Länsstyrelsen beviljar. Att män framför allt i högre åldrar i högre grad är bilburna och därmed har lättare att ta sig till det utbud som önskas är dock ett känt faktum som är särskilt tydligt på landsbygden.

Vi bidrar primärt till att säkerställa nuvarande service i länet genom att butikerna bereds möjlighet till stöd. Insatserna inom det lokala programmet för kommersiell service förväntas på sikt bidra till en bättre servicestruktur i och med de utpekade servicestrategiska orterna, men det arbetet är långt ifrån slutfört.

Även i Örebro län minskar tillgången på dagligvaruförsörjning på landsbygden. De stora befolkningscentren står för en allt högre andel av människors varuförsörjning. Antalet landsbygdsbutiker i Örebro län har inte minskat 2006. I stor utsträckning bedömer Länsstyrelsen att stödet till kommersiell service är ett betydelsefullt verktyg för butiksinnehavarna när det gäller att genomföra investeringar och arbeta vidare med lokal service

Mål 4: Att resultat från såväl interna som externa uppföljningar, utvärderingar och analyser av det regionala utvecklingsarbetet tillvaratas och integreras i länsstyrelsens arbete för en hållbar regional utveckling.

Vid framtagandet av det regionala tillväxtprogrammet utsågs Länsstyrelsens uppföljningsgrupp som länets resurs för att följa genomförandet. Denna ansågs kunna betraktas som utomstående från genomförandet av programmet. Efter tillväxtprogrammets framtagande producerades rapporten Det regionala tillväxtprogrammet, Örebro län 2004-2007 Uppföljning av processen kring framtagandet publ nr 2003:28. Därefter har två rapporter producerats och en tredje är på gång avseende årsvis uppföljning av tillväxtprogramarbetet. Dessa är Första året med tillväxtprogrammet publ nr 2005:17 samt Andra året med tillväxtprogrammet publ nr 2006:26. Uppföljningsrapporterna har diskuterats på partnerskapsmöte och har lett till justeringar och revideringar i RTPs handlingsprogram. Rapporterna har också diskuterats i arbetsgrupperna för RTPs handlingsprogram. I Andra

året med tillväxtprogrammet finns reflektioner och tips för arbetet och upplägget av ett nytt regionalt tillväxtprogram.

Mål 5: Länsstyrelsernas arbete med jordbruks- och fiskeåtgärder skall bidra till att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Länsstyrelsen skall också arbeta för att uppnå de mål som slagits fast i miljö- och landsbygdsprogrammet samt för jordbruks- och fiskeåtgärder i strukturprogrammen för fiskerisektorn.

Jordbruks- och fiskeåtgärder för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken

Insatser för att underlätta och främja lantbrukarens roll som företagare

För att underlätta och främja lantbrukarens roll som företagare har olika utbildningsinsatser genomförts inom ramen för K2. Syftet är att stärka övriga åtgärder för ekonomisk och socialt hållbar utveckling på landsbygden. Genom att påvisa tänkbara och ekonomiskt bärkraftiga utvecklingsvägar för lantbruksföretagarna så underlättas företagets omställning mot en friare livsmedelsmarknad. Inriktningen har varit såväl att utveckla produktion och förädling av livsmedel som att utveckla lantbruksföretaget med nya verksamheter utanför lantbruket. Under 2006 har samtliga projektstöd och startstöd slutbetalats. Investeringsstöden har avslutats förutom de investeringar som finansieras med stöd från moduleringsmedel. Det har betalats ut 7,5 miljoner kr till 39 lantbruksföretag som investerat för att få en ökad konkurrenskraft. Startstöd har utbetalats med 1,9 miljoner kr till 11 nystartade unga lantbruksföretagare. Till ett femtiotal projekt som stödjer lantbrukare att utvecklat kompletterande verksamhet har det betalats ut 7,4 miljoner kr.

Arbetet med förberedelser av det nya Landsbygdsprogrammet har påbörjats under andra halvan av 2006. Utifrån den regionala genomförandestrategin så har fastställande av prioriteringar, arbetsrutiner och stödnivåer påbörjats.

Samverkan med olika myndigheter och organisationer

Ett stort antal aktörer har varit verksamma inom ramen för projektstöden och K2 t.ex. Svenska Husdjur, Hushållningssällskapet i Örebro län, kommunerna och LRF.

I förberedelserna för Genomförandestrategin för nya Landsbygdsprogrammet har Länsstyrelsen samverkat med många av länets organisationer och föreningar som är engagerade i landsbygdsutveckling, t.ex. HS Konsult, LRF, kommunerna, Spannmålsodlarföreningen och Fåravelsföreningen.

Synergieffekter

I det regionala tillväxtprogrammet för Örebro län är måltiden ett av satsningsområdena. Kompetensutvecklingspengar inom miljö- och landsbygdsprogrammet har använts för att stötta detta satsningsområde genom kurser i småskalig livsmedelsproduktion. Även projektstöd har använts i detta syfte.

Länsstyrelsen prioriterar projekt och investeringar som leder till att flera mål i miljö- och landsbygdsprogrammet uppnås. Detta kan vara satsningar som ger både en ny affärsverksamhet och stöder miljömålen. Som exempel kan nämnas att investeringsstöd till företag med betesdrift gynnar miljömålet att bevara biologisk mångfald och kulturhistoriska värden i betesmarker. Stöd till förbättrad miljö leder till bättre djurvälstånd, och i många fall har de påverkan på miljömål om näringsläckage och vattenkvalitet. Lantbrukare som söker stöd för investeringar i kompletterande verksamheter med koppling till natur och bevarande

av kulturarvet på landsbygden ses som prioriterade.

Särskild kraft har under året lagts på att främja lantbrukets roll som leverantör av förnybar energi. Länsstyrelsen har satsat på kompetensutveckling för lantbrukare inom detta område med hjälp av K2-medel, även investeringsstöd har prioriterats till detta. Satsning stöder både miljömålsuppfyllande och ger kunskaper som stöder ett diversifierat företagande på landsbygden.

Stöden i olika program samverkar också eftersom de är avsedda för olika faser i ett utvecklingsarbete. En satsning har gjorts på landsbygdens infrastruktur genom utbyggnad av bredbandsnätet till områden med många livskraftiga jordbruksföretag. Detta ger även andra näringsgrenar bättre förutsättningar att verka på landsbygden.

Arbetet med att nå målen i miljö- och landsbygdsprogrammets insatsområde 2 underlättas av den breda sakkompetens som finns inom Länsstyrelsen. Det behövs dialog med regional utveckling för att skapa en samsyn för arbetet med landsbygdsutveckling, sakkunniga inom miljöskydd för miljöfarlig verksamhet, natur vid byggnationer och anläggningar i känsliga miljöer samt kulturmiljövården vid ärenden som syftar till att bevara lantbrukets kulturarv.

Väsentliga insatser inom fiskeområdet

Länets yrkesmässiga fiske bedrivs i sjöarna Hjälmaran och Vättern. Sjöarnas fiskresurser är begränsade och beroende av en biologisk acceptabel och långsiktig hushållning.

Länsstyrelserna runt dessa sjöar har i samverkansdokument för vardera sjö samt verksamhetsplaner en genomtänkt strategi för att hushålla med fiskresursen på så sätt att etablerade yrkesfiskare kan ha ett lönsamt fiske och allmänheten ges en tillfredställande rekreation samtidigt som bestånden inte överutnyttjas utan hålls på biologiskt säkra nivåer. Detta genom att bl.a:

- Tillsammans med övriga berörda länsstyrelser och Fiskeriverket verka för ändamålsenliga fiskebestämmelser.
- Tillsammans med övriga berörda länsstyrelser, planera och utföra en effektiv och ändamålsenlig fisketillsyn i sjöarna Hjälmaran och Vättern vilket är en viktig förutsättning för efterlevnaden av fiskebestämmelserna.
- Tillsammans med övriga berörda länsstyrelser ha en restriktiv hållning vid nyetablering av yrkesfiskare med hänsyn till fiskeresursens storlek.
- Tillsammans med övriga berörda länsstyrelser ha en restriktiv hållning gällande ökad redskapsanvändning från etablerade yrkesfiskare med hänsyn till fiskeresursens storlek.
- Verka för sökande av EG:s strukturstöd.
- Tillsammans med övriga berörda länsstyrelser och Fiskeriverket verka för samt utföra fiskevårdande åtgärder. Under 2006 slutfördes provfisket av rödingens lekplatser i Vättern.
- Tillsammans med övriga berörda länsstyrelser, Fiskeriverket och övriga intressenter inom fisket, medverka till att samförvaltningsinitiativ Vättern leder till en gemensamt framtagen förvaltningsplan för ett långsiktigt och hållbart resursnyttjande.
- I samarbete med Fiskeriverket följa beståndsutvecklingen för viktiga arter.

Under 2006 har Yrkesfisket efter gös i Hjälmaran miljöcertifierats av Marine Stewardship Council. MSC är den enda miljöstandarden för fiske som är internationellt erkänd. Certifieringen tar länsstyrelsen som en intäkt på att förvaltningen av resursen gös är tillfredställande.

Verksamhetsgren Miljömålsarbete

Tabell 1.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren miljömålsarbete

Kostnader och årsarbetskrafter för VG miljömålsarbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
A	B	C
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (exkl. OH)	19 875	22,2
varav Övergripande miljömålsarbete och miljöövervakning (501, 502)	5 319	6,4
varav Skydd av områden och arter (511)	5 236	9,0
varav Förvaltning och skydd... (512)	6 673	2,9
varav Vattenskyddsområden (513)	73	0,1
varav Övriga ärenden...(519)	2	0,0
varav Efterbehandling av förorenade områden (577)	1 770	2,0
varav Kalkning (58)	682	1,6
varav Miljöarbete inom fiske (621, 629)	120	0,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	8 887	6,2
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (inkl. OH)	28 762	28,4

Tabeller 1.3.1-1.3.3 – länsfakta inom miljöområdet

Tabell 1.3.1

Länsfakta inom fiskeområdet	2006-12-31	2005-12-31	2004-12-31
Antal fiskevårdsområden	42	42	42
Antal yrkesfiskelicenser	17	15	19
Antal fartygstillstånd	-	-	-
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	1	1	1

Tabell 1.3.2

Länsfakta kulturmiljö	2006-12-31	2005-12-31	2004-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	8 100	8 050	8 000
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	44	42	36
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	81	81	81
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	52	52	52
<i>yta (ha)</i>	15 932	15 932	15 932
Kulturresevat, <i>antal</i>	1	1	1
<i>yta (ha)</i>	128	128	128
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	33	33	17

Tabell 1.3.3

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2006	2005	2004
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	52	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	10 375	7 148	8 918

Politikområde Miljöpolitik

Mål: Att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Verksamhetsområde Pådrivande och förebyggande arbete

Mål: Att nationellt och internationellt utveckla och tillämpa styrmedel i enlighet med de fem grundläggande miljövärdena samt påverka attityder och beteenden hos individer och organisationer så att de agerar i enlighet med sitt miljöansvar.

Verksamhetsområde Bevara och restaurera natur och miljö

Mål: Att effektivt genomföra insatser för att bevara, skydda och vårda miljö samt restaurera och återställa skadad miljö för att nå miljökvalitetsmålen.

Verksamhetsområde Kunskap och underlag för miljöarbete

Mål: Att genom forskning, uppföljning och analys ta fram den kunskap som behövs för att genomföra och förnya insatser för att nå miljökvalitetsmålen.

Miljöarbete

Pådrivande och förebyggande arbete

Under året har arbetet med att genomföra fastställda åtgärder för att nå de regionala miljömålen varit högt prioriterat. För att arbetet ska lyckas krävs att många aktörer medverkar och tar sin del av ansvaret. Länsstyrelsen har genom olika former av vägledning, tillsyn och information arbetat för att åtgärdsarbetet ska få genomslag i hela länet. För att miljömålen och åtgärderna ska vara trovärdiga och få acceptans hos alla dem som behöver medverka har såväl mål som åtgärdsprogram utarbetats i bred samverkan med kommuner, organisationer och enskilda. Grunden för samarbetet är ett avtal mellan Länsstyrelsen, samtliga kommuner, Landstinget och Skogsstyrelsen. Avtalsparterna åtar sig att tillsammans medverka genom att utarbeta och gemensamt ställa sig bakom regionala miljömål och åtgärdsförslag. I början av året reviderades och kompletterades målen. Åtgärdsplaneringen ses över årligen och efter förankring hos avtalsparterna.

I miljötillsynen av verksamheter som Länsstyrelsen har tillsynsansvaret för har två projekt om energianvändning respektive avfall slutförts i början av året. Projekten syftar till att få verksamhetsutövarna att fortlöpande arbeta aktivt med dessa viktiga områden. Under hösten har inom ramen för tillsynsvägledningen inletts samordnade tillsynsprojekt inom dessa områden tillsammans med kommunerna. Flertalet av länets kommuner deltar i projekten, som på så sätt kommer att nå många verksamhetsutövare. I samverkan med kommunerna har under året också drivits ett samordnat tillsynsprojekt som syftar till att fasa ut farliga kemikalier. Projektet kommer att avslutas under 2007.

Länsstyrelsen har under året inlett utgivning av ett elektroniskt informationsblad för att sprida information om miljöarbetet och miljön i länet. Fyra nummer har hittills getts ut. Målgrupp är kommuner, organisationer, verksamhetsutövare och intresserade enskilda. Vi har också fortsatt utvecklingen av miljöinformation på webben.

Arbetet med att höja lantbrukarnas kompetens inom miljöområdet är fortsatt prioriterat. De viktigaste insatserna under året har varit olika kurser och informationsmöten, vars innehåll ligger väl i linje med målet för verksamhetsområdet pådrivande och förebyggande arbete. Byggnadsvård av landsbygdens ekonomibyggnader, skötsel av slätterängar, stallbyggnader för betesdjur för att gynna fortsatt hävd av betesmarker och fördjupade kunskaper om

ekologisk produktion är några exempel på kursverksamheten. Speciella insatser har även i år gjorts för det generella biotopskyddet i jordbruksmark.

Kampanjen Greppa Näringen utbildar ett 40-tal lantbrukare i det området i länet där risken för utlakning av näringsämnen är störst.

Länsstyrelsen har under året i avgörande grad bidragit till finansieringen av två informationsprojekt som drivs av Örebro läns museum. "Värt att veta", som syftar till att förse länets viktigaste kulturmiljöer med modern och lättillgänglig information och "Info-E 18", som syftar till att informera om resultaten av de omfattande arkeologiska utgrävningar som sker i samband med utbyggnaden av Europaväg 18. Genom båda dessa satsningar bidrar vi till att öka kunskapen om länets kulturarv. Kunskap är en avgörande förutsättning för att medborgarna skall stimuleras till eget ansvarstagande för kulturarvet.

Genom Länsstyrelsens fördelning av byggnadsvårdsmedel sker en förmedling av kunskaper om god byggnadsvård och kulturarv till fastighetsägare och förvaltare. Arbetet bidrar också till att hantverkskompetens utvecklas och bevaras i regionen. De utförda arbetena kan dessutom fungera som goda exempel och som inspirationskälla för både grannar och övriga länsinnevånare och besökare. Under året har Länsstyrelsen också deltagit i att arrangera en byggnadsvårdsdag i Nora.

Bevara och restaurera natur och miljö

Åtgärdsplanen för kalkningsverksamheten i länets försurade sjöar och vattendrag har uppdaterats. Kalkning har utförts enligt plan och har under året omfattat 299 sjöar.

Under året har 10 nya reservatsområden beslutats av Länsstyrelsen. Naturreservaten omfattar flera naturtyper som ekhage, barrskog, geologiska formationer, kalkbarrskog, hålltallskog, slättermark, betesmark, våtmark och ädellövskog. I länet har kommunerna aktivt arbetat med kommunala projekt inom LONA. Resultat av dessa projekt är att man invigt flera kommunala reservat t.ex. i Kumla, Lekeberg, Degerfors och Nora kommun. Under året har förhandlingar om markåtkomst för bildande av skogsreservat i länet slutits för över 1 700 ha produktiv skogsmark. På grund av budgettekniska skäl hos Naturvårdsverket kan först i januari 2007 bedömas om hela denna areal kommer att tillräknas år 2006 eller om en del förs till markåtkomsten för 2007.

Det pågår även omfattande förhandlingar för ytterligare betydande arealer med skogsbolagen Bergvik ca 400 ha och Sveaskog ca 1 100 ha. Dessa åtgärder är väsentliga för att uppnå miljömålen Levande skogar och Myllrande våtmarker.

I arbetet med delmål 1 av miljömålet Levande sjöar och vattendrag som rör bevarande av vattenmiljöer har underlag tagits fram för skydd av Nittälven med tillflödena Nordtjärnsälven och Kaggabäcken. För arbetet har vi fått medel från Naturvårdsverket från de riktade medel som utlystes under våren 2006. De medel vi fått ska användas för att uppnå skydd för Nittälven till år 2008.

I arbetet med delmål 2 av miljömålet Levande sjöar och vattendrag som rör restaurering av vatten har åtgärder vidtagits vid Grängshytteforsarna i Rastälven. Åtgärderna bestod i att eliminera vandringshinder och restaurera bottnar lämpliga för öring och flodpärlmussla. Rådgivning har genomförts med berörda markägare. Arbetet sker inom LIFE-projektet "Flodpärlmusslan och dess livsmiljöer i Sverige". WWF är huvudman för projektet.

Ett stort projekt omfattande ca 1 000 ha sötvattensstrandäng pågår i samarbete med Naturvårdsverket, WWF, Örebro kommun och lokala djurhållare i länets större våtmarksområden Kvismaren, Tysslingen och Oset/Rynningeviken. Projektet syftar bl.a. till att förbättra kvalitén på sötvattensstrandängarna vid de tre stora fågelsjöarna i Närke, Tysslingen, Oset/Rynningeviken i Hjälmaran och Kvismaren, att minska viltskador orsakade av tranor och gäss, samt att producera kött av hög kvalitet från naturbetesmarker. Länsstyrelsen har arbetat i samverkan med de lokala brukarna för att utveckla projektet. Åtgärder för att förbättra betesdriften har vidtagits i Tysslingen. En ligghall har byggts vid Kvismaren. Informationsskyltar och folder har producerats. Örebro kommun har utsetts till förvaltare av Kvismarens naturreservat. Två bandvagnar har iordningsställt som ska användas i skötseln av områdena. Vasslätter har genomförts vid Tysslingen.

En stor del av resurserna till skötsel av naturreservaten har under våren använts för restaurering av betesmarker i tre nybildade naturreservat. Under året har även mycket pengar lagts på nya stängsel i naturreservaten Sörön och Herrfallsäng och de nya reservaten Sixtorp, Botåsen och Härvesta.

Intresset hos lantbrukarna är fortsatt stort när det gäller att restaurera betesmarker. I år har restaurerats 40 hektar betesmarker och 4,37 hektar slätteräng. Anläggning av våtmarker på jordbruksmark har gjorts på drygt 80 hektar, med en stor våtmark på 46 hektar och resten uppdelade på tio mindre. Länsstyrelsen har fått en utökad budget som använts fullt ut för restaurering av betesmarker och anläggning av våtmarker.

Genom fördelning av medel till byggnads- och fornvård har bevarandeförutsättningarna väsentligt förbättrats för ett antal byggnader och andra miljöer som hotats av förfall/igenväxning och/eller förvanskning. Under året genomfördes även en riktad satsning på lantbrukets ekonomibyggnader, där 23 överloppsbyggnader med mindre bidragssummor räddats från fortsatt, stadigt förfall.

Länsstyrelsens prövning och tillsyn enligt Kulturminneslagen och Miljöbalken syftar till bevarande och hållbar förvaltning av länets kulturarv. Arbetet med att förklara ett representativt urval av länets främsta bebyggelsemiljöer som byggnadsminnen har fortsatt under året. Två nya byggnadsminnen har tillkommit under året. Båda dessa, Nora veteranjärnväg och Stripa gruva, är väsentliga för länets kulturmiljöprofil.

Kunskap och underlag för miljöarbete

Under året genomfördes ett omfattande arbete för att följa upp de regionala miljömålen. Ett stort antal indikatorer följdes upp och analyserades och en bedömning gjordes av möjligheterna att nå miljömålen. I arbetet deltog förutom Länsstyrelsen även Regionförbundet och dåvarande Skogsvårdsstyrelsen. Resultaten från arbetet presenterades i en rapport, på ett offentligt seminarium och på den nationella webbportalen för miljömålsarbetet, miljömålsportalen www.miljomal.nu.

Den regionala miljöövervakningen har genomförts enligt plan. Resultaten från verksamheten används bl.a. som underlag för att beskriva miljötillståndet i länet, för att följa upp miljömål och som ett kunskapsunderlag vid olika typer av handläggning inom Länsstyrelsen, hos andra myndigheter och företag.

Arbetet med ett utvecklingsprojekt för att få bättre samverkan mellan ideella organisationer och länsstyrelserna angående artdata, har fortsatt under året. En rapport har tagits fram i projektet och arbete pågår för att göra en testversion av en koppling mellan den nationella

artdatabasen Artportalen.se och länsstyrelsernas GIS-miljö eftersom artdatat bl.a. utgör ett viktigt beslutsunderlag i samhällsplanering och ärendehandläggning.

På initiativ från Länsstyrelsen, har ett samarbete inletts med SLU i Umeå och fyra andra länsstyrelser, angående hur variabler från NILS (Nationell Inventering av Landskapet i Sverige), kan användas för miljöövervakning och miljömålsuppföljning på regional nivå. Medel har sökts gemensamt för ett utvecklingsprojekt under 2007.

Länsstyrelsen har även sökt medel för att utveckla nationella metoder för att följa upp flera av miljömålen genom inventeringar av häckande fågelarter. I detta arbete samarbetar Länsstyrelsen med Lunds Universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet och länsstyrelserna i S, U och C-län.

Under året har ett stort antal värdefulla områden i länet inventerats i samband med basinventeringen och uppföljningen av Natura 2000 och skyddade områden.

Inom arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter har flera viktiga inventeringar utförts under året bl.a. av utter, flodkräfta, hällebräcka och rikkärr. Åtgärder har utförts för flodpärlmussla i två vattendrag. För mosippa har åtgärder utförts på fyra lokaler. Länsstyrelsen i Örebro håller på uppdrag av Naturvårdsverket på och tar fram fyra nationella åtgärdsprogram för de hotade arterna asknätfjäril, sumpjordtunga, svartpältsbi och hällebräcka.

En rapport med inventeringsresultat för trettio av våra värdefullaste vattendrag har tagits fram. Syftet med rapporten är att ge underlag till prioritering av naturvårdsinsatser och restaureringsåtgärder, men även till att höja kunskapsnivån om värdena och den påverkan som finns i vattendragen.

Den regionala skogsstrategin antogs av Länsstyrelsens styrelse i juni. En översyn av den nationella Myrskyddsplanen har också genomförts.

I arbetet med att nå miljömålet Myllrande våtmarker har en handlingsplan tagits fram för att slå fast bakgrund, definitioner och prioriteringar inför de åtgärder som ska genomföras fram till år 2010. Handlingsplanen syftar till att ge råd och stöd till de handläggare som handhar utbetalningen av bidrag för anläggning och restaurering av våtmarker inom landsbygdsutvecklingsprogrammet, avsnittet utvald miljö. Dokumentet har tillkommit genom tvärssektoriell samverkan mellan lantbruk, naturvård och kulturmiljövård. I projektet har även ingått att ta fram informationsmaterial till bl.a. markägare.

I maj 2006 invigdes Naturens hus i Örebro. Detta är en stor satsning på naturinformation i länet. Naturens hus har finansierats av Örebro kommun, Länsstyrelsen via LONA och föreningen Hopajola. Till det kommer ytterligare flera finansiärer. I Naturens hus finns naturskola, där de flesta eleverna kommer från mellanstadiet. Där finns också bildspel och informationsmaterial. Guidning bedrivs i området. I samband med invigningen gav boken Naturguiden ut som trycktes i 16 000 exemplar. En guidefolder trycktes upp i 4 000 exemplar.

En inventering genomfördes av Nittälven på en sträcka av 35 km och som har sammanställts i en rapport "Biotopkartering av Nittälven".

En kartläggning av var våtmarker varit belägna i landskapet före de stora utdiknings- och torrläggningsföretagens tid har genomförts under året. Syftet är att få ett bättre underlag då våtmarker nyskapas eller återskapas. Digitaliseringen rör omfattningen av våtmarker som den anges på häradsekonomiska kartan från 1800-talets mitt. Undersökningsområdet omfattar länets mellersta del där avvattningsföretagen under 1800-talets andra hälft tillskapade den största arealen jordbruksmark.

Genom den riktade satsningen på ekonomibyggnader har kunskapen om denna bebyggelsekategori förbättrats. Den genomfördes med en fördjupad ansökningsblankett, där sökanden mer ingående angav uppgifter om byggnadens konstruktion, historia m m. Dessa handlingar utgör i sig ett värdefullt kunskapsmaterial, inte minst då kunskapsunderlaget sedan tidigare i hög grad är bristfälligt. Inom ramen för arbetet med uppföljning av miljömålet *Ett rikt odlingslandskap* har en metod för stickprovsinventeringar utvecklats med syfte att fungera för både kunskapsuppbyggnad och uppföljning av lantbrukets kulturhistoriskt värdefulla ekonomibyggnader. Resultatet är en utprovad metod för fortsatt stickprovsvis inventering samt återkommande uppföljning av redan inventerade byggnader för att kunna hämta in kunskap om hur denna byggnadskategori utvecklas.

Länsstyrelsen har deltagit i ett metodutvecklingsprojekt (Operation Kungsörn) som syftat till att utveckla och testa en metod att ”mäta” byggnaders förändring. Denna kunskap är nödvändig för att kunna följa upp miljömålet God bebyggd miljö (särskilt delmålen 1b och 2). Arbetet har bedrivits tillsammans med länsstyrelserna i Skåne, Västra Götalands och Kalmar län. Resultatet av projektet innebär att det nu finns en förhållandevis billig och enkel metod att stickprovsvis hämta in kunskap om byggnaders förändring.

Inom ramen för Riksantikvarieämbetets satsning ”Det moderna samhällets kulturarv” har Länsstyrelsen deltagit i två utvecklingsprojekt med fokus på ökad kunskap om moderna byggmaterial. Projekten är knutna till två kulturmiljöer i länet; Yxhult (kalksten, lättbetong, mexisten) och Stripa gruva (betong).

Länsstyrelsen har även under 2006 deltagit i projektet Skog & Historia. Det syftar till att förbättra kunskapsunderlaget vad gäller skogens kulturmiljöer genom att inventera och dokumentera fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i skogsmark. Ett övergripande syfte med projektet är att öka och sprida kunskap om kulturarvet i skogen, vilket är en förutsättning för ett långsiktigt bevarande av skogens kulturmiljöer. I Örebro län drivs projektet i samarbete med Skogsstyrelsen. Länsstyrelsens arbete har bestått i kvalitetssäkring av inventerade lämningar.

Mål 1: Länsstyrelserna skall verka för att nå de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen med tillhörande delmål och sektorsmål som har beslutats inom särskilda politikområden såsom landsbygdspolitiken, livsmedelspolitiken, kulturpolitiken, skogspolitiken och transportpolitiken.

Härvid skall länsstyrelserna särskilt verka för att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ökar,

- att arbetet med skydd av värdefulla områden och hotade arter prioriteras,
- att genomföra den nationella strategin för formellt skydd av skog,
- att arbetet med skydd och skötsel av naturområden och hotade arter bedrivs så att biologisk
- mångfald bevaras och friluftslivet främjas och att fragmentering av naturmiljön motverkas,
- att miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, friluftsliv och naturturism samordnas med arbetet för en hållbar regional utveckling och med arbetet för energiomställning.

Miljökvalitetsmålen

Vattenmyndigheternas insatser för genomförandet av EG:s ramdirektiv för vatten

Länsstyrelsen har biträtt vattenmyndigheterna och medverkat i det länsövergripande arbetet i vattendistriktet. Samverkan i avrinningsområden i och utanför länet har skett genom dialog med vattenvårds-/vattenförbund, kommuner och andra aktörer. Länsstyrelsen har sammanställt uppgifter om vattenförekomster, avrinningsområden och befintliga övervakningsprogram. Uppgifterna har levererats till vattenmyndigheterna. Identifiering av brister i övervakningsprogram och en fördjupad karakterisering av vattenförekomster har påbörjats. Befintlig resurs på Länsstyrelsen för arbete med Ramdirektivet för vatten har förstärkts med en tvåårig projektanställning. Arbetet med att utveckla den digitala infrastrukturen för miljörelaterade data och analyser fortsätter. Vi har också fortsatt våra insatser för att öka tillgängligheten av miljöinformation såväl inom som utom Länsstyrelsen.

Arbetet med restaurering av vattendrag

I arbetet med restaurering av vattendrag har tagits fram en plan för biologisk återställning av kalkade vatten 2007-2010 och en plan 2007-2010 för restaurering av vattendrag som inte kalkas. Dessa planer kommer att vara styrande för vårt arbete med restaurering av vattendrag. Under året har restaureringsåtgärder vidtagits vid Grängshyttforsarna i Rastälven. Arbetet har skett inom LIFE-projektet "Flodpärlmusslan och dess livsmiljöer i Sverige". Restaureringsåtgärder har också genomförts i Forsåån (tillflöde till Vättern) där ett vandringshinder undanröjdes, samt Lillsjöbäcken (tillflöde till Järleån) där justering av trösklar genomförts av Skogsstyrelsen för att möjliggöra fiskvandring.

Arbetet med fastställande av länsvisa strategier med utgångspunkt i den nationella strategin för formellt skydd av skog

Den regionala skogsstrategin arbetade vi fram tillsammans med Skogsstyrelsen under 2005 och 2006, vilken antogs av Länsstyrelsens styrelse i juni 2006.

Insatser för att utveckla arbetsformerna i naturvården när det gäller att stärka dialogen med medborgarna och uppnå lokal delaktighet i bevarandearbetet

Länsstyrelsen arbetar aktivt med lokal delaktighet inom projektet "Naturbeteskött i Närke" med WWF, Örebro kommun och lokala brukare. För reservatsbildning av fågelsjön Tysslingen har Länsstyrelsen arbetat aktivt för att skapa lösningar där engagemang och delaktighet nås. Vi har bland annat arrangerat flera möten, studieresa och bjudit in föreläsare. Vid all reservatsbildning som rör hävdberoende odlingsbygd, t ex ekhagmarker eller slättermarker, erbjuds i första hand markägare och i andra hand närboende lantbrukare att upprätthålla hävden. Vi har genomfört invigningar av fyra naturreservat, Sixtorp, Getryggsområdet, Skatviksgrottorna och Kaljoxadalen. Invigningarna har förrättats av Hopajola, kommunalråd och landshövding. Organisationer t.ex. Skogsstyrelsen, myndigheter, föreningar, markägare, arrendatorer, närboende m.fl. har inbjudits till invigningarna.

Övervakning av rödlistade växter, häckande fåglar och kolonier av gråtrut har bedrivits i samverkan med föreningar och andra instanser.

Arbetet med ett utvecklingsprojekt för att få bättre samverkan mellan ideella organisationer och länsstyrelserna angående artdata, har fortsatt under året. En rapport har tagits fram i projektet, som bl.a. tar upp förslag på hur man får en bättre regional samverkan samt goda exempel på samarbete mellan länsstyrelsen och ideella organisationer i några län.

Länsstyrelsen har också inlett ett samarbete med Närkes Ornitologiska Förening för att få in data om fåglar i länet. Bl.a. kommer Länsstyrelsen att bidra med ekonomisk ersättning till den så kallade Atlasinventeringen.

Artdata används för att kartlägga och analysera t.ex. utbredningsmönster för biologisk mångfald, men också som beslutsunderlag i samhällsplanering och ärendehandläggning.

Insatser och resultat när det gäller att samordna miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, friluftsliv och naturturism med att genomföra regeringens politik för en hållbar regional utveckling

Miljömålsarbetet drivs i nära samverkan med länets kommuner, Landstinget, Skogsstyrelsen och andra organisationer. Samarbetet är befast genom samverkansavtal och avsiktsförklaring. Hittills står 47 organisationer bakom miljömålen. Under året har en översyn av regionala miljömål och åtgärdsprogram gjorts mot bakgrund av nya nationella mål. Genomförandet av åtgärdsprogrammet har under året varit en prioriterad uppgift inom Länsstyrelsens alla berörda sakområden.

I år har förslag till två nya program för hållbar regional utveckling färdigställts. Dels ett nytt Program för landsbygdsutveckling dels ett Regionalt program för ökad konkurrenskraft i östra Mellansverige (samverkan med andra län i Mälardalen). Båda programmen innehåller kriterier för att främja de tre dimensionerna i hållbar utveckling: ekonomisk, miljömässig och social. Länsstyrelsen har även medverkat i Landstingets arbete med en folkhälsoplan och regionala folkhälsomål.

För att öka andelen privatfinansierade efterbehandlingsåtgärder driver Länsstyrelsen ett tillsynsprojekt som omfattar verksamheter under Länsstyrelsens tillsyn där förorenade områden kan befaras förekomma. Verksamhetsutövarna har förelagts att som ett första steg genomföra en inventering enligt den så kallade MIFO-modellens fas 1. På grund av hög personalomsättning har projektet, som inleddes 2005, inte kunnat genomföras i den takt som planerats. Arbetet kommer att drivas vidare och slutföras under 2007.

I tillsynsvägledningen har Länsstyrelsen uppmuntrat kommunerna till att arbeta på liknande sätt med sina tillsynsobjekt.

Arbetet med skydd av skog inom miljömålet Levande skogar hade i oktober 2006 nått upp till 50 % av miljömålet som angivits i den nationella strategin för formellt skydd av skog. Länsstyrelsens styrelse antog en regional strategi för skog i juni 2006.

Arbetet med hotade arter har inriktats på att ta fram fyra nya nationella åtgärdsprogram. Detta görs i bred samverkan med flera aktörer såsom Skogsstyrelsen, ArtDatabanken, Naturvårdsverket, kommuner och ideella krafter och föreningar samt organisationer. Åtgärder för flera hotade arterna har vidtagits, bl.a. för flodpärlmussla och mosippa. Ett flertal artinventeringar har utförts som grund för det fortsatta bevarandearbetet som t.ex. utter, fjälltaggsvampar, flodkräfta och den 2005 påbörjade rikkärrsinventeringen.

Samverkan med Regionförbundet har skett i anläggandet av anläggningar för besökare i Kaljoxadalens naturreservat. Där finns både Bergslagsled nära reservatet och kanotled i Nittälven som rinner genom reservatet. Dessa leder underhålls av Fritid-T län som finns inom Regionförbundet. På Regionförbundets webb finns kartor och information om Bergslagsled och kanotled.

I samtliga nybildade naturreservat anläggs P-plats, sätts upp skyltar och stigar dras fram till reservaten förutom i Vätterns skärgård. Stigar dras ofta genom reservaten men inte i skärgårdsreservat. Detta för att göra området tillgängligt för allmänheten. Rastplatser med vindskydd eller eldpallkojor byggs i anslutning till stigarna i de större reservaten. Vi informerar också på webben, via foldrar och faktablad samt skyltar. En bok har getts ut "Naturguiden – 121 upplevelser i Örebro län" med stöd av LONA, Hopajola och Fritid T-län. Boken gavs ut av Fritid T-län och trycktes i 16 000 exemplar. En folder "Naturguidning" trycktes i 4 000 exemplar. Bok och folder delades ut gratis.

I Norra Vätterns skärgård har bryggor anlagts vid Grönön för att folk som åker båt ska kunna lägga till. Detta har skett i samverkan med Askersunds kommun för att gynna turism och att göra reservatet tillgängligt för personer med funktionshinder.

Länsstyrelsen medverkar i ett regionalt nätverk som arbetar med att främja användning och produktion av biobränslen. Nätverket arrangerade bland annat ett välbesökt seminarium "Regional bioenergi – en väg ur oljeberoendet". Länsstyrelsen har dessutom ordnat ett seminarium kring klimatarbete och möjligheterna att söka KLIMP-bidrag. En intern arbetsgrupp har bildats på Länsstyrelsen för att se över rutiner m.m. för arbetet med uppdraget att främja energiomställning i länet. I gruppen ingår handläggare som arbetar med miljöskydd, lantbruk, regional utveckling och energibidrag.

Inom miljötillsynen har ett energieffektiviseringsprojekt genomförts på de mest energiintensiva företagen under Länsstyrelsens tillsyn. Med erfarenheter från detta projekt har planeringen för ett med kommunerna samordnat projekt påbörjats med mål att driva på energieffektiviseringsarbetet på alla tillståndspliktiga verksamheter i länet. Detta projekt kommer till sin huvuddel att genomföras under 2007.

Erfarenheter från sammanställningen av de kommunala avfallsplanerna enligt avfallsförordningen

Länsstyrelsen har inte genomfört någon sammanställning på grund av att de planer som finns är inaktuella. Alla kommuner i länet håller dock på med en revidering av sina avfallsplaner. Arbetet sker som en följd av det åtgärdsprogram som lagts fast inom ramen för miljömålsarbete i länet. Målsättningen är att avfallsplanerna ska vara klara vid utgången av 2006. Vi planerar att sammanställa de reviderade planerna under 2007. Sammanställningen kan då ske med ledning av de nya föreskrifter och allmänna råd som Naturvårdsverket gett ut under året.

Väsentliga insatser inom ramen för de skilda handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter

Den viktigaste övergripande satsningen är att Länsstyrelsen arbetar hårt för att utnyttja tillgängliga medel för att erbjuda lantbrukare kompetensutveckling inom miljöområdet (KULM). Kompetensutvecklingen bidrar till att nå miljömålen: *ett rikt odlingslandskap, ingen övergödning, giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan och myllrande våtmarker*. Genom informationsbladen *EkoT*, *Miljöråd för lantbrukare* och *EkologiskT lantbruk* informerar Länsstyrelsen fortlöpande lantbrukarna om olika miljöfrågor, visar på goda exempel och ger praktiska råd.

Ett rikt odlingslandskap: Bland ansökningarna om investeringsstöd inom område 1 inom Miljö- och Landsbygdsprogrammet prioriteras stöd till företag som gör investeringar som avser djurproduktion med betesdrift. Inom kursverksamheten har vi erbjudit både studieresor och kurser om lämpliga byggnader för betesdjur. Det är en stor fara för betesmarkernas skötsel om antalet betesdjur minskar.

Lantbrukare med fårproduktion fortsätter att satsa på sin djurhållning och många lantbrukare bygger ut för fler får. Fårens betydelse för landskapet kommer därför att öka. Intresset är stort både för ekologisk djurhållning och för kurser om god skötsel av får och lamm. Lyckade företag som utvecklar sin verksamhet gör att djur och odlingar bibehålls och det hävdade odlingslandskapets värden bevaras. Många lantbrukare har också ett ökat intresse av att vidareförädla råvarorna från lantbruket. Kurser om livsmedelshygien är ett ämne som lockat många småskaliga livsmedelsförädlare. Vi har för fjärde året inventerat en växtskadegörare, sk. dvärgskottssjuka, i ekologiskt odlade fält. Dvärgskottssjukan har drabbat havreodlingar i länets norra del. Länsstyrelsen har under året också prioriterat rådgivning i syfte att öka lantbrukarnas kunskaper om kulturmiljövärden inom odlingslandskapet. Vi har också satsat på kurser i att underhålla lantbrukets byggnader med hjälp av traditionella tekniker.

Ingen övergödning: Länsstyrelsen har under året satsat mycket på utbildningar inom Greppa Näringen och tvärvillkor. För att miljöbelastningen från lantbruket ska vara så liten som möjligt, är det mycket viktigt att lantbrukarna lär sig hur växtnäringens förluster uppkommer samt åtgärder för att förhindra dem. Den lagstiftning som berör verksamheten är också viktig att förmedla och det görs i tvärvillkorsutbildningen. Lantbrukarna i länet har visat stort intresse för dessa kurser. Att gällande lagar följs är också mycket viktigt för att lantbrukarna ska behålla konsumenternas förtroende för den svenska livsmedelsproduktionen.

Giftfri miljö: För de lantbrukare som ska använda kemiska bekämpningsmedel anordnar vi kurser som ger tillstånd att använda dessa medel. Länsstyrelsen anordnar flera kurser för länets lantbrukare varje år. Vi är också ansvariga för s.k. betningskurser, för att få använda kemiska medel att behandla utsädet med, för lantbrukare från hela landet. Att lantbrukssprutorna är i gott skick är av stor vikt för en säker kemisk bekämpning. Vi har i år lyft fram vikten av att låta funktionstesta lantbrukssprutor.

Ett effektivt sätt att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel i lantbruket är att öka den ekologiska odlingen. Lantbrukare som lagt om till ekologiskt lantbruk har fortfarande stort intresse av att utveckla odlingstekniken. För att få det ekologiska lantbruket att bli långsiktigt uthålligt har vi provat en rådgivningsmetodik som kallas deltagande forskning. I en grupp som består av forskare, rådgivare och lantbrukare från länet jobbar vi med att sammanföra forskningsresultat med praktiska erfarenheter för att hitta bättre sätt att bekämpa ogräs i ekologisk odling.

Myllrande våtmarker: Tillgängliga medel för anläggning av våtmarker och småvatten i jordbrukslandskapet har utnyttjats fullt ut. Länsstyrelsen har också haft kurser både om hur våtmarker minskar växtnäringssläckaget och om hur de ska anläggas för att öka den biologiska mångfalden.

Begränsad klimatpåverkan: Investeringsstöd för att stötta omställning till förnybar energi inom lantbruket har prioriterats. Intresset är stort hos lantbrukare för att odla energigrödor. Intresse finns för att utveckla lantbruksföretagen för att småskalig värmeproduktion, men planering och projektering tar lång tid liksom att det kan vara svårigheter för nyetablerade värmeproducenter att få uppdrag av offentliga aktörer.

Mål 2: Länsstyrelserna skall i bred förankring i länen utveckla regionala åtgärdsprogram för att nå miljökvalitetsmålen och i övrigt bedriva det regionala mål- och uppföljningsarbetet så att det ger underlag för arbetet inom denna och andra verksamhetsgrenar.

Miljömålsarbetet drivs i nära samverkan med länets aktörer. I grunden finns ett samarbetsavtal mellan länets kommuner, Landstinget, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. Dessa parter har utsett ett regionalt miljömålsråd och en styrgrupp som samordnar och leder arbetet. Varje år sker samråd kring prioriterade samverkansprojekt. Förutom det nära samarbetet med avtalsparterna involveras andra organisationer i arbetet via seminarier, arbetsgrupper och information på Internet. Organisationer i länet erbjuds att teckna en avsiktsförklaring som innebär att de ställer sig bakom målen och vill verka för att vi når dem. Hittills står 47 organisationer bakom miljömålen.

I augusti 2006 gjordes en översyn av regionala mål och åtgärdsprogram mot bakgrund av ändrade nationella mål. Förslag till nya mål och åtgärder utarbetades av brett sammansatta arbetsgrupper, utvecklades genom remissbehandling och beredning i det regionala miljömålsrådet och beslutades i Länsstyrelsens styrelse.

Under året genomfördes ett omfattande arbete för att följa upp de regionala miljömålen. Ett stort antal indikatorer följdes upp och analyserades och en bedömning gjordes av möjligheterna att nå miljömålen. I arbetet deltog förutom Länsstyrelsen även Regionförbundet och dåvarande Skogsvårdsstyrelsen. Resultaten från arbetet presenterades i en rapport, på ett offentligt seminarium och på den nationella webbportalen för miljömålsarbetet, miljömålsportalen www.miljomal.nu.

Informationsarbetet har även stärkts genom att Länsstyrelsen har börjat ge ut ett digitalt nyhetsbrev om miljö och hållbar utveckling. Under året spreds fyra nummer av nyhetsbrevet till aktörer i länet. För att stimulera länets åtgärdsarbete har dessutom regionala seminarier hållits kring: klimatpåverkan, bioenergi, hälsoskyddsfrågor och vattenmiljöer.

VO Tillsyn och vägledning

Mål 1: Ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete.

Länsstyrelsens tillsyn spänner över ett stort antal verksamheter och företeelser av vitt skilda slag. Tillsynen omfattar allt från enstaka händelser eller åtgärder som kan vidtas av enskilda till återkommande kontroll av omfattande verksamheter, som bedrivs av företag och kommuner.

Tillsynsplaner har med några undantag upprättats för alla tillsynsområden. Tillsynsplaner saknas för tillsyn enligt 10 kap begravningslagen, men under året har en tillsynsplan färdigställts för den tillsyn som ska bedrivs från och med 2007. I den mån det varit möjligt har tillsynsplanerna grundats på kartläggningar av tillsynsbehovet. Vissa granskade verksamheter har dock en karaktär som gör det svårt att bedöma tillsynsbehoven. Inom flera tillsynsområden är antalet tillsynsobjekt okänt och så stort att endast stickprovsmässiga tillsynsinsatser är rimliga. Det gäller till exempel det generella biotopskyddet, strandskyddet, fornlämningar och små vattenverksamheter. Inom andra områden, som miljöfarliga verksamheter är tillsynsobjekten väldefinierade och kravet på behovsutredningar och tillsynsregister lagreglerat.

En av enheterna har i ett försök, som inleddes under 2005, fått möjlighet att pröva handledning med konsult hjälp, som stöd för att stärka medarbetarna i tillsynsrollen. Handledningsprojektet avslutades i början av 2006 och har bland annat lett till att en rutin införts för internt samtalsstöd till handläggare som varit med om påfrestande situationer i tillsynen. Samtliga inom den sociala gruppen har deltagit på en tvådagars tillsynskonferens under rubriken "Nu höjer vi ribban i tillsynen...", som var ett samarrangemang mellan Socialstyrelsen och länsstyrelserna med föredrag, seminarier, erfarenhetsutbyte och framåtsyftande diskussioner. Allt med målet att öka samsynen för en bättre tillsyn. En av medarbetarna inom den sociala gruppen går för närvarande en 10 poängs universitetsutbildning på Förvaltningshögskolan i Göteborg med rubriken "Tillsyn i teori och praktik" med målsättningen att kunna sätta in tillsyn i ett samhällspolitiskt styrperspektiv samt problematisera tillsynsuppdraget och sin egen roll som offentlig tjänsteman i en demokrati.

Tillsynsvägledning till kommunerna och information till verksamhetsutövare och allmänhet är viktiga delar i tillsynsarbetet. Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet för att bli starkare inom dessa områden. Resursbrist och hög personalomsättning inom vissa områden har medfört att flera planerade insatser inom den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen har fått skjutas upp. Vi har ändå kunnat öka insatserna för tillsynsvägledning inom miljöområdet. Två miljösamråd med stort deltagande från kommunernas miljöförvaltningar har genomförts. Miljösamråden behandlar övergripande miljöfrågor som berör flertalet miljöhandläggare. Branschspecifika fördjupningar behandlas vid handläggarräffor riktade till dem som arbetar med en viss bransch. Vi driver också samverkansgrupper där vi tillsammans med kommunerna bland annat söker gemensamma lösningar på konkreta problem, planerar tillsynskampanjer och föreslår program för handläggarräffor. Vi har etablerat sju samverkansgrupper inom olika branschområden. Samverkansgrupperna leds av Länsstyrelsens medarbetare och har representanter för tre till fyra kommuner samt andra relevanta organisationer, som varierar mellan grupperna. Genomförandet av miljömålsåtgärder enligt ett fastlagt program i det regionala miljömålsarbetet har varit en

prioriterad uppgift i tillsynsvägledningen och den har resulterat i flera tillsynskampanjer som planerats i samverkan med kommunerna.

Inom vissa tillsynsområden är antalet klagomål och andra externt initierade ärenden stort. För att hålla en god service gentemot medborgare och verksamhetsutövare prioriteras handläggningen av externt initierade ärenden framför egeninitierade tillsynsinsatser. Det innebär att tillsynsarbetet inom dessa områden till stor del blir händelsestyrd och att den planerade tillsynen får litet utrymme. Under 2006 har det skett ett fortsatt arbete med att fokusera på ändamålet med tillsynen för respektive sakområde och utifrån ett sådant resonemang prioritera vilka tillsynsåtgärder som ska utföras.

För att effektivisera tillsyns- och prövningsverksamheten inom miljöskyddsområdet och minska tendensen till nedprioritering av tillsynen till förmån för prövningsverksamheten har särskilda arbetsgrupper bildats för tillsyn respektive prövning av miljöfarliga verksamheter. Det har resulterat i en positiv utveckling av tillsynen och tillsynsvägledningen bland annat genom att utrymmet för egeninitierad tillsyn har ökat, tillsynsmetodiken har utvecklats, personalen har stärkts i tillsynsrollen och handläggningen har effektiviserats. Samtidigt har prövningsverksamheten blivit effektivare genom specialiseringen.

Verksamhetsgren Social tillsyn

Tabell 2.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren Social tillsyn

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Social tillsyn	Kostnader tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Social tillsyn (exkl. OH)	3 323	6,0
<i>varav</i> Tillsyn och rådgivning m.m. (701, 709)	2 157	4,1
<i>varav</i> Enskild vårdverksamhet (702)	220	0,4
<i>varav</i> Individärenden (703)	9	0,0
<i>varav</i> Fördelning av statsbidrag (704)	464	0,5
<i>varav</i> Alkoholärenden (705)	473	1,0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 486	1,0
Totala kostnader VG Social tillsyn (inkl. OH)	4 809	7,0

Tabell 2.1.1 - Social tillsyn - fördelning av tillsynsinsatser

Tillsynsinsatser	Procent
Främjande/förebyggande	40
Inspektion/kontroll	60
Övrig tillsyn	0
Summa	100

Kommentar:

Den sociala tillsynen omfattar minst tre sakområden äldreomsorg, handikappomsorg och individ- och familjeomsorg. Dessutom bedrivs tillsyn inom ramen för alkohol- och tobakslagen Fördelningen av kontrollerande tillsynsinsatser, i meningen inspektion, och främjande insatser, i meningen information och vägledning, varierar inom respektive sakområde bland annat beroende på tillsynsuppdrag och mål med tillsynen.

Att redovisa ett sammanslaget medelvärde eller att göra en uppskattning återger naturligtvis inte de faktiska förhållandena. Detta är bekymmersamt inte minst med tanke på att uppgifterna från tabell 2.1.1 legat till grund för ställningstaganden i pågående utredningar av den sociala tillsynen och redovisats i bland annat Statskontorets analys av "Utredningen om tillsynen inom socialtjänsten S 2004:12 (tabell sid 27). Statskontoret konstaterar i sina kommentarer till tabellen att i anvisningarna till länsstyrelserna görs igen definition av begreppen främjande/förebyggande, inspektion/kontroll eller övrig tillsyn. Det utgör ytterligare ett problem och minskar tillförlitligheten av uppgifterna i tabell 2.1.1

Uppskattad procentuell fördelning inom äldreomsorgen

Främjande 25%

Kontrollerande 75%

Uppskattad procentuell fördelning inom handikappomsorgen

Främjande 20%

Kontrollerande 80%

Uppskattad procentuell fördelning inom individ- och familjeomsorgen

Främjande 30%

Kontrollerande 70%

Uppskattad procentuell fördelning inom alkohollagen, inkl ”Ansvarsfull alkoholservering”

Främjande 90%

Kontrollerande 10%

Tabell 2.1.2 - Social tillsyn - antal tillsynsobjekt

Genomförd tillsyn	Antal tillsynsobjekt i länet ¹⁾	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för verksamhetstillsyn	Används vedertagna metoder för tillsyn (ja/nej) ²⁾	Används åtgärdsplaner vid brister ja/nej	Antal tillsynsobjekt med brister ³⁾
Äldreomsorg	89	41	Ja	Ja	37
Handikappomsorg	334	13	Ja	Ja	1
Individ och familjeomsorg	122	32	Ja	Ja	10
varav barn och familj	42	39	Ja	Ja	8
varav missbruk	51	14	Ja	Ja	2
varav ekonomiskt bistånd	17	0			
varav familjerätt	12	0			
Summa	667	139			48

Definitioner till tabell 2.1.2:

1) Med tillsynsobjekt avses t.ex. en institution (HVB), en särskild boendeform, en daglig verksamhet eller en öppenvårdsverksamhet i offentlig eller privat regi som länsstyrelsen har tillsyn över, oavsett om verksamheten står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där verksamheten bedrivs. Med tillsynsobjekt avses även ekonomiskt bistånd, missbruk, familjer och barn samt familjerätt inom området individ- och familjeomsorg inom en kommun, kommunal eller stadsdel. Dessutom avses handikappomsorg eller äldreomsorg. Men inom de olika omsorgsgrenarna räknas verksamheter som egna objekt. Varje äldreboende är ett objekt, hemtjänsten i en kommun eller en kommunal ett objekt o.s.v. Med tillsynsobjekt avses däremot inte ett individärende.m

2) med vedertagna metoder avses metoder/procedurer framtagna för att underlätta tillämpningen av myndighetens tillsynsuppdrag och för att säkra att detta tillämpas likvärdigt inom givna ramar.

3) brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i verksamhetstillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

Kommentar:

Ökningen av antalet tillsynsobjekt inom handikappområdet (från 295 år 2005 till 334 år 2006) förklaras av att objekten enligt Skollagen (elevhem) nu medräknats.

Angående antal tillsynsobjekt med brister inkluderar rapporteringen påbörjade ärenden under 2006 som ännu ej avslutats vid rapporteringstillfället så antalet tillsynsobjekt med brister kan komma att öka.

Angående tillsyn av HVB avser redovisningen enskilda och offentligt drivna verksamheter.

Tabell 2.1.3 Social tillsyn – antal inspektioner/kontroller

Genomförd tillsyn		Med inriktning på barn och unga	Med inriktning på missbruk	Med inriktning på psykosociala problem
		Antal Hem för vård eller boende (HVB)	Privata	5
	Offentliga	3	0	0
		Äldre	Funktionshindrade	varav psykiskt funktionshindrade
Antal särskilda boendeformer	Privat	0	5	2
	Offentlig	43	7	0
	Missbruk	Barn och unga	Äldreomsorg	Handikappomsorg
Antal granskade kommuner/kommundelar	4	12	11	4

Kommentar:

Under året har även hemtjänsten i ovan stående kommuner granskats. Även kommunernas tillsyn av enskilda HVB har räknats in i ovanstående siffror.

Tabell 2.1.4 - Social tillsyn - Avslagsbeslut m.m.

Datum	Antal ej verkställda beslut enligt SoL		Domar enligt SoL		Avslagsbeslut trots bedömt behov enligt SoL	Sanktionsavgift, SoL	
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser		Antal ansökningar	Domar med bifall
Den 31 december 2003	239	10	0	0	77	0	0
Den 31 december 2004	223	0	1	1	111	0	0
Den 31 december 2005	267	0	1	0	75	1	1
Under hela år 2006						1	1
Datum	Antal ej verkställda beslut enligt LSS		Domar enligt LSS		Avslagsbeslut trots bedömt behov enligt LSS	Sanktionsavgift, LSS	
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser		Antal ansökningar	Domar med bifall
Den 31 december 2003	58	47	8	0	1	0	0
Den 31 december 2004	73	62	4	0	0	0	0
Den 31 december 2005	67	77	0	0	0	0	0
Under hela år 2006						0	0
Antalet ärenden enligt 16 kap 1§ under 2006							

Kommentar:

Icke verkställda beslut inom området socialtjänstlag avser huvudsakligen insatsen särskilt boende inom äldreomsorgen, samt i viss mån särskilt boende för psykiskt funktionshindrade. Avslagsbesluten, trots konstaterat behov, avser uteslutande insatsen äldreboende.

Inom området har antalet icke verkställda beslut 2005-12-31 ökat totalt jämfört med tidigare kontrolltillfällen. Andelen icke verkställda beslut om boende har minskat något. Antalet icke verkställda domar inom området lag om stöd och service till vissa funktionshindrade har minskat till 0.

Uppföljande verksamhetstillsyn rörande boendeplanering för funktionshindrade pågår i ett par av länets kommuner, bland annat i länets största kommun. Likaså pågår verksamhetstillsyn om planering för verkställighet av beslut om insatsen kontaktperson enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrad i ett par av länets kommuner.

Antalet ärenden enligt 16 kap 1 § socialtjänstlagen (överflyttning av ärenden) har minskat från 3 under år 2005 till 2 under år 2006.

Inom äldreomsorgen har antal icke verkställda beslut varit tämligen konstant under flera år. Under år 2006 har inga reduceringar av antalet särskilde boendeplatser skett inom äldreomsorgen.

Mål 1: Länsstyrelserna skall tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt samt med god kvalitet och framförhållning i planeringen. Påtalade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet skall åtgärdas enligt en av länsstyrelsen beslutad tidsplan som följs upp.

Tillsyn av socialtjänstens arbete

Länsstyrelsens rutiner för tidsplaner när brister och missförhållanden påtalas

När brister och missförhållanden uppmärksammas får kommunerna förbättringsområden att åtgärda. Tiden för uppföljningen varierar från tre till tolv månader beroende på bristernas komplexitet.

Resultat (metod och utfall) av arbetet med tidsplaner

Länsstyrelsen kan, genom uppföljning av ärenden, konstatera att den av Länsstyrelsen satta tidsramen för att komma till rätta med påtalade brister mottas och följs tills största del på ett föredömligt sätt. Samtliga kommuner har på börjat och/eller vidtagit åtgärder inom angiven tidsram.

Sammanfattning av de tre tillsynsinsatser inom den sociala tillsynen som under året sannolikt gett bäst effekt

Kontrollerande och främjande tillsyn

Inom äldreomsorgen har Länsstyrelsen arbetat med en kombination av både kontrollerande och främjande tillsyn inom området dokumentation. Den kontrollerande delen har inneburit att vi granskat akter och den främjande att vi gett information och vägledning. Metoden har gett effekt på följsamheten och kommunerna arbetar nu på ett aktivt sätt med enhetliga rutiner/system för dokumentation och individuella planer.

Oanmälda besök inom äldreomsorgen

På grund av ett enskilt klagomål gällande hanteringen av kemikalier och andra riskföremål på ett demensboende, lämnade Länsstyrelsen kritik till en av länets kommuner.

Bristerna bestod bland annat i att diskmedel och rengöringsmedel förvarades i olåst skåp.

Med anledning av kritiken upprättade kommunen en checklista för riskinventering/riskanalys.

Vid uppföljningen av ovanstående ärende valde Länsstyrelsen att göra ett oanmält besök. Detta för att kunna se om och hur den framtagna checklistan tillämpades i praktiken. Länsstyrelsen kunde vid besöket konstatera att checklistan inte används i verksamheterna. Detta hade sannolikt inte kunnat bevisats vid ett anmält besök.

Kommunen har efter uppföljningsbesöket upprättat en handlingsplan gällande alla särskilda boenden för äldre, för att åtgärda de påtalade bristerna. Kontinuerliga diskussioner kring riskinventering och riskanalys har införts som en punkt på arbetsplatsträffar. Länsstyrelsen har under 2007 för avsikt att, inom ramen för den operativa tillsynen, göra uppföljningar av detta och andra ärenden, bland annat med hjälp av oanmälda besök.

Oanmälda besök inom individ- och familjeomsorg

Verksamhetstillsyn har gjorts på ett behandlingshem där klagomål kommit in. Tillsynen har syftat till att få en total genomlysning av verksamheten. De tillsynsmetoder som använts är oanmälda och föranmälda besök, intervjuer med inskrivna och tidigare inskrivna personer, kontakt med samtliga placerande kommuner och samtal med personal, föreståndare samt huvudman för verksamheten. Dessutom har skriftliga uppgifter begärts in från behandlingshemmet och Länsstyrelsen har också tagit del av dokumentation från behandlingshemmet, utåtriktat informationsmaterial och andra dokument. Tillsynen ledde till kritik på ett flertal punkter samt föreläggande. Behandlingshemmet fick en utsatt tid på sig att åtgärda bristerna och flera täta uppföljningar gjordes. Resultatet blev att bristerna åtgärdades inom given tidsram och medförde en rejäl kvalitetshöjning av verksamheten. Huvudmannen sade upp befintlig personal och rekryterade ny personal med relevant kompetens för att arbeta med målgruppen. Man rekryterade även en ny föreståndare. Under tre månader valde man att inte ha några inskrivna klienter i verksamheten när förbättringsarbetet genomfördes.

Insatser som påverkat kommuner att planera för behovstäckning

Enkäter har skickats till länets samtliga kommuner gällande insatser som påverkat kommuner att planera för behovstäckning. Varje år gör Länsstyrelsen en enkätundersökning om icke verkställda beslut och domar inom området lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Resultatet av detta leder till en uppföljande verksamhetstillsyn av planeringen för verkställighet av faktiska gynnande beslut. Verksamhetstillsynen pekar också på vikten av framförhållning för att kunna tillgodose kommande behov.

Länsstyrelsen har i fyra av länets kommuner gjort uppföljning av boendeplanering för rättspsykiatriskt dömda (fortsatt uppföljning från år 2005). I två av länets kommuner har Länsstyrelsen, mot bakgrund av antal icke verkställda LSS-beslut, gjort verksamhetstillsyn rörande planeringsåtgärder för att tillgodose behoven av boende med särskild service, respektive stöd av kontaktperson.

Insatser som Länsstyrelsen genomfört för att aktivt påverka kommuner och andra att samordna insatser och samverka genom individuella planer

Kartläggning av rutiner för extern och intern samordning och samverkan samt förekomsten av upprättande av individuella planer har genomförts i länets samtliga kommuner.

Kartläggningen visar att individuella planer upprättas i färre än hälften av kommunernas IFO-verksamheter. Rutiner för samverkan inom kommunen och med externa aktörer finns i flertalet av länets kommuner.

Länsstyrelsen har ansvarat för att handlägningsrutiner avseende sexuella övergrepp på barn och barnmisshandel tagits fram i samråd med länets kommuner och landsting.

Handlägningsrutinerna har publicerats i rapporten *Rutiner för handläggning av ärenden som rör sexuella övergrepp på barn och barnmisshandel*, publ. nr. 2006:46. Rutinerna har presenterats för länets socialarbetare under en seminariedag.

Förändring eller förnyelse när det gäller arbetsmetoder jämfört med föregående år

Länsstyrelserna i regionen (Dalarna, Värmland, Gävleborg, Västmanland och Örebro) har tillsammans utarbetat riktlinjer för tillsyn av enskilda verksamheter enligt socialtjänstlagen och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Dessa har sedan på olika sätt via seminarier och information spridits till tillsynsansvariga i kommunerna samt till de enskilda verksamheterna. Detta har inneburit att man inom regionen nu arbetar på ett mer likartat sätt vid tillsyn och att även kommunerna anammat dessa metoder. Det har även inneburit att man vid tillsyn regelmässigt tar in synpunkter, inte enbart från den enskilda verksamheten, utan också från inskrivna, vårdnadshavare och placerande socialtjänst. Även den nationella granskningen av hem för vård eller boende avseende barn (barnuppdraget) har inneburit förnyelse vad gäller arbetsmetoder och inhämtande av uppgifter.

Sedan december 2004 har Länsstyrelsen och Socialstyrelsen samverkat i ett projekt gällande generella bedömningskriterier för den sociala tillsynen inom äldreomsorgen. Motsvarande arbete har även skett nationellt när det gäller funktionshindrade och barn.

Bedömningskriterier ska medverka till att skapa en likvärdig tolkning av lagen, ge insyn i de krav länsstyrelserna har på socialtjänstens verksamhet samt bidra till ökad effektivitet.

Vid verksamhetstillsyn inom äldreområdet har kommunerna informerats om planerade tillsynsaktiviteter vid sittande möte istället för att som tidigare informera brevledes. Syftet med informationsmötena är att presentera planerade tillsynsaktiviteter, ge tid för dialog och frågor, vilket underlättar genomförandet för båda parter.

Länsstyrelsen har under 2006 fortsatt med och utvecklat den så kallade mobila tillsynen med hjälp av handdatorer och bärbara datorer. Utarbetade frågeställningar och bedömningskriterier har programmerats i så kallade protokollsmallar inför tillsynen, vilka sedan legat till grund tillsynen inom respektive sakområden. Förtjänsten med mobil tillsyn är framförallt tidsbesparing vid bearbetning och sammanställning av tillsynsinformationen. Slutligt ställningstagande till modellen tas under våren 2007.

Hur har barnperspektivet, särskilt synpunkter från flickor och pojkar, beaktats i ärenden inom socialtjänsten och i vilken utsträckning gör kommuner barnkonsekvensanalyser

I enskilda ärenden märks att flickor och pojkar som regel får tillfälle att komma till tals i utredningar. I vilken utsträckning deras synpunkter beaktas, beror på ålder och vad frågan gäller. När det gäller insatser, exempelvis öppenvårdsinsatser för ungdomar, finns stort utrymme för ungdomar att komma till tals och deras synpunkter beaktas också.

I den tillsyn som gjorts angående anmälningar om våld mot kvinnor har man särskilt uppmärksammat i vilken utsträckning nämnden gjort bedömning av barnens skyddsbehov och i vilken omfattning utredningar inletts med anledning av barnens situation. Tillsynen har visat att man i de flesta fall har uppmärksammat barnens skyddsbehov och utredningar har inletts.

Kartläggning av förekomsten av barnkonsekvensanalyser har genomförts i länets samtliga kommunala nämnder. Kartläggningen visar att endast två nämnder (BUN) av länets samtliga kommunala nämnder tillämpar barnkonsekvensanalyser.

Exempel på hur jämställdhetsperspektivet har integrerats i tillsynen

I samband med verksamhetstillsyn lyfter Länsstyrelsen frågor som rör jämställdhet, exempelvis om socialtjänsten beaktar jämställdhetsperspektivet i resursprioritering och vid behovsbedömning.

I tillsynen rörande anmälningar om våld mot kvinnor har Länsstyrelsen frågat om nämnden har riktlinjer för hur jämställdhet ska tillgodoseas ur ett könsperspektiv. Frågor har även ställts om riktlinjer finns för att beakta jämställdhetsperspektivet i enkäter, kartläggningar, statistik och projektplaner. Det har visat sig att riktlinjer saknas i merparten av de granskade kommunerna.

Det är svårt att bedöma effekten av att lyfta jämställdhetsfrågan. Länsstyrelsen har noterat att jämställdhetsperspektivet i allmänhet inte ingår som en naturlig del i det dagliga arbetet hos socialtjänsten. Frågor om olika förutsättningar och behov utifrån kön beaktas i vart fall inte på ett mer strukturerat sätt. Det finns enskilda exempel på verksamheter där man mer medvetet reflekterar kring detta i det dagliga arbetet.

Ett antal biståndshandläggare har i samband med verksamhetstillsyn inom äldreomsorgen fått frågor om hur jämställdhet beaktas i myndighetsutövningen. Svaren visar att det inte pågår något aktivt jämställdhetsarbete bland biståndshandläggarna. Man uppger sig dock känna till rapporten "Jämställd socialtjänst" och uttrycker önskemål om att arbeta med jämställdhetsfrågor.

Åtgärder som vidtagits för att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering inom socialtjänsten

Länsstyrelsen har bjudit in länets samtliga kommuner och enskilda verksamheter till ett heldagsseminarium, "Jämställd socialtjänst". Dagen berörde områdena äldre, funktionshindrade samt individ- och familjeomsorg. Deltagandet blev lågt, vilket bekräftade Länsstyrelsens intryck av att frågan inte har någon hög prioritet hos socialtjänsten.

Mål 2: Samverkan mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen skall vidareutvecklas i syfte att uppnå:

- ökad samordning såväl mellan länsstyrelserna som mellan den regionala och nationella tillsynen inom socialtjänstområdet,
- ökad samordning vad gäller tillsynen över socialtjänsten och hälso- och sjukvården, samt
- minskade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet.

Samverkan mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen

Nationellt

Sedan 2001 finns ett nationellt program för social tillsyn. Det anger vilka frågor Socialstyrelsen och länsstyrelserna ska samarbeta kring och hur samarbetet ska gå till. Samverkan mellan Socialstyrelsens och länsstyrelsernas sociala tillsyn leds av en samverkansgrupp. Grunden för det gemensamma arbetet är gemensam verksamhetsplanering av de samordnade insatserna inom i huvudsak socialtjänsten.

Samverkansgruppen har direkta styrnings- och ledningsuppgifter för gemensamma projekt och för frågor som rör den strategiska inriktningen och utvecklingen av verksamheten. Under 2006 pågick totalt 20 gemensamma projekt varav 7 var regeringsuppdrag och 13 var egeninitierade. 9 projekt pågick i december 2006. 11 projekt avslutades under året.

Inom samverkansgruppens ram pågår en andra uppdragsutbildning i tillsynsmetodik 10 poäng i samarbete med Förvaltningshögskolan i Göteborg hösten 2006 - våren 2007. 24 personer deltar i utbildningen. Gruppen har deltagare från den sociala tillsynen vid länsstyrelserna och Socialstyrelsen. Länsstyrelsen i Örebro län är en av de deltagande länsstyrelserna.

Regionalt

Inom länsstyrelseregionen (Dalarna, Värmland, Gävleborg, Västmanland och Örebro) har länsstyrelserna tillsammans genomfört:

- Planering av spetskompetensutbildning inom området "Hedersrelaterat våld". Utbildningen kommer att genomföras under våren 2007.
- Gemensam tillsyn av korttidsboenden inom äldreområdet
- Framtagande av gemensamma rutiner för tillsyn av enskild verksamhet
- Kartläggning av den öppna missbrukarvården (rapport 2006:26, ISSN 0349-4454)
- Konferenser angående statsbidrag i form av utvecklingsmedel
- Alkoholhandläggarträffar
- Samverkansträffar angående "Ansvarsfull alkoholservice"
- Gemensam tillsyn angående anmälningar inom ramen för barnuppdraget i RB
- Framtagande av gemensamma rutiner för handläggning av ej verkställda beslut
- Gemensam kartläggning av demensvården (inkl Uppsala län)

Mål 3: Den operativa tillsynen inom äldreomsorgen skall bedrivas strukturerat och samordnat med tydliga och enhetliga bedömningskriterier för hela riket.

Ett gemensamt pilotprojekt mellan Socialstyrelsen och länsstyrelserna, med bedömningskriterier för tillsyn av vård och omsorg av äldre personer i ordinärt boende, har avslutats under 2006. Projektgruppen har påbörjat utveckling av bedömningskriterier inom området mathållning och nutrition. I detta arbete har jämställdhetsperspektivet belysts genom att arbetet påbörjats med att utveckla kriterier med denna inriktning. Länsstyrelsen i Örebro län har varit en av de deltagande länsstyrelserna.

Mål 4: Stödet och skyddet till kvinnor som är utsatta för mäns våld eller andra övergrepp skall uppmärksammas i tillsynen.

Länsstyrelsen har under verksamhetsåret granskat hur socialnämnderna hanterar anmälningar rörande våld mot kvinnor. Länsstyrelsen har tittat på om det finns handlingsplaner och

rutiner och hur de efterlevs, om det finns någon handlingsberedskap för att bistå kvinnorna akut och på längre sikt samt om socialnämnden erbjuder några insatser för männen. Länsstyrelsen har i tillsynen särskilt beaktat om socialnämnden gjort bedömning av barnens skyddsbehov och om socialnämnden påbörjat utredningar om barnens situation.

Tillsynen har visat att de flesta av länets kommuner har handlingsplaner, men att de i en del fall behöver uppdateras. Alla kommuner som granskats har en beredskap för att bistå kvinnan akut och på längre sikt med boende och annat stöd. Däremot saknas riktade insatser till de barn som bevittnat våld i familjen. Det man erbjuder barnen är främst individuella samtalskontakter och deltagande i gruppverksamheter. Männen erbjuds samtalskontakt eller hänvisning till speciella gruppverksamheter för män som utövar våld mot kvinnor. Tillsynen har också visat att socialtjänsten i de flesta fall gjort en bedömning av barnens skyddsbehov och utredningar rörande barnen har inletts.

Inom äldreområdet har Länsstyrelsen frågat personalen om det finns riktlinjer och rutiner gällande våld mot kvinnor. Svaren visar att personalen saknar kännedom om detta. De flesta kommunerna saknar rutiner för att registrera ärenden rörande våld mot kvinnor och har därmed inte heller en tillförlitlig statistik inom området.

Mål 5: Länsstyrelserna skall se till att den kommunala tillsynen såväl enligt alkohollagen (1994:1738) som tobakslagen (1993:581) skärps och bidra till en ökad samordning i tillsynen enligt dessa två lagar. Samarbetet med Statens folkhälsoinstitut skall utvecklas.

Tillsynen av hur tobakslagen efterlevs sköts, utom i en av länets kommuner, av alkoholhandläggarna. Vid de träffar som Länsstyrelsen har med alkoholhandläggarna har dessa uppgett att rökförbudet på serveringsställena följs på ett mycket bra sätt.

2005-12-01 beviljades Länsstyrelsen medel för att under ett år arbeta med projektet "Ansvarsfull alkoholservering". Under 2006 anställdes en projektledare för att genomföra STAD-metoden¹ i Örebro län. Arbetet har gått ut på att reducera det alkoholrelaterade våldet i och kring krogmiljöer genom att minska serverandet av alkohol till underåriga och minska berusningsnivån på krogen. Ett sätt att nå dessa mål är genom utbildning i ansvarsfull alkoholservering, vilket Länsstyrelsen har erbjudit länets samtliga kommuner. Arbetet genomfördes i samverkan med olika aktörer, såsom polis, krögare, alkoholhandläggare och drogsamordnare. Samarbetet med Statens folkhälsoinstitut har ökat under året.

För att veta var utbildningsinsatserna skulle sättas in och hur de skulle utformas genomfördes ungdoms- och berusningsstudier för att se vilken benägenhet krogarna har att servera alkohol till ungdomar med ett yngre utseende samt till personer med en kraftig berusningsgrad. Resultaten av studierna visade att krogarna i Örebro län serverade alkohol till ungdomar med yngre utseende i 29 % av fallen. Berusningsstudien visade att i 47 % av fallen över hela länet blev personerna serverade alkohol. Studiens resultat visade att det finns behov av information och utbildning till krogpersonal angående ansvarsfördelning. De första utbildningarna påbörjas första kvartalet 2007.

Länsstyrelsen har, tillsammans med de kommunala alkoholhandläggarna, deltagit vid ett antal tillsynsbesök på nöjeskrogar i länet i syfte att få en uppfattning av hur alkoholhandläggarna utför sitt uppdrag samt hur situationen på dessa krogar ser ut. Vid besöken kunde Länsstyrelsen konstatera att alkoholhandläggarna hade en bra dialog med

---

¹ Stockholm stad förebygger alkohol och droger

krögarna och på plats tog upp brister som konstaterades, till exempel att kvittohanteringen inte sköttes på ett acceptabelt sätt på ett par krogar.

En brist som Länsstyrelsen såg vid dessa tillsynsbesök var alkoholhandläggarnas dokumentation av besöken, vilken enligt Länsstyrelsens uppfattning skulle kunna utföras bättre genom att använda de tillsynsprotokoll som Folkhälsoinstitutet tagit fram i sin tillsynshandbok.

Länsstyrelsen har under 2006 lyft frågan i samband med alkoholhandläggarträffar, men har inte påbörjat riktade åtgärder. Tobaksområdet är ett av de områden som Länsstyrelsen planerar att prioritera under 2007.

Verksamhetsgren Miljötillsyn

Tabell 2.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren Miljötillsyn

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Miljötillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Miljötillsyn (exkl. OH)	9 441	16,4
<i>varav</i> Fornminnen (431)	1 136	2,3
<i>varav</i> Byggnadsminnen (432)	231	0,4
<i>varav</i> Kyrkliga kulturminnen (433)	155	0,3
<i>varav</i> Byggnadsvård (434)	1 079	1,2
<i>varav</i> Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	454	0,5
<i>varav</i> Tillsynsvägledning (503)	615	1,0
<i>varav</i> Överlåtelse av beslut och operativ tillsyn till kommun (504)	5	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av områdesskydd (515)	21	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	9	0,0
<i>varav</i> Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (525)	876	2,0
<i>varav</i> Tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	4	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	0	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd (528)	14	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av vattenverksamhet (535)	585	1,1
<i>varav</i> Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön (537)	1 103	2,3
<i>varav</i> Tillsyn av undersökning och bearbetning av torvfyndigheter (546)	8	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	1 361	2,8
<i>varav</i> Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	0	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av avfall och producentansvar (566)	0	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	0	0,0
<i>varav</i> Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	639	1,1
<i>varav</i> Tillsyn över lantbruk (605)	530	0,8
<i>varav</i> Tillsyn över fiske (623)	616	0,6
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	4 221	3,0
Tot. kostn. VG Miljötillsyn (inkl. OH)	13 662	19,4

Tabell 2.2.1 - tillsyn inom Naturvård och Miljöskydd

Sakområde och del av sakområde	Antal tillsynsobjekt i länet ¹⁾	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ²⁾
Naturvård och miljöskydd totalt (5)	Okänt	748	8
varav tillsyn av områdesskydd (515)	Okänt	24	0
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	35	0	0
varav tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	0	0	0
varav tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	Ca 12	2	0
varav tillsyn av övrig provning avseende naturskydd (528)	Okänt	0	0
varav tillsyn av vattenverksamhet (535)	>430	46	0
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	69	64	7
varav tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	0	0	0
varav tillsyn av avfall och producentansvar (566)	0	0	0
varav tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	0	0	0
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	>100	13	1
Summa	Okänt	748	8

Definitioner till tabell 2.2.1:

¹⁾ med tillsynsobjekt avses verksamheter, produkter eller anläggningar, dvs. de enheter som är föremålet för tillsyn enligt av staten fastställda normer. I de fall där tillsyn görs över andra tillsynsorgan (vanligtvis kommuner) kan tillsynsobjekt avse kommun. I övriga fall skall tillsynsobjekt EJ avse kommun eller kommundel, då denna är att betrakta som objektansvarig, dvs. den som ansvarar för att tillsynsobjektet uppfyller statens krav.

²⁾ brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

Mål 1: Länsstyrelsernas tillsynsarbete skall bidra till att nå miljö kvalitetsmålen och till att miljöskador inte uppkommer. Genom en effektiv tillsynsvägledning skall länsstyrelserna förbättra förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna.

Länsstyrelsens tillsynsarbete för att nå miljö kvalitetsmålen

Naturvård

Länsstyrelsen i Örebro län har i tillsynen av naturvårdsobjekt prioriterat efter antalet ärenden i ärendegrupper, då ärendehantering är prioriterad. Vägledningen för biotopskydd i odlingslandskapet tog Länsstyrelsen fram då vi upptäckte flera överträdelser av bestämmelserna, se publikation 2004:16 ”Småmiljöer i odlingslandskapet – livsviktiga för många växter och djur”.

Huvudsakligen arbetar Länsstyrelsen med inkommande ärenden som samrådsärenden enligt 12 kap. §6 och tillsyn efter klagomål om till exempel strandskydd. Egeninitierad tillsyn bedrivs inom artskydd enligt 8 kap och tillsyn av skyddade områden enligt 7 kap. Länsstyrelsen har inte arbetat med tillsynsvägledning för kommunerna vad gäller tillsyn av

skyddade områden, exempelvis kommunala naturreservat. Metoder för samverkan genomför vi inom projektet "Miljösamverkan Sverige". Vi deltar också i styrgrupp för "Plan för Naturvårdsverkets tillsynsvägledning 2007-2009".

Miljöfarliga verksamheter, vattenverksamheter, täkter och förorenade områden

Tillsynsplanen för tillsyn av miljöfarliga verksamheter, täkter och vattenverksamheten bygger på en årligen uppdaterad behovsutredning. Prioriteringen av tillsynsinsatserna görs med utgångspunkt i de regionala miljömålen. Miljömålsarbetet i länet bedrivs i bred samverkan. Inom ramen för detta arbete finns ett gemensamt åtgärdsprogram som uppdateras varje år. Att fullfölja de åtgärder som Länsstyrelsen, enligt programmet ansvarar för att genomföra, är avgörande för miljömålsarbetets trovärdighet och har hög prioritet i hela verksamheten. Vi har under året genomfört de åtgärder inom tillsyns- och vägledningsområdet som vi har ansvar för. För att göra miljömålen tydligare i verksamhetsplaneringen har de grupperats i prioriterade teman. De tre teman som prioriterats är *Klimat och luftmiljö, Kemikalier, avfall och förorenade områden samt Vattenmiljö*.

Inför 2006 förstärkte Länsstyrelsen resurserna för tillsynsvägledning till kommunernas miljöförvaltningar. Den i planen avsatta resursen för tillsynsvägledning har på grund av stor personalomsättning inte kunnat utnyttjas fullt ut, men merparten av planerade vägledningsinsatser har ändå genomförts. Vi arbetar med flera former av vägledning, bland annat miljösamråd, samverkansgrupper, handläggarräffar, samordnade tillsynskampanjer, webbinformation och individuell vägledning. Till miljösamråden, som genomförs två gånger per år, bjuds alla handläggare på kommunernas miljöförvaltningar in och aktuella frågor inom hela miljöskyddsområdet behandlas. I samverkansgrupperna och vid handläggarräffarna behandlas frågor inom ett snävare område – ofta en bransch. Samordnade tillsynskampanjer planeras och genomförs i samverkan med kommunernas miljöförvaltningar. Genom samordningen kan gemensam kompetens utnyttjas effektivt, förberedelser och genomförande rationaliseras samtidigt som genomslaget blir bättre på alla nivåer.

Den operativa tillsynen av miljöfarlig verksamhet domineras av tillsynsbesök, handläggning av miljörapporter och anmälningsärenden. För att göra handläggningen effektiv, enhetlig och rättssäker arbetar vi sedan flera år med en kvalitetshandbok med instruktioner och mallar för vanligt förekommande ärendegrupper och processer. Under året har Länsstyrelsen beslutat att införa ett mera processororienterat arbetssätt. Försök med en utvecklad processanalys har påbörjats inom miljöskyddsområdet och omfattar bland annat tillsynsprocessen.

I länet finns ett stort antal vattenverksamheter. Många av verksamheterna är små eftersom det inte finns någon nedre gräns för vad som enligt miljöbalken ska anses utgöra vattenverksamhet. De kan, trots sin ringa omfattning, många gånger beröra närboende på ett påtagligt sätt. Länsstyrelsen får in många klagomål över brister i skötseln av vattenverksamheter. Antalet anmälningar har under de senaste åren tenderat att öka. Tillsynen av vattenverksamheter domineras därför av händelsestyrda tillsynsinsatser, som initieras genom klagomål från enskilda eller organisationer. Under året har vi, som ett led i utvecklingen av tillsynsmetodiken på området, genomfört en tillsynskampanj där vi på eget initiativ genomfört tillsynsbesök vid ett 30-tal större vattenverksamheter. Tillsynen har varit inriktad på att följa upp egenkontrollen.

Mål 2: Länsstyrelserna skall inom sitt verksamhetsområde ta initiativ till omprövning för att se till att villkoren för miljöfarliga verksamheter är anpassade till miljöbalkens krav. Alla tillstånd som meddelats med stöd av miljöskyddslagen (1969:387) skall, om de är av särskild betydelse ur miljösynpunkt, vara anpassade till miljöbalkens krav år 2009 och i övrigt senast år 2015.

Under hösten 2005 gjordes en bedömning av samtliga tillståndspliktiga verksamheter i länet som saknar tillstånd enligt miljöbalken. Ett knappt tjugotal av dessa anläggningar bedömdes vara av särskild betydelse ur miljösynpunkt och därför är det motiverat att före 2009 anpassa deras gamla miljö tillstånd till miljöbalkens krav. Prioriteringen gjordes utifrån en bedömning av möjligheterna att uppnå miljöförbättring med en ny tillståndsprövning. Länsstyrelsen har under 2006 granskat inkomna redovisningar enligt lagen om översyn av vissa miljöfarliga verksamheter (2004:989). Granskning har medfört att vi tagit upp frågan om total omprövning med två verksamhetsutövare. En av dessa verksamhetsutövare har aviserat att man kommer in med en ansökan under 2008.

Mål 3: Tillsynen över naturreservat, strandskyddsområden och andra skyddade områden, kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. skall bidra till bevarandet av naturmiljön och kulturarvet.

Tillsyn

Naturvård och Miljöskydd

Tillsynsplan har upprättats. Tillsynen av nationalparker, naturreservat, naturminnen, Natura 2000, biotopskyddsområden och stränder har bedrivits i lägre omfattning än uppskattat behov i tillsynsplan under 2006. Tillsynen av skyddade områden är inte prioriterad på grund av att ärendehantering prioriteras före den egeninitierade tillsynen. Antalet samrådsärenden, verksamhetsområde 5250, har varit stort under 2006. Resurserna räcker helt enkelt inte till för att bedriva egeninitierad tillsyn som att följa upp meddelade beslut. Vi har jobbat med information om samrådskyldigheten enligt 12 kap. 6§ i miljöbalken. Vi har genomfört fem seminarier, lagt ut information riktad till verksamhetsutövare samt utformat blankett på vår webbplats. Vi har inte hunnit arbeta med tillsynsvägledning för länets kommuner vad gäller deras tillsyn av skyddade områden.

Tillsynen av skötseln av länets naturreservat räknas inte som tillsyn. För tillsyn av länets två nationalparker finns avtal som reglerar både skötsel och tillsyn. I tillsynen av länets naturreservat och naturminnen upptäcks sällan regelöverträdelser av markägare, brukare eller allmänhet. Den huvudsakliga tillsynen som vi bedriver i skyddade områden är förebyggande information via webb, skyltar, foldrar och faktablad.

Överträdelser av bestämmelser inom biotopskyddsområden i odlingslandskapet och stränder bedömer vi som allvarliga. Här anmäler Länsstyrelsen misstanke om brott samt förelägger om rättelse. I samband med en pilotstudie under 2005 för tillsyn inom strandskyddet för två sjöar i länet upptäcktes flera och några grava fall, som kan leda till anmälan om misstanke om brott/föreläggande. Resurser finns inte för att utveckla tillsynsmetodik för biotopskydd och strandskydd samt för att genomföra tillsyn.

I syfte att underlätta och effektivisera arbetet har handläggningen av anläggningar och åtgärder (exklusive byggnader) inom strandskyddsområdet under året flyttats till Miljöskyddsenheten, som sedan tidigare handlägger frågor om vattenverksamheter.

Anläggningar och åtgärder inom strandskyddsområdet utgör ofta även vattenverksamheter. Det blir genom ändringen tydligare var vattenanknutna frågor handläggs, vilket gagnar såväl service som effektivitet och rättssäkerhet.

Kulturmiljö

En övergripande tillsynsplan för kulturmiljövården har upprättats. Detaljerade tillsynsplaner har upprättats för fornminnen, byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen samt objekt som omfattas av bidrag enligt anslaget 28:26.

Genom anslaget 28:26 Bidrag till kulturmiljövård, har vårdplaner upprättats för några byggnader i kulturreseptatet Pershyttans bergsmansby. Genom dessa är förutsättningarna för en systematisk och långsiktig förvaltning av byggnaderna ifråga väsentligt förbättrade. Länsstyrelsen deltar kontinuerligt i samråd med kommunerna kring områden av riksintresse för kulturmiljövården.

På uppdrag av Länsstyrelsen har Örebro läns museum och Lindesbergs museum utfört så kallad antikvarisk kontroll på ett femtiotal objekt, som fått byggnadsvårdsbidrag från Länsstyrelsen. Kontrollarbetet innehåller en stor del rådgivning i byggnadsvårdsfrågor. I syfte att öka kvaliteten på den fornvård som genomförs med ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen har vårdplaner för fyra platser färdigställts under året. I samtliga av de fyra kyrkliga stift som berör länet finns samrådsgrupper som syftar till att utveckla arbetet kring det kyrkliga kulturarvet. Länsstyrelsen har deltagit i totalt sju sådana möten under året.

Hållbar samhällsplanering och boende: Plan- och byggnadsfrågor

Det totala antalet tillsynsobjekt i länet enligt strandskyddet i kapitel 7 i miljöbalken är svårbedömd. Det finns ett mörkertal när det gäller åtgärder som krävt exempelvis dispens från strandskyddet, men där dispens inte sökts. Tillsynen av strandskydd domineras av händelsestyrd tillsyn, som initieras efter klagomål eller från någon kommunal nämnd/förvaltning. Under hösten 2005 gjordes en pilotstudie i två sjöar i länet som fortsatt under år 2006. Resultatet är inte klart, men det indikerar omfattande avvikelser från bestämmelserna i sjunde kapitlet. Länsstyrelsen har till och med den 8 november 2006 granskat 64 inkomna dispenser från strandskyddet, som delegerats till kommuner, vilket är en ökning med 20 % jämfört med året innan. Vi vet att samtliga fattade dispensbeslut i kommunerna inte meddelas till Länsstyrelsen. Det finns således ett mörkertal om det totala antalet dispensbeslut.

Tillsynen enligt PBL över kommunernas verksamhet har bedrivits genom samråd och rådgivning i samband med fysisk planering. Dessa möten planeras ske efter behov i alla kommuner utom Örebro, där månatliga möten förekommer.

Verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn

Tabell 2.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Djur- och livsmedelstillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (exkl. OH)	1 723	2,5
varav Livsmedelskontroll (281)	173	0,2
varav Djurskydd (282)	726	1,1
varav Smittskydd (283)	721	1,1
varav Veterinära frågor (284)	103	0,1
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	770	0,6
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (inkl. OH)	2 493	3,1

Tabell 2.3.1 – länsfakta inom Djur och livsmedelstillsyn

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2006-12-31		2005-12-31		2004-12-31	
Antal statligt anställda veterinärer	13		4		4	
varav män/kvinnor	7	6	3	1	3	1
Antal privat anställda veterinärer	27		23		21	
varav män/kvinnor	12	16	9	14	9	12
Antal inspektörer inom djurskyddstillsynen, st/åa	15	4,05	16	3,8	14	3,93
varav män/kvinnor	4	14	8	8	6	8

Kommentar:

Att antalet statligt anställda veterinärer i år är så mycket större än tidigare beror på ett tidigare beräkningsmisstag, där våra distriktsveterinärer inte räknats med.

Mål 1: Djurskyddstillsynen skall bedrivas effektivt och likvärdigt i hela landet. Målet med länsstyrelsernas arbete inom verksamhetsgrenen är att uppnå en god djurhälsosituation, en fungerande veterinär samverkan och ett gott djur- och smittskydd. Länsstyrelsen skall särskilt verka för att:

den veterinära verksamheten är ändamålsenlig med bl.a. en väl fungerande samverkan mellan olika veterinära kategorier,

djurhälsosituationen och djurskyddet bevakas och hålls på en hög nivå genom uppföljning av ställda smitt- och djurskyddskrav,

djursjukdata rapporteras fullständigt och korrekt samt

insamling och transport av animaliska biprodukter sker på ett säkert sätt.

Nedanstående rapporter har redovisats till Jordbruksverket 1 februari 2007

Rapport: *"Åtterrapporering 2006 avseende den regionala krisberedskapsplaneringen avseende epizootisjukdomar"*

Dnr: 283-00918-2007

Rapport: *"Årsrapportering 2006 avseende tillsyn över veterinär verksamhet "*

Dnr: 284-01196-2007.

Nedanstående rapport har redovisats till Djurskyddsmyndigheten 1 februari 2007

Rapport: *"Årsrapportering för 2006 av offentlig djurskyddskontroll till Djurskyddsmyndigheten"*

Dnr: 282-00307-2007

Mål 2: En effektiv och likvärdig livsmedelstillsyn i hela landet genom: aktivt deltagande från länsstyrelsen i Livsmedelsverkets normerande inspektioner m.m. hos länets kommuner, samt att verka för ökad resurseffektivitet i tillsynen i syfte att optimera konsumentskyddet i förhållande till inspektionskapaciteten

Nedanstående rapport har redovisats till Livsmedelsverket 1 februari 2007

Rapport: *"Årsrapportering för 2006 om utvecklingen av livsmedelstillsynen"*

Dnr: 281-01193-2007.

Mål 3: En förstärkt och förbättrad lokal livsmedelstillsyn, bl.a. genom utbildning för berörda yrkesgrupper.

Nedanstående rapport har redovisats till Livsmedelsverket 1 februari 2007

Rapport: *"Årsrapportering för 2006 om kommunernas tillsynsplaner och fortbildningstillfällen etc."*

Dnr: 281-01194-2007.

Verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn

Tabell 2.4 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn (exkl. OH)	2 477	3,8
varav stiftelser (206)	249	0,6
varav Kameraövervakning (211)	144	0,3
varav Bevakningsföretag (212)	123	0,3
varav Lotterier (215)	56	0,1
varav Jakt och viltvård (218)	1 398	1,6
varav Yrkesmässig trafik (243, 244)	204	0,5
varav Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m., tillsyn över planväsendet (404)	271	0,4
varav Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m., tillsyn över byggnadsväsendet (404)	0	0
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	32	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 108	0,8
Totala kostnader VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn (inkl. OH)	3 585	4,6

Tabell 2.4.1 - tillsyn enligt plan- och bygglagen

Sakområde och del av sakområde	Antal tillsynsobjekt i länet	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ¹⁾
Tillsyn över planväsendet enligt PBL (404)	12	30	1
Tillsyn över byggnadsväsendet enligt PBL (404)	12	0	0
Summa	12	30	1

Kommentar:

Antal tillsynsobjekt avser de 12 kommunerna i länet. Kolumn 2 avser nu öppna tillsynsärenden, som inkommit sedan 2004 och som pågår.

Mål 1: Länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna, inom ramen för området skydd mot olyckor, skall bedöma och främja kommunernas förmåga att leva upp till de nationella målen, de verksamhetsmål och de särskilda skyldigheter som framgår av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Tillsynen enligt lagen om skydd mot olyckor skall inriktas så att den kan samordnas med den uppföljning som skall ske av kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem enligt avtalet mellan staten och Svenska kommunförbundet.

Länsstyrelsens tillsyn under 2006 över kommunernas organisationer för räddningstjänst (nedan kallat kommunerna) har utöver allmän uppföljning och processen med nästa handlingsprogram haft ett antal fokusfrågor, nämligen tillsyn av farlig verksamhet, olycksundersökningar och egenkontroll.

När det gäller arbetet med nästa handlingsprogram är den sammanfattande bedömningen att det är låg aktivitet på arbetet. Det finns tankar kring kommande process och nästa handlingsprogram kommer inte nämnvärt att skilja sig från nuvarande handlingsprogram, men ett nytt handlingsprogram ska antas under 2007. Vi gör också bedömningen att det är enklare att verka för breddfrågorna i det kommunala säkerhetsarbetet, där räddningstjänstförvaltningen är en förvaltning inom kommunen än motsvarande arbete för räddningstjänstförbund.

Beträffande tillsyn av farlig verksamhet har kommunerna planer för detta. En informationsdag om tillsyn av dammar enligt miljöbalken och LSO 2 kap 4 § planerades tillsammans med Länsstyrelsen i Värmland. På grund av för få anmälda kommuner ställdes denna dag in, men den planeras att genomföras under 2007.

Vad gäller olycksundersökningar har kommunerna inte kommit igång med detta på ett tillfredsställande sätt. Idag utförs endast enklare undersökningar och rapporteringen sker i princip endast via ordinarie insatsrapporter. Kommunerna kommer dock att satsa mer på olycksundersökningar framöver, till exempel Nerikes brandkår har tagit fram ett bra koncept.

Hur egenkontrollen fungerar och utförs varierar stort från kommun till kommun, men sammanfattningsvis är vår bedömning att egenkontroll utförs och att den utvecklas i rätt riktning.

Övergången från brandsyn till tillsyn har i stort sett fungerat bra och även ägares och innehavares skriftliga redogörelse för brandskyddet har kommit in till kommunerna i nödvändig omfattning.

Som helhet bedömer Länsstyrelsen i Örebro län att kommunernas arbete med skydd mot olyckor fungerat väl under 2006 och att samarbetet inom länet gällande räddningstjänstfrågor är bra, men att breddfrågorna i det kommunala säkerhetsarbetet bör vidareutvecklas.

Några samarbetsinsatser som genomförts i länet under 2006 är:

- Räddningschefskonferens tillsammans med Värmlands län
- Möten med Regionala samverkansrådet för krishantering och skydd mot olyckor
- Arbete med att vidareutveckla räddningstjänstsamverkan i länet, RädSam T
- Informationsdag om personsanering på skadeplats genomfördes av CBRN-samarbetet i länet (samarbetet sker mellan länets räddningstjänster, Polismyndigheten i Örebro län och Örebro läns landsting med Länsstyrelsen samordnare). Informationsdagen presenterade gemensamma riktlinjer i Örebro län för personsanering på skadeplats.
- Genomförande av Regional Samverkanskurs
- Stöd vid kommunala ledningsövningar där räddningstjänstinslag förekommer

- Genomförande av flera älvgruppsmöten med bl.a. kommunalt deltagande
- Arbete med klimat- och sårbarhetsutredningen, översvämningssproblematik
- Framtagande av tillsynsplan anpassad efter LSO
- Träffar med Länsstyrelserna i Mellansverige om gemensamma frågor kring LSO.
- Försvarsdirektören har ingått i den nationella arbetsgrupp, Ag TUF, som har arbetat med frågor kring gemensam tillsyn och uppföljning mot kommunerna beträffande LSO och krishanteringssystemet.

Mål 2: Länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna skall främja en effektiv tillämpning på byggområdet i syfte att tillgodose god kvalitet i byggande och förvaltning. Under 2006 skall länsstyrelserna särskilt rikta in tillsynen på tillämpningen av Boverkets föreskrifter (BFS 2003:19 HIN) om enkelt avhjälpna hinder.

Nedanstående rapport har redovisats till Boverket 2006-10-30

Rapport: *Länsstyrelsens tillsynsverksamhet över regelverket på byggområdet och över planväsendet*

Dnr: 409-14964-2006

Mål 3: Länsstyrelsens tillsyn över planväsendet enligt plan- och bygglagen (1987:10) skall garantera en hög kvalitet i planprocessen och planläggningen och en enhetlig tillämpning av lagen.

Nedanstående rapport har redovisats till Boverket 2006-10-20

Rapport: *Länsstyrelsens tillsynsverksamhet över regelverket på byggområdet och över planväsendet*

Dnr: 409-14964-2006

Mål 4: För tillsyn som ej omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Kostnaderna för Jakt och Viltvård var något högre 2005 då annat ett stort arbete med digitalisering av älgjaksområden genomfördes.

VO Ärendehandläggning

Mål 1 Länsstyrelsernas verksamhet skall kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

Rättstillämpning i Länsstyrelsen verksamhet

Sedan 2003 har Länsstyrelsen haft en kvalitetsgrupp med uppgift att stimulera och stödja kvalitetsarbetet i organisationen. Kvalitetsarbetet har främst bedrivits inom fyra fokusområden - service, jämställdhet, miljö och rättsäkerhet - vilka numera helt integrerats i det dagliga arbetet vid Länsstyrelsen. Under 2006 har kvalitetsarbetet istället fokuserats på ett processororienterat arbetssätt. Länsstyrelsen har fattat beslut om att, under 2007, införliva ett processororienterat arbetssätt genom en särskild processmodell. Länsstyrelsen har under året, utifrån ett intressentperspektiv, definierat fyra olika huvudprocesser - samordning, tillsyn, prövning och bidrag - på vilken processmodellen inledningsvis ska tillämpas.

Eftersom fokusområdena integrerats i den dagliga verksamheten är det förvaltningsenheten som arbetar med rättsäkerheten. Enheten har ett övergripande ansvar för att driva och bevaka rättsäkerhetsfrågor på hela Länsstyrelsen. Juristerna vid förvaltningsenheten granskar därför utvalda ärenden från varje enhet ur ett förvaltningsrättsligt perspektiv, så kallad förvaltningsrevision. Åtterrapporering till respektive enhet samt länsledning sker både muntligt och skriftligt. Målsättningen med den interna revisionen är att verksamheten ska hålla hög kvalitet ur ett rättsäkerhets perspektiv. I syfte att ytterligare kvalitetssäkra verksamheten ger juristerna rådgivning till övriga enheter inom aktuella frågor. Varje enhet ges dessutom grundläggande och fördjupad internutbildning inom förvaltningsrätt.

Arbetet med de länsstyrelsegemensamma e-projekten, bland annat körkort, yrkestrafik och väktare, har intensifierats under 2006. Länsstyrelsen har med personella resurser aktivt deltagit i genomförandet av projekten. Målsättningen är dels att svara upp mot de krav på ökad tillgänglighet och service som medborgarna ställer, dels att utföra Länsstyrelsens arbete enklare och mer effektivt. Under 2006 har ett antal e-formulär gjorts klara. För att säkerställa funktionaliteten kommer lansering och marknadsföring till medborgarna att genomföras först efter det att tjänsten har testats ordentligt av Länsstyrelsens handläggare, vilket medför att lansering kommer att ske under våren 2007.

Naturvård och Miljöskydd

Inom miljöskyddsområdet har arbetet med att utveckla en kvalitetshandbok med rutiner, instruktioner och beslutsmallar för vanligt förekommande arbetsuppgifter och ärendegrupper fortsatt. Det bidrar till en effektiv, konsekvent och rättssäker handläggning. Handboken underlättar också introduktionen av nya medarbetare. Även arbetet för att öka utbudet av kunskapsunderlag, information och blanketter på Länsstyrelsens hemsida har fortsatt.

Under året har Länsstyrelsen sammanställt en sammanfattande beskrivning av miljötillståndet i länet. Den bygger på en analys av miljöövervakningsdata, utsläppsdata, forskningsresultat och regional statistik samt underlag från miljömålsarbetet. Rapporten ger en översiktlig kunskap om länets miljö och ett första underlag för flera aktörers arbete med planering och prioritering av åtgärder för att nå miljömålen.

Lagring, bearbetning och tillgängliggörande av data från undersökningar, mätningar inventeringar mm är ett viktigt utvecklingsområde. Länsstyrelsen har under året tagit flera initiativ för att öka möjligheterna att använda digitalt underlag, ofta i form av GIS-data, som

stöd i ärendehandläggningen. Detta utvecklingsarbete kommer att fortsätta under lång tid och behöver till stora delar drivas i samverkan mellan länen.

Social omvårdnad

Inom ramen för det regionala samarbetet har Länsstyrelsen tillsammans med länsstyrelserna i Dalarna, Värmland, Gävleborg, och Västmanland bland annat utarbetat riktlinjer för tillsyn av enskilda verksamheter enligt socialtjänstlagen och lag om stöd och service till vissa funktionshindrad. Riktlinjerna har sedan på olika sätt, exempelvis via seminarier och information, spridits till tillsynsansvariga i kommunerna samt till de enskilda verksamheterna. Detta har lett till att man inom regionen nu arbetar på ett mer likartat sätt vid tillsyn och att även kommunerna anammat dessa metoder. Det har även resulterat i att man vid tillsyn regelmässigt tar in synpunkter, inte enbart från den enskilda verksamheten, utan också från inskrivna, vårdnadshavare och placerande socialtjänst. Den nationella granskningen av hem för vård eller boende avseende barn (barnuppdraget) har medfört förnyelse vad gäller arbetsmetoder och inhämtande av uppgifter.

Sedan december 2004 har Länsstyrelsen och Socialstyrelsen samverkat i ett projekt gällande generella bedömningskriterier för den sociala tillsynen inom äldreomsorgen. Motsvarande arbete har även skett nationellt när det gäller funktionshindrade och barn. Bedömningskriterier bidrar till att skapa en likvärdig tolkning av lagen, ger insyn i de krav länsstyrelserna har på socialtjänstens verksamhet och till ökad effektivitet.

Vid tillsyn av verksamheter inom äldreområdet har Länsstyrelsen informerat kommunerna om planerade tillsynsaktiviteter vid sittande möte, istället för att som tidigare informera brevledes. Syftet med informationsmötena är att presentera planerade tillsynsaktiviteter, ge tid för dialog och frågor, vilket underlättar genomförandet för båda parter.

Länsstyrelsen har under 2006 fortsatt med och utvecklat den så kallade mobila tillsynen med hjälp av handdatorer och bärbara datorer. Utarbetade frågeställningar och bedömningskriterier har inför tillsynen programmerats i så kallade protokollsmallar, som sedan legat till grund tillsynen inom respektive sakområden. Förtjänsten med mobil tillsyn är framförallt tidsbesparing vid bearbetning och sammanställning av tillsynsinformationen. Slutligt ställningstagande till modellen tas under våren 2007.

Verksamhetsgren Omställning av energisystemet

Tabell 3.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren Omställning av energisystemet

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Omställning av energisystemet	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (exkl. OH)	581	1,4
<i>varav</i> Bidrag till energiåtgärder (413)	581	1,4
<i>varav</i> Övriga ärenden inom omställning av energisystemet (429)	0	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	260	0,2
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (inkl. OH)	841	1,6

Tabell 3.1.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för området energiomställning

Kostnader och årsarbetskrafter för området energiomställning	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader energiomställning (exkl. OH)	622	1,5
<i>varav</i> Bidrag till energiåtgärder (413)	581	1,4
<i>varav</i> Allm. och övergr. inom omst. av energisyst (420)	24	0,1
<i>varav</i> Kompetensutveckling inom område 42 (4209)	0	0
<i>varav</i> Förnybar energi (421)	17	0
<i>varav</i> Vindkraft (4211)	0	0
<i>varav</i> Bioenergi (4212)	0	0
<i>varav</i> Solenergi (4213)	0	0
<i>varav</i> Hushållning med energi (422)	0	0
<i>varav</i> Övriga ärenden inom omställning av energisystemet (429)	0	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	279	0,2
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (inkl. OH)	901	1,7

Talet 0 har angetts som kostnad och årsarbetskraft för kompetensutveckling (4209) eftersom koden redan ingår i summan som efterfrågas på raden över. Detsamma gäller för kod Vindkraft (4211), Bioenergi (4212) och Solenergi (4213) som ingår i summan som efterfrågas på raden med namn Förnybar energi (421).

Kommentar:

Länsstyrelsen har genomfört kurser inom kompetensutveckling för lantbrukare (K2) som redovisats under verksamhetsområde 603.

Mål 1: Länsstyrelsen skall verka för god hushållning med energi i bebyggelsen och en ökad andel förnybar energi. Länsstyrelsen skall även verka för en minskad användning av el och olja för uppvärmning av bostäder och lokaler.

Länsstyrelsens aktiviteter gällande energistöden har bestått av en halvdags genomgång av konverteringsstöden med energirådgivarna i länet, information i samarbete med ÖNET på villamässan i september, en kvällsinformation för villaägare med energirådgivarna i Kumla och Lekeberg, deltagande vid Villaägarna Regions Mitts energimässa i Lindesberg samt vid ÖNET:s solcellseminarium i Hallsberg.

Bland miljömålen för länet finns ett som säger att kommunerna senast år 2010 ska ha tagit ställning till hur energianvändningen ska effektiviseras, hur förnybara energiresurser ska tas tillvara och hur utbyggnad av produktionsanläggningar för fjärrvärme, solenergi, biobränsle och vindkraft ska främjas. Detta mål bevakas av Länsstyrelsen. Ett annat av länets miljömål är att bostads- och servicelocalers energianvändning per kvadratmeter bör effektiviseras med 10 % fram till 2010 jämfört med år 2000. Detta mål bevakas gemensamt av kommuner och Länsstyrelsen.

Verksamhetsgren EU-stöd

Tabell 3.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren EG-/EU-stöd

Kostnader och årsarbetskrafter för VG EG-/EU-stöd	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (exkl. OH)	18 601	33,2
<i>varav</i> EG:s strukturfonder (304)	6 867	12,2
<i>varav</i> Stöd till jordbruket (601)	6 217	14,5
<i>varav</i> Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder exklusive kompetensutveckling (602)	1 039	2,3
<i>varav</i> Stöd till kompetensutvecklingsåtgärder inom lantbruket (603)	4 469	4,2
<i>varav</i> Stöd till fisket (622)	9	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	8 317	5,8
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (inkl. OH)	26 918	39,0

Kommentar:

Ökat arbetsbehov för EG:s jordbruksstöd då kontrollfrekvensen ökat markant.

Länsstyrelsen har även deltagit i flera arbetsgrupper inom LIV-projektet på Jordbruksverket om administration och rutiner för nya stödformer i Landsbygdsprogrammet som börjar 2007.

Tabell 3.2.1- Kostnader för strukturfondsadministrationen

Strukturfondsadministrationen (tkr)	Ramanslag (32:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
- beredningssekretariat	529,1	642,4	2,42
- förvaltningsmyndighet	991,6	418,7	2,27
- utbetalande myndighet	1 452,9	1 388,8	6,45
- urvalskontroll	343,0	343,0	

Kommentar:

Antal årsarbetskrafter är i princip oförändrat sedan föregående år. Kostnaderna för beredningssekretariat är högre än 2005, främst beroende av att arbete med TOWER-programmet kommit igång, större delen av kostnaden för detta finansieras av andra medel än av ramanslaget.

Tabell 3.2.2 - Länsfakta inom EG-/EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2006	2005	2004
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	2	16
varav Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	295 323	245 685	268 483
varav Mål 1	0	0	0
varav Leader +	0	0	0
varav miljöersättningar ²⁾	58 576	55 699	64 747
varav kompensationsbidrag	12 940	11 289	9 678
varav startstöd	2 200	978	1 041
varav investeringsstöd	7 531	3 334	3 683
varav gårdsstöd ¹⁾	206 718	171 124	185 339

¹⁾För 2004 anges i stället djurbidrag och arealstöd. År 2005 inkluderas arealstöd, energigrödestöd och anläggningsstöd för energiskog. År 2006 inkluderas energigrödestöd, anläggningsstöd för energiskog proteingrödestöd och stöd för kvalitetscertifiering.

²⁾ För 2004 ingår inte de projektstöd som utgörs av miljöersättningar i denna post.

Mål 1: Länsstyrelsen skall i egenskap av förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet, beredningssekretariat och inom övrig handläggning säkerställa och utveckla effektiv handläggning av EU-stöden. Länsstyrelserna skall också säkerställa en effektiv och korrekt handläggning av de EU-finansierade program som löper ut 2006 samtidigt som förberedelser genomförs inför handläggningen av nya EU-finansierade program från 2007.

För att kontrollera kvaliteten i projektens genomförande, den ekonomiska redovisningen, måluppfyllelsen och för att integrera lärandet som en process i arbetet genomförs uppföljningsbesök.

För Mål 2 Västra gäller att halvtidsbesök genomförs hos samtliga projekt vid halva projekttiden, med undantag för förstudier och ettåriga projekt som beviljats mindre än 1 miljon kronor i EU-medel. Halvtidsbesöket görs på initiativ av beredningssekretariatet och helst tillsammans med utbetalande myndighet.

Slutbesök görs hos samtliga projekt där:

- beviljade EU-medel överstiger 5 miljoner kr inom åtgärd A1, A2 och A3 samt 3 miljoner inom åtgärd B1. Detta innebär att cirka 20 procent av samtliga projekt besöks. Detta gäller för projekt som beslutats till och med år 2003.
- ansökan lämnats in för ”etapp 2”.
- när den totala finansieringen (EU + offentlig + privat) överstiger 5 miljoner kr inom åtgärd A1, A2 och A3 samt att den totala finansieringen överstiger 3 miljoner inom åtgärd B1. Gäller för projekt som beviljats medel från och med 2004.

Slutbesöket utförs av beredningssekretariatet i samband med projektets slutredovisning. Dessutom görs besök vid behov utifrån önskemål från projektägare eller om lägesrapporter indikerar att det behövs. Samtliga besök dokumenteras i checklistor och kan därmed följas upp och kontrolleras av utbetalande myndighet, ekonomifunktionen.

Urban II Göteborg genomför halvtidsbesök till samtliga projekt med undantag av förstudier och ettåriga projekt som beviljats mindre än 100 000 kr i EU medel. Halvtidsbesöket görs, i likhet med Mål 2 Västra, på beredningssekretariatets initiativ. Besöken ska helst utföras av beredningssekretariatet och utbetalande myndighet tillsammans. Slutbesök bestäms av projektens storlek. Besök görs till samtliga projekt där:

- beviljade medel överstiger 1,5 miljoner kronor. Detta innebär att cirka 20 procent av samtliga projekt besöks
- ansökan lämnats in för ”etapp 2”, det vill säga för återansökningar.

Slutbesöket görs av beredningssekretariatet i samband med projektets slutredovisning. Förvaltnings- och utbetalande myndighet genomför dessutom projektbesök när behov uppstår. Besök och kontroller dokumenteras med hjälp av checklistor och/eller tjänsteanteckningar.

Länsstyrelsen har fattat tre beslut om återkrav av EU-medel under 2006 till ett sammanlagt belopp av 30 864 kronor.

Anledningen till återkraven har varit att stödmottagaren har redovisat kostnader för aktiviteter som inte ryms inom beslutet om stöd samt att offentlig medfinansiering inte inbetalats till projektet.

<p><i>Mål 2:</i> Utbetalande myndighets utbetalningar av medel från EU:s strukturfonder skall göras inom en månad efter det att fullständig rekvisition inlämnats till utbetalande myndighet eller i förekommande fall, beredningssekretariat.</p>
--

Samtliga stödmottagare har fått sitt EU-stöd utbetalt inom en månad från det att den inkomna rekvisitionen varit komplett.

Verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning

Tabell 3.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2006 för verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning (exkl. OH)	9 778	21,2
<i>varav</i> Medborgarskap (202)	16	0,0
<i>varav</i> Överförmyndare (203)	67	0,1
<i>varav</i> Begravningsfrågor(204)	75	0,2
<i>varav</i> Näringsrättsliga frågor och konkurrens (205)	45	0,1
<i>varav</i> Lönegaranti, deponeringar m.m. (207, 208)	187	0,4
<i>varav</i> Ärenden enligt ordningslagen, delgivning, m.m. (213, 214, 219)	162	0,2
<i>varav</i> Yrkesmässig trafik (241, 242, 249)	207	0,5
<i>varav</i> Körkortstillstånd m.m. (251)	1 489	3,9
<i>varav</i> Villkor och körkortsingripanden (252, 253)	2 486	6,0
<i>varav</i> Trafikföreskrifter m.m. (258, 259)	320	0,6
<i>varav</i> Överklaganden av kommuns beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser enligt PBL (403)	161	0,2
<i>varav</i> Överklaganden av kommuns beslut om bygglov och förhandsbesked enligt PBL (403)	233	0,4
<i>varav</i> Markanvändningsfrågor m.m. (405-407, 409)	385	0,7
<i>varav</i> Stöd till boende (41) exkl 413	256	0,5
<i>varav</i> Kulturmiljö (436, 439)	227	0,5
<i>varav</i> Ärenden inom naturvård och miljöskydd (505, 509, 521-523, 529, 531, 539, 541, 543, 549, 551, 559, 561-563, 569, 571, 579)	3 106	6,1
<i>varav</i> Jordbruksfastigheter m.m. (606, 609)	356	0,8
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	4 371	3,1
Totala kostnader VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning (inkl. OH)	14 149	24,3

Tabeller 3.3.1 – 3.3.4 - länsfakta inom trafikområdet

Tabell 3.3.1

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2006-12-31	2005-12-31	2004-12-31
Antal fordon i trafik (enligt bilregistret)	196 394	195 782	191 664
Antal körkortsinnehavare	178 541	177 976	177 469
Antal innehavare av taxiförarlegitimation	1 508	1 424	1 368
Antal taxitillstånd	160	162	161
Antal busstillstånd	50	54	57
Antal godstillstånd	581	599	600

Tabell 3.3.2

Ärendetyp (avser endast de ärenden som finansieras via Vägverket)	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Taxiförarlegitimation, 244	92	33	41	-8	442	288
Körkortstillstånd i annat fall, 25100, 25101	4 160	687	930	-243	224	147
Körkortstillstånd efter återkallelse, 25102	282	282	555	-273	1 968	1 304
Förlängning enl. 3 kap. 12 § kkl (1998:488), 2513	485	95	110	-15	226	145
Utbyte av utländska körkort, 2512	88	30	102	-72	1 160	753
Summa	5 107	1 127	1 738	-611		

Tabell 3.3.3

Försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnad tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					Inkl OH	Exkl.OH
Sökande	15	17	23	-6	1 536	1 016
Deltagande	13	46	16	30	1 218	783
Summa	28	63	39	24		

Tabell 3.3.4

Prövning av ansökan om handledarskap	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Prövning av ansökan om handledarskap	3 306	412	512	-100	155	98
varav bifall	3 245					
varav avslag	61					

Kommentar till tabellerna 3.3.2-3.3.4:

Länsstyrelsen införde vid årets början en ny typ av arbetsfördelning av trafikärenden. Från att tidigare ha arbetat med de flesta ärendetyper arbetar varje handläggare numera med ett färre antal ärendetyper vardera. Syftet är att fördjupa kunskaperna inom respektive ärendetyp och förhoppningen är att arbetet ska kunna ske mer arbets- och kostnadseffektivt.

Det kan emellertid ta en viss tid innan resultatet av den nya arbetsfördelningen kan utläsas i tabellerna. Omfördelningen av ärenden, tiden det tar att sätta sig in i nya

ärenden och upplärningen av handläggare i för dem nya ärendetyper, är exempel på faktorer som innebär att förändringsprocessen till en början kan påverka verksamhetskostnaderna negativt.

Med detta i åtanke kan en del förändringar i styckkostnaderna ändå uppmärksammas, framför allt i de (tre) fall då den procentuella skillnaden från föregående år är särskilt stor. De två ärendetyper där kostnaden per ärende har ökat är körkortstillstånd i annat fall (25100, 25101) och förlängning enligt 3 kap. 12 § KKL (2513). Orsaken i båda dessa fall har troligen sin förklaring i att det under hela 2005 fanns en extra, tillfällig resurs, att tillgå. Denna resurs arbetade nästan uteslutande med dessa båda ärendetyper. I det tredje fallet, utbyte av utländska körkort (2512) har kostnaden däremot sjunkit. Detta kan vara en följd av den nya arbetsfördelningen då en handläggare har kunnat specialisera sig på ärendetypen.

Tabell 3.3.5 – 3.3.7 - länsfakta stöd till boende

Tabell 3.3.5

Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2006	2005	2004
Boverket: Engångsbidrag	71 394	7 445	11 668
Boverket: Periodiska bidrag totalt	46 812	44 954	48 210
Totalt	118 206	52 399	59 878
varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag (2006)	5 507		

Tabell 3.3.6

Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2006	2005
Kompleta	100	67
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	50	52
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	93	91
Nybeviljade investeringsbidrag till hyresbostäder (dgr)	33	71
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	93	95
Nybeviljade investeringsstimulans till hyres-/studentbostäder (dgr)	33	75
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	100	67

Tabell 3.3.7

Beslut om stöd (antal första beslut)	2006	2005
Reguljära stöd		
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	14	20
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	10	26
Radonbidrag egnahem	76	65
Tillfälliga stöd		
Konvertering från direktverkande elvärme	48	
Konvertering från oljevärme	994	
Bidrag till solvärme	51	56
Investeringsstimulans till studentbostäder	0	1
Investeringsbidrag till studentbostäder, första beslut	0	0
Investeringsbidrag till hyresbostäder	9	13
Investeringsstimulans till hyresbostäder	10	11
Hissbidrag	0	0
Källsorteringsbidrag	7	3
Stöd för energieffektivisering m.m. (OFFROT)	145	34
Övriga beslut		
Beslut om omprövning	74	
Beslut om avslag/avskrivning	87	
Beslut om återkallande	9	
Beslut om utbetalning	1 139	
Beslut om omprövning efter utbetalning	14	
Investeringsbidrag till studentbostäder, första beslut	0	

Tabell 3.3.8 – Avgifter och andra inkomster i övrigt

Avgifter m.m. resultatområde/ärendegrupp	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr
Ärenden enl. stiftelseförordningen*				
- tillsyn	92	87	90	-3
- registrering	212	107	37	70
Ärenden enl. förordning om bevakningsföretag	297	47	177	-130
Kameraövervakning	74	134	208	-74
Försäljning tjänster (resurssamverkan)				
- lokalvård	0	0	0	0
-övrigt	0	103	73	-30
Pantbanksärenden	0	0	0	0
Lönegarantiärenden	34	272	177	95

¹⁾ Ingående balans 228 och utgående balans 364

²⁾ Tillsynsärendena har ökat under 2006 med anledning av att ökade resurser har lagts ner på arbetet med tillsynen av stiftelserna.

³⁾ Registreringsärendena har ökat under 2006 med anledning av att nya regler har trätt ikraft om krav på att stiftelsens revisorer, i skrivelse till Länsstyrelsen, ska bekräfta att de är revisorer i respektive stiftelse.

Tabell 3.3.8 B - Verksamhet där avgiftsinkomsterna disponeras

	Ingående balans, tkr	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr	Resultat, tkr	Ackumulerat utfall, tkr
Verksamhet	2006	2006	2006	2006	2004 - 2006
Körkortadministration	315	1 539	2 250	-711	-396
Lantbruk (förprovning djurstallar m.m.)	-280	212	276	-64	-344
Tillsyn pantbank	0	0	0	0	0
Alkolås	36	63	39	24	60
Animaliska biprodukter	1	19	77	-58	-57
Summa	72	1 833	2 642	-809	-737

Tabell 3.3.9 - Prövning enligt plan- och bygglagen (PBL

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Del av sakområde	Ingående balans 06-01-01	Antal inkomna/initierade ärenden under 2006	Antal beslutade ärenden under 2006	Varav upphävda beslut enligt PBL 12:3	Utgående balans 06-12-31 (F=B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2006	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans	varav antal ändrade	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Prövning av kommunens beslut enligt PBL 12:1 (402)	1	88	84	0	5	0	0	0	4	0
Överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl. PBL (403)	10	20	26		4	12	15	2	98	0
Överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked enl PBL (403)	15	42	31		26	14	30	2	109	0

Mål 1: Kostnaden per trafikärende skall inte öka.

Länsstyrelsen införde vid årets början en ny typ av arbetsfördelning av trafikärenden. Från att tidigare ha arbetat med de flesta ärendetyper arbetar varje handläggare numera med ett färre antal ärendetyper vardera. Syftet är att fördjupa kunskaperna inom respektive ärendetyp och förhoppningen är att arbetet ska kunna ske mer arbets- och kostnadseffektivt.

Det kan emellertid ta en viss tid innan resultatet av den nya arbetsfördelningen kan utläsas i tabellerna. Omfördelningen av ärenden, tiden det tar att sätta sig in i nya

ärenden och upplärningen av handläggare i för dem nya ärendetyper, är exempel på faktorer som innebär att förändringsprocessen till en början kan påverka verksamhetskostnaderna negativt.

Med detta i åtanke kan en del förändringar i styckkostnaderna ändå uppmärksammas, framför allt i de (tre) fall då den procentuella skillnaden från föregående år är särskilt stor. De två ärendetyper där kostnaden per ärende har ökat är körkortstillstånd i annat fall (25100, 25101) och förlängning enligt 3 kap. 12 § KKL (2513). Orsaken i båda dessa fall har troligen sin förklaring i att det under hela 2005 fanns en extra, tillfällig resurs, att tillgå. Denna resurs arbetade nästan uteslutande med dessa båda ärendetyper. I det tredje fallet, utbyte av utländska körkort (2512) har kostnaden däremot sjunkit. Detta kan vara en följd av den nya arbetsfördelningen då en handläggare har kunnat specialisera sig på ärendetypen.

Mål 2: För ärendehandläggning som ej omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Antalet konkurser med lönegaranti visar en fortsatt neråtgående trend. Jämfört med år 2005 har antalet personer som omfattas av lönegarantin minskat med nära 40 % och jämfört med år 2004 drygt 70 %. Som en följd härav har tidsåtgången för handläggning av lönegarantiutbetalningar reducerats avsevärt.

Under 2006 fick Länsstyrelsen i Örebro län som ensam länsstyrelse i landet uppdrag att inrätta en särskild delegation för prövning av frågor om tillstånd att anordna kampsportsmatcher och återkallelse av sådana tillstånd enligt lagen (2006:1006) om tillståndsplikt för vissa kampsportsmatcher. Denna delegation, kampsportsdelegationen, fick under 2006 in åtta ansökningar och fattade beslut i fem ärenden. I uppdraget som tillståndsmyndighet ingår även att Länsstyrelsen i Örebro län skall utöva tillsyn över att kampsportsmatcher anordnas i enlighet med det tillstånd och de villkor som meddelats av kampsportsdelegationen.

Övrig rapportering

Organisationsstyrning

Mål 1: Den arbetsmarknadspolitiska satsningen skall underlätta länsstyrelsernas kommande generationsväxling och medför att länsstyrelsernas ordinarie personalstyrka tillförs cirka 310 anställningar under 2006 och 2007. Anställningarna skall vara påbörjade senast den 1 juli 2006. Anställningarna skall fördelas genom att cirka 210 personer bereds möjlighet att genomgå traineeutbildning och att cirka 100 anställningar ökar tillsynsverksamheten och förstärker ärendehandläggningen bl.a. inom områdena natur, miljö och energiomställning, livsmedel, samhällsplanering, socialtjänsten och andra politikområden som rör socialtjänstens omsorgs- och stödinsatser.

Tillsynen av socialtjänstens hantering av ärenden, verksamheter och anmälningar som rör äldreskyddet, barn och unga samt ärenden som rör arbetet med energiomställningen skall särskilt prioriteras.

Äldrepolitiken är en angelägen fråga och i det sammanhanget är det viktigt att den operativa tillsynen är effektiv, kan verka preventivt och uppvisa resultat. De personer som anställs genom den arbetsmarknadspolitiska satsningen skall efter 2007 finansieras inom ramen för den ordinarie medelstilledningen.

Nedanstående rapporter har redovisats till Regeringen 8 mars, 2 maj, och den 21 augusti 2006.

Rapport: "Återrapporteringskrav 1, Organisationsstyrning i Regleringsbrevet 2006"
Dnr: 112-03881-2006

Rapport: "Återrapporteringskrav 2 maj 2006 Organisationsstyrning, i Regleringsbrevet 2006"
Dnr: 112-06029-2006

Rapport: "Återrapporteringskrav 21 augusti 2006 Organisationsstyrning i Regleringsbrevet 2006"
Dnr: 112-06029-2006

Mål 2: Länsstyrelserna skall stärka det sektorsövergripande arbetet och samordningen av de olika sakområdena inom myndigheten för att uppnå effektiva lösningar samt bidra till en samordnad länsförvaltning.

Skälen att driva sektorsövergripande arbete är flera: Regeringens uppdrag, använda samhällets resurser bättre för att inte suboptimera samt att underlätta för medborgarna.

Länsstyrelsen i Örebro län har varit en av två länsstyrelser som haft regeringens uppdrag att särskilt utreda hur länsstyrelserna ska kunna samordna det regionala utvecklingsarbetet effektivare. Vi har definierat utveckling som hållbar utveckling. För att göra det mer handgripligt har vi konkretiserat de tre dimensionerna i : Folkhälsoprogrammet, miljömålen och tillväxtprogram. I specifika programarbeten, som till exempel det nya strukturfondsprogrammet för Östra Mellansverige har dessa tre varit grunderna. Över huvud-

taget arbetar vi med dessa tre utgångspunkter i programarbeten. Konkretisering av begreppet hållbar utveckling har vi sett som en viktig förutsättning.

En annan framgångsfaktor är att direktiven för verksamhetsplaneringen inom alla områden fokuserar sektorsövergripande arbete. Ett bredare perspektiv tillämpas i handläggning av tillstånd, bidrag samråd av planer mm. Nedan ges ett axplock av exempel.

Genom samverkan mellan natur- och kulturmiljöfunktionerna har en satsning genomförts för att bättre uppmärksamma och informera om kulturmiljövärden i några naturreservat. Arbetet är ett led i en mer långsiktigt hållbar förvaltning och nyttjande av reservaten.

Vid fördelningen av byggnads- och fornvårdsbidrag prioriteras särskilt besöksobjekt som bidrar till att förstärka den ”regionala jordmånen” som är ett insatsområde i länets tillväxtprogram, i syfte att skapa goda förutsättningar för bland annat företagsamhet och god livsmiljö. Därigenom har förutsättningarna främjats för länets tillväxt.

Arbetet med projektet naturbeteskött i Närke har varit framgångsrikt då det producerar bra mat folkhälsa, ger arbete, det vill säga tillväxt, i det avseende att man fått finansiering från investeringsstöd via Lantbruksenheten för ligghall, särskilda projektmedel från Naturvårdsverket med 3,2 miljoner kronor samt finansiering av WWF för projektledning. Arbete har varit framgångsrikt då lokala brukare är mycket drivande i projektet och att naturvårdsarbetet således drivs med god förankring. Örebro kommun har utsetts till förvaltare för naturreservatet Kvismaren och arbetar aktivt med arbetslag inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Restaurering pågår av markerna och åtgärder som genomförts är uppsättning av nya stängsel, vassslåtter, betesputsning och fräsning vilket skapar sötvattenstrandängar av hög kvalitet och som gynnar den biologiska mångfalden (fågelfaunan) i området. Köttet som produceras går bra att avsätta på marknaden och skolorna i Örebro tar hand om en del. Detta kött är mycket uppskattat av eleverna.

Den tredje och sannolikt mest betydelsefulla faktorn är medarbetarnas intresse och förståelse och betydelse av att ha ett sektorsövergripande förhållningssätt som gör att detta tillämpas i program, när handlägningsrutiner läggs upp och när man möter de enskilda ärendena i vardagen

Eventuella svårigheter och hinder för att arbeta sektorsövergripande på ett effektivt sätt och hindren för att ett utökat sektorsövergripande arbete är flera:

- Universitetsutbildningarna är som regel sektoriserade, varför unga nyanställda ofta behärskar enbart ett perspektiv med därtill hörande förhållningssätt, kunskap, språk och kultur
- Vi företräder i länet en rad nationella ämbetsverk som regel har strikta sektorsperspektiv som de också förfäktar på utbildningar, konferenser med våra medarbetare
- Styrningen från regeringen är otydlig. Texten skriver regeringen ofta om begreppet hållbar utveckling men sällan vad regeringen konkret menar med detta inom skilda politikområden. Sällan är uppdragen som regeringen ger länsstyrelserna i regleringsbrev synkroniserade med motsvarande uppdrag till de centrala ämbetsverken
- Att arbeta sektorsövergripande är också att samordna en rad statliga myndigheter. Då antalet sådana är omkring ett halvt tusen blir det tidsödande och komplicerat
- Flertalet författningar vi tillämpar utgår strikt från ett perspektiv och att då gå utöver författningsutrymmet skulle strida mot rättssäkerheten
- Slutligen tar det mer tid att väga in fler utgångspunkter i arbetet.

Kompetens och kunskapsutveckling sker på flera plan.

- Lagt tillväxtprogrammet, folkhälsomålen, miljömålen som grund för stora delar av det sektorsövergripande arbetet
- Presentation i organisationen av olika verksamhetsområden för att öka kunskapen och se möjligheterna.
- Introduktionen av nyanställda
- Projektgrupper över sakområdesgränser
- Kvalitetsutvecklingsarbete
- En rad sociala aktiviteter där medarbetare från skilda områden lär känna varandra vilket sedan underlättar samarbete i den vardagliga myndighetsutövningen
- I enkätuppföljningar om länsstyrelsens verksamhet utvärderar vi i vad mån medarbetarna anser att vi arbetar tvärssektoriellt och använder dessa svar i förbättringsarbetet

Mål 3: Länsstyrelsen skall integrera ett jämställdhetsperspektiv genom att i all sin verksamhet belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns villkor i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen.

Länsstyrelsens handlingsplan gäller 2005-2007. Handlingsplanen består av en övergripande del som reglerar Länsstyrelsens jämställdhetsarbete utifrån MUMS. I den andra delen av handlingsplanen har varje enhet satt upp långsiktiga mål för arbetet under perioden samt delmål, aktiviteter och indikatorer för varje produktionsgrupp. Målen tas med i verksamhetsplanen och följs upp av länsledningen hel- och halvårsvis. Handlingsplanen följs upp och revideras av enheterna varje år. Alla enheter har fått en grundläggande utbildning om de jämställdhetspolitiska målen och Länsstyrelsens uppdrag att jämställdhetsintegrera verksamhet, vissa politikområden har fått fullständig JämKas Bas utbildning.

Resultatet hittills är att medvetandenivån och kunskapen om de jämställdhetspolitiska målen har höjts betydligt hos Länsstyrelsen. 60 procent av verksamheterna har ett jämställdhetsperspektiv i Länsstyrelsens tillsyn och myndighetsutövning.

Jämkas Bas- utbildning har genomförts 2006 i form av tre utbildningstillfällen. Exempel på områden där analyser har skett är utredningar om barn (social), praxislistor för körkortsindragningar (körkort), förordnanden (jurister), en specifik detaljplan (fysisk planering), beslutsfattare, funktioner med specifika frågor samt tillsynsarbetet (skydd och säkerhet).

Inom området regionalpolitiska företagsstöd har Länsstyrelsen anordnat en utbildningsdag om jämställdhetsplanen och jämställdhetsarbete i företag. Delmålet att samtliga företagsstödshandläggare ska kunna grunderna om vad en jämställdhetsplan ska innehålla och hur den ska utformas är uppfyllt.

Samtliga handläggare inom EU- och granskningsgruppen har under första kvartalet genomgått en Jämkas Bas- utbildning. Utbildningen genomfördes under tre halvdagar med hemuppgift innan det avslutande utbildningstillfället. Grupperna valde att analysera: a/ Företagen i länet som kan söka, b/ Utbildningsprojekt inom Urban II, c/ Distansarbete, Kommunikation och Pendling d/ Utveckling av näringslivsmiljö och näringsklimat. Enheterna Miljöskydd, IT och ekonomi och Staben har haft en halvdagsutbildning om de jämställdhetspolitiska målen.

Arbetet med jämställdhetsfrågor inom Förvaltningsenheten ska präglas av könsneutralitet, det vill säga alla män och kvinnor som berörs av våra beslut och andra ställningstaganden

ska alltid behandlas lika. Arbetet är långsiktigt med målsättningen att förändra människors syn på jämställdheten. I linje med att öka vår egen medvetenhet om jämställdhetsfrågor har enhetens samtliga medarbetare genomfört utbildning i jämställdhetsanalys, Jämka Bas. Konkreta exempel på vårt arbete är att vi vid alla typer av förordnanden ber om förslag på en man och en kvinna. I den mån det är möjligt arbetar vi för en jämnare könsfördelning till det underrepresenterade könets fördel. Vidare har vi fört in frågor om jämställdhet i de checklistor som tillämpas vid tillsynsbesök och uppmanar tillsynsobjektet att upprätta till exempel jämställdhetsplaner om detta saknas.

Länsstyrelsen har en särskild arbetsgrupp, Jämtegreringsgruppen, som består av representanter från alla länsstyrelsens verksamhetsområden. Gruppen får utbildning för att kunna vara ett stöd ut i organisationen och lyfter diskussioner och svårigheter från det dagliga arbetet till gemensam beredning. Det har visat sig vara en bra form i Länsstyrelsens interna utveckling och arbete med jämställdhetsintegreringen.

Gruppen har ansvar för att arbetet med handlingsplanen följs upp.

Mål 4: Felaktiga utbetalningar skall inte förekomma. I arbetet med att minimera antalet felaktiga utbetalningar skall under året främst prioriteras fel när det gäller utbetalningar som både beslutas och verkställs av länsstyrelserna.

Omfattningen av felaktiga utbetalningar från Länsstyrelsen i Örebro län är mycket låg. Av cirka 7 500 utbetalningar bedömer vi att cirka 10 på något sätt är felaktiga (cirka 1 promille). Inga väsentliga fel har upptäckts vid vår kontroll.

Riskområden för felaktiga utbetalningar är:

- mänskliga faktorn (alltid när något belopp ska föras över eller skrivas av kan det bli fel)
- tekniska begränsningar i ekonomisystemet som gör att identifikationen av mottagaren inte alltid är unik (org-nr har 10 siffror, vi kan bara lägga in 8 siffror)
- otydliga underlag (flera uppgifter om pg-/bg-nr eller belopp finns angivna)

Hinder för måluppfyllelsen:

- ovan nämnda tekniska begränsningar
- mänskliga faktorn

På Länsstyrelsen i Örebro län har vi byggt upp rutiner för beslut om utbetalningar som hela tiden utvärderas och förbättras. Vi anser att nivån på dessa är tillräcklig och att en avvägning måste göras mellan kostnaderna för kontroll resp. risken att det blir fel.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ skall myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen skall det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål.

Kompetensförsörjning

För att Länsstyrelsen ska kunna genomföra sina uppdrag är det en förutsättning att det finns medarbetare med rätt kompetens och förmåga att utvecklas utifrån Länsstyrelsens uppdrag. Ökade produktivetskrav ställer krav på långsiktig kompetensförsörjning som säkerställer verksamhetsutvecklingen. I budgetpropositionerna har det framgått att Sverige ska ha en ledande position när det gäller e-Förvaltning. Länsstyrelsen ska också ha professionellt ledarskap, en rättssäker, effektiv och medborgarorienterad organisation samt arbeta för en ökad samordning och samverkan mellan länsstyrelserna

För att uppnå detta arbetar Länsstyrelsen efter följande mål:

- **Personalstruktur.** Ha personal med olika bakgrund och kompetens. Det innebär bland annat att öka mångfalden vad gäller ålder och etnisk bakgrund och ha en jämn fördelning mellan män och kvinnor.
- **Ledarskap.** Utveckla ledarskapet i organisationen
- **Verksamhetsutveckling.** Utveckla arbetsformer och arbetssätt utifrån 24timmarsmyndighetens och e-Förvaltningens mål om effektivitet och medborgarorientering.
- **Attraktiv arbetsplats.** Länsstyrelsen ska vara en attraktiv arbetsplats för våra medarbetare men också för arbetssökande.

Personalstrukturen

Vi har under flera år medvetet satsat på att säkerställa en successiv kompetensväxling och har därför många unga medarbetare. Inom de närmsta åren kommer vi inte att ha några stora pensionsavgångar. Trots ett medvetet jämställdhetsarbete har vi inte lyckats leva upp till målet om en jämn könsfördelning på arbetsplatsen. Vi har betydligt fler kvinnor i organisationen och vi ser också att antalet kvinnor ökar i och med nyrekryteringarna.

Under 2006 har Länsstyrelsen fått medel för 5 traineer, 3 förstärkningstjänster och en tjänst som ryms inom begreppet kompetensöverföringsjobb. Kravprofilen på dessa tjänster var dels utifrån behov på relativa kort sikt men framförallt på lång sikt. Förstärkningstjänsterna har inriktats på tillsyn och handläggning inom barn- och omsorgssektorn, viltskadeärenden, tillsyn enligt artskyddsförordningen och handläggning av jaktärenden, samt miljöbalkhandläggning. Genom dessa nya tjänster har vi dels fått in nya unga medarbetare och dels fått in helt ny kompetens i organisationen. Traineerna har erbjudits ett utökat introduktionsprogram.

Vi nyanställer många medarbetare för längre eller kortare tid. En väl genomförd introduktion ser vi som en god investering för framtiden. Vi har dels en intern utbildning som sträcker sig över ett halvår och som ger en god överblick över Länsstyrelsens uppdrag. Målsättningen är att de nyanställda så snart som möjligt ska komma in i ett tvärsektorieellt och sektorsövergripande tänkande och arbetssätt. Vi erbjuder också de som har fått tillsvidareanställning en introduktion tillsammans med andra Länsstyrelserna runt Mälardalen.

Ledarskapet i organisationen

Ledarskapet är en nyckelfråga för ett framgångsrikt förändringsarbete. Cheferna har också en nyckelroll för hur samverkan fungerar både internt och externt. Vi har satsat både på gemensamma utbildningar inom Ledningsgruppen och på individuella utvecklings- och utbildningsinsatser för våra chefer.

För drygt två år sedan införde vi en arbetsform med produktionsgrupper och gruppleddare. Vi har därmed uppnått snabbare och effektivare arbetsprocesser, tydligare styrning, bättre verksamhetsplanering och uppföljning. Gruppleddarna är ett viktigt stöd för cheferna för att vi ska nå verksamhetens mål, inte minst när ett förändrings- och utvecklingsarbete pågår. Gruppleddarna är också viktiga i rekryteringsarbetet där de bidrar med djupare kunskaper om det arbetsområde som en medarbetare ska rekryteras till och är ett bollplank till chefen hur behoven ser ut framöver. Produktionsgrupperna gör det lättare att fånga upp medarbetares idéer till utveckling av verksamheten. Arbetsformen har också inneburit kompetensutveckling för gruppleddarna, vilket också är en betydelsefull faktor.

För andra året i rad har vi genomfört en medarbetarenkät som ligger som grund för det kommande årets förbättringsarbete. Medarbetarenkäten fångar bland annat medarbetarnas upplevelser av ledarskap, verksamhetsmål, utveckling, arbetsmiljö och frågor utifrån diskrimineringslagarna. I årets enkätresultat kan vi se att inom flera områden så har resultatet förbättrats. Enkäten har genomförts i samverkan med tre andra Länsstyrelser, vilket gör att vi även kan jämföra oss med varandra.

Verksamhetsutveckling

Vårt mål om en rättssäker, effektiv och medborgarinriktad verksamhet kräver ett långsiktigt och målmedvetet utvecklingsarbete. För att kunna nyttja informationsteknikens fulla potential krävs förändringar i arbetsflöden, arbetsorganisation, styrning, arbetssätt och kompetens.

Länsstyrelsen har utsett en särskild utvecklingsgrupp med ansvar att bedriva omvärldsbevakning samt initiera och följa upp interna utvecklingsinsatser. Utvecklingsgruppen består av fem chefer och rapporterar direkt till ledningsgruppen. Under perioden 2005 - 2008 har utvecklingsgruppen prioriterat två huvudområden, nämligen processororientering samt 24-timmarsarbetet.

Processororientering: En person har anställts för att arbeta med detta. En av uppgifterna är att hjälpa enheterna med att kartlägga interna processer för att därefter kunna formulera nya processbilder av hur det ska gå till. De resultat vi nått är tydliga, kvalitetssäkrade och mer effektiva arbetsflöden. Arbetet kommer att fortsätta under 2007.

Olika databaser har setts över för att ensa de tekniska systemen, så att det blir lättare för medarbetarna att få tillgång och kunna plocka ut statistik och material. Vi har särskilt satsat på att göra kunskapsunderlagen mer tillgängliga för medarbetarna i den dagliga verksamheten. Detta har varit möjligt mycket tack vare utvecklingen av GIS. Vi samordnar nu våra kunskapsunderlag med övriga län i Östra MellanSverige.

24-timmarsarbetet: Länsstyrelserna har gemensamt fått ett regeringsuppdrag om att utveckla länsstyrelserna till 24-timmarsmyndigheter. Vi har under flera års tid uttryckt i våra verksamhetsdirektiv att 24-timmarsarbetet är en mycket viktig och prioriterad fråga för Länsstyrelsen i Örebro. Vi deltar i många av de nationella delprojekten och därför mycket aktivt involverade i regeringsuppdraget.

Internt har vi en särskild arbetsgrupp, Genomförandegruppen, som ansvarar för att införa och lansera de nya e-tjänsterna. En plan har tagits fram som beskriver hur vi ska gå tillväga för att lyckas med att införa, lansera och utbilda personalen så de känner sig trygga med de nya krav och arbetsätt som kommer.

Under 2006 har vi internt framför allt arbetat med att utbilda delar av personalen inom 24-timmarsfrågor samt inom de nya systemen. Vi informerar personalen kontinuerligt om vad som händer inom det nationella 24-timmarsuppdraget via vårt intranät och på olika enhetsmöten. Vi har även inventerat och påbörjat arbetet med att ta fram informationsmaterial till berörda externa mottagare och samarbetspartners.

Delar av ledningsgruppen har deltagit vid en regional konferens och diskuterat 24-timmarsfrågor och vad det innebär för länsstyrelsens verksamhet och framtid.

Attraktiv arbetsplats

För att säkerställa kompetens är attraktiva anställnings- och arbetsvillkor viktiga. Detta är viktiga faktorer för att både kunna rekrytera, men även behålla kompetent personal. Vi fortsätter att subventionera friskvårdsaktiviteter och tillhandahåller idrottslokal i anslutning till arbetsplatsen för att stimulera till friskvård. Arbetsmiljön är en viktig faktor. Den fysiska arbetsmiljön förbättrar vi bland annat genom att vi successivt införskaffar möbler utifrån de ergonomiska genomgångar som görs. Föregående medarbetarenkät visade att många medarbetare upplevde hög stress. Detta resulterade i att vi arrangerade ett mycket uppskattat seminarium om stress, men vi har också erbjudit vissa individuella och gruppinsatser i samarbete med företagshälsovården. Vi kan se i den senaste medarbetarenkäten att resultatet sammanfattningsvis har förbättrats.

Med hjälp av vårt aktiva arbete med 24-timmarsfrågor och e-Förvaltning vill vi skapa en attraktiv arbetsplats. Målsättningen är att medarbetare och medborgarna ska se länsstyrelsen som en intressant myndighet som jobbar med framtidsfrågor på ett modernt och lockande sätt.

Uppdrag

Redovisa internationella insatser i Östersjöregionen, inklusive det gränsregionala samarbetet i Öresundsregionen samt Barentsområdet.

Länsstyrelsen har under stora delar av 2006 deltagit i arbetsgruppen för programskrivande gällande det gränsregionala programmet Central Baltic/Mellersta Östersjön. Länsstyrelsen har också deltagit i programarbetet för det gränsregionala programmet Öresund-Kattegatt-Skagerack samt i det transnationella Östersjöprogrammet. Ambitionen från Länsstyrelsen är att från år 2007, inom ramen för den nya strukturfondsperioden, aktivera sig i några av programmen i nya Mål 3 – territoriellt samarbete.

Redovisning av hur arbetet med att systematiskt integrera ett barnperspektiv i de verksamheter som rör barn fortskrider, med utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter.

Länsstyrelsen har systematiskt i pågående och utförd tillsyn efterfrågat och påtalat betydelsen av att barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention och att svensk lagstiftning tillgodoses och blir belyst. Flickors och pojkars olika behov påtalas i tillsynen.

Kartläggning av förekomsten av barnkonsekvensanalyser har genomförts i länets samtliga kommunala nämnder. Kartläggningen visar att endast två nämnder (BUN) av länets samtliga kommunala nämnder tillämpar barnkonsekvensanalyser. Ett fåtal kommuner planerar att genomföra utbildning och/eller utveckla arbetet med att integrera FN:s konvention om barnets rättigheter i verksamheten och inför kommunala beslut under 2007.

Länsstyrelserna skall påbörja förberedelserna för genomförandet av ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2007-2013 samt bistå Jordbruksverket i dess förberedelsearbete. Länsstyrelserna skall säkerställa att genomförandet av det nya Landsbygdsprogrammet blir förankrat både i regionala strategier för regional utveckling och i det regionala miljömålsarbetet.

Länsstyrelsen har utarbetat en genomförandestrategi för Landsbygdsprogrammet 2007-2013. Det har skett i ett brett arbete med representanter för landsbygdens befolkning, LRF, företagarna, kommuner och regionförbund. Genomförandestrategin för Örebro län finns på vår webbplats, www.t.lst.se med publikationsnummer 2006:59 och dnr 600-14889-2006.

Länsstyrelserna skall bistå Boverket i verkets uppdrag att i samverkan med länsstyrelserna, kartlägga och utvärdera hur statens samlade roll och ansvar för att genom uppsikt och tillsyn säkerställa att samhällskraven i plan- och bygglagen tillgodoses i kommunernas fysiska planering och att tillämpningen av lagen blir enhetlig.

Detta uppdrag har Länsstyrelsen i Örebro län redovisat till Boverket i en rapport daterad 2006-10-20. Rapport: Länsstyrelsens tillsynsverksamhet över regelverket på byggområdet och över planväsendet, Dnr: 409-14964-2006.

Länsstyrelserna skall medverka i NUTEK:s arbete med att utveckla och anpassa datasystemet NYPS.

Arbetet pågår sedan många år och under 2006 inriktades arbete framför allt på anpassningar och förberedelser. Länsstyrelsen i Örebro län har under hela arbetet varit synnerligen aktiv, inte minst under 2006, då vår kompetens har använts i hög grad för dokumentation och utbildningsinsatser. Vi har ställt personal till förfogande för att utbilda centrala lärare i systemet och har också varit aktiva i testprocessen.

I samband med att driftsättningen nu inleds kommer vi under hela 2007 att fortsätta ställa personal till förfogande för utbildning och vidareutveckling. Målsättningen är att NYPS ska vara helt installerat och driftsatt hos oss i början av 2008.

Länsstyrelserna skall kommentera andelen beviljade medel under anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder som avser medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och EU:s strukturfondsprogram.

Länsstyrelsen i Örebro län disponerar i stort sett hela anslaget utrymmet på anslaget 33:1 till medfinansiering av regionala tillväxtprogram och EU:s strukturfonder. En liten andel av beslutsutrymmet budgeteras dock varje år för insatser som kan dyka upp under året. Metoden har använts under hela 2000-talet, då prioriteringen av tillväxtprogram och strukturfonder i princip är de enda övergripande prioriteringar som nämns i till exempel regleringsbrev.

Länsstyrelsen använder också de medel som tillåts för uppföljning och utvärdering inom regional utveckling.

Länsstyrelserna skall redovisa grunderna för gjorda prioriteringar inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Det avser dels prioriteringar mellan företagsstöd och regional projektverksamhet, dels prioriteringar mellan olika företagsstöd och mellan insatser inom den regionala projektverksamheten.

Länsstyrelsen prioriterar liksom tidigare år i enlighet med de nationella riktlinjerna medfinansiering av RTP samt strukturfonder. Detta innebär att samtliga beslut om projektmedel och företagsstöd (utom sysselsättningsbidrag) ska kunna motiveras utifrån RTP. En mindre summa hålls öppen för projekt som inte kan inrymmas i RTP, men som ändå bedöms vara till stor regional nytta.

Inom den regionala projektverksamheten är åtgärderna Företagsklimat och Entreprenörskap i det Regionala tillväxtprogrammet högprioriterade.

Länsstyrelsen arbetar för att projekt som beviljas regionala projektmedel ska integrera de horisontella perspektiven. Vid beredning av regionala projekt ser Länsstyrelsen över hur projektet har integrerat aspekter för jämställdhet, integration och miljö. Diskussion förs också med den sökande.

Ett företag som ansöker om företagsstöd får redogöra för vilka insatser som genomförs/planeras för att underlätta för människor med annat etniskt ursprung att få anställning, exempelvis hur platsannonser utformas. Samverkan sker med IFS och ALMI kring både befintliga och nystartade företag som drivs av människor med utländsk bakgrund,

det kan exempelvis röra sig om rådgivning och information angående affärsutveckling och finansieringsfrågor. Länsstyrelsen har inte kommit lika lång med målet integration jämfört med de övriga horisontella målen vid hantering av företagsstöd.

Vid ansökan om företagsstöd får företaget redogöra för sitt arbete med jämställdhet, miljö och integration. Företag med minst tio anställda måste lämna in en jämställdhetsplan i enlighet med de krav som jämställdhetslagen föreskriver, för att få stödet utbetalat. I ärenden där företaget är anmälnings- eller tillståndspliktigt hämtas ett utlåtande från Länsstyrelsens miljöenhet eller kommunens miljöförvaltning. Beträffande integration sker samverkan med IFS och ALMI kring både befintliga och nystartade företag som drivs av människor med utländsk bakgrund.

Någon särskild prioritering görs dock inte utifrån de horisontella målen. Målen om ekonomisk tillväxt och sysselsättning är primära och överordnade de horisontella målen.

Länsstyrelserna skall, efter särskilda riktlinjer från NUTEK, bistå verket i dess arbete med att till regeringen (Näringsdepartementet) rapportera samtliga beviljade regionala företagsstöd samt beviljade bidrag till lokal och regional projektverksamhet och stöd till kommersiell service för år 2005 och 2006.

Uppgifter som beviljade företagsstöd och projekt tar NUTEK fram själva. Någon särskild rapportering från Länsstyrelsens sida har inte begärts.

Länsstyrelserna skall med utgångspunkt från sitt samordningsansvar enligt förordningen (2003:595) om regionalt utvecklingsarbete och den särskilda överenskommelse som slutits med Integrationsverket om introduktion för nyanlända invandrare, redovisa resultatet av den samverkan som utvecklats i länet mellan myndigheter, kommuner, näringsliv och organisationer för att åstadkomma en effektivare och snabbare etablering för nyanlända kvinnor, män, flickor och pojkar.

Redan den 16 januari 2002 besökte Integrationsverket Länsstyrelsen, som hade bjudit in de regionala myndigheter som fanns med i den centrala överenskommelsen, det vill säga Migrationsverket, Myndigheten för skolutveckling, Länsarbetsnämnden och Kommunförbundet. Syftet med första träffen var att diskutera hur de regionala myndigheterna tagit emot den centrala överenskommelsen, hur den införlivats och hur vi ska jobba vidare. Gruppen fortsatte att träffas och anslöt även Lanstinget till arbetet. Länet har ett partnerskap – Örebro läns utvecklingsråd - som består av 33 organisationer i länet, som träffades den 18 augusti 2002.

Utvecklingsrådet, där Landshövdingen är ordförande, gav en arbetsgrupp i uppdrag att ta fram underlag och analys för en regional överenskommelse för länet. Länsstyrelsen var samordnande och sammankallande i det arbetet.

Arbetsgruppen tog fram ett förslag till regional överenskommelse och en lägesrapport om Integrationsarbetet i Örebro län 2003, som skulle fungera som underlag för arbetet med den regionala överenskommelsen.

Länets Utvecklingsråd ställde sig bakom arbetsgruppens förslag och skrev under överenskommelsen under hösten 2003 och uppdrog till den utsedda gruppen att arbeta vidare och vidta åtgärder enligt överenskommelsen.

Arbetsgruppen har bestått av representanter från Företagarna, Integrationsverket, Kommunförbundet Örebro län, LO Länsarbetsnämnden, Länsstyrelsen Örebro län (ordförande) Migrationsverket, Myndigheten för skolutveckling, TCO, Utvecklingsrådet, Örebro kommun och Örebro läns landsting. Arbetsgruppen har under arbetets gång haft dialog med Handelskammaren och Svenskt Näringsliv, då de avböjt att delta regelbundet i gruppens arbete.

Arbetsgruppen har haft 13 möten under 2004 och 2005 och gjort en studieresa till Uppsala. Under 2006 har arbetsgruppen haft 4 möten. Till gruppens möten har projektledare för integrationsprojekt och andra resurspersoner inom området bjudits in för att ta del av deras kunskaper och erfarenheter.

För att utveckla arbetet på bästa sätt har en processutvärdering genomförts för att följa upp, kartlägga och analysera de insatser som genomförs i länet. Processutvärderingen har genomförts av doktorander från Örebro universitet på uppdrag av Länsstyrelsen och har finansierats av Integrationsverket. Enligt processutvärderingen finns det dels institutionella och organisatoriska områden i förbättringsarbetet och dels arbete med attityder och föreställningar.

Arbetsgruppens slutsatser och förslag kring RÖK-arbetet återrapporterades till Länets Utvecklingsråd 3-4 oktober 2005. Arbetsgruppen fick fortsatt uppdrag att utveckla och bredda länets arbete kring Integrationsfrågor samt att ta fram en handlingsplan för länets Integrationsarbete. Förslaget till handlingsplan presenterade till länets Utvecklingsråd i oktober 2006.

Länsstyrelsens uppfattning är att samverkan har fungerat bra under arbetet med att ta fram en regional överenskommelse (RÖK). De förslag till förbättringsåtgärder som tagits fram har åtgärdats. Några exempel; Landstinget har inrättat en Asyl- och invandrarhälsa, kommuner och AF samlokaliserar, arbetspraktikprojekt, individualiserad introduktion, riktade åtgärder till företag i länet och riktade föreläsningar till chefer och rekryterare. Det som under 2006 försvarade samverkan med företrädare för kommunerna och landstinget är att bildat ett regionförbund från och med januari 2006 och då roller och uppgifter inte riktigt är klara hos regionförbundets företrädare, har det skapat en tillfällig väntan och förvirring hos de lokala aktörerna, vilket Länsstyrelsen inte kan påverka.

Samverkan mellan län är bra och skulle kunna utvecklas genom träffar, som till exempel Integrationsverket eller motsvarande kallar till.

Länsstyrelserna skall bistå Post- och telestyrelsen (PTS) i dess uppdrag att redovisa hur utbyggnaden av IT-infrastrukturen fortskrider i enlighet med de riktlinjer som PTS utarbetat i samråd med länsstyrelserna och andra berörda intressenter.

Länsstyrelsen har, när Post- och telestyrelsen så begärt, lämnat de redovisningar som efterfrågats. Detta har dock inte varit av någon större omfattning.

Länsstyrelserna skall redovisa erfarenheter av arbetet med IT-infrastrukturstöden till kommunerna.
--

Länsstyrelsen har via projektet Länsamverkan Bredband besvarat enkäter. Projektet har sedan lämnat rapport till näringsdepartementet.

Länsstyrelserna i län utan regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan skall särredovisa de medel som erhållits från det under utgiftsområde 19 upptagna anslaget 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006 för medfinansiering av bidrag avseende företagsstöd i samband med utbetalning från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Därutöver skall den del som i detta sammanhang utbetalats från länsstyrelsen i form av stöd redovisas. Utestående fordringar mot de myndigheter som disponerar anslaget 33:5 redovisas i not till balansräkning.

Länsstyrelsen har under 2006 betalat ut totalt 19 miljoner kronor i företagsstöd från anslaget 33:1. Till detta har Mål 2 Västra bidragit med sju miljoner kronor med medel från anslaget 33:5.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)		2006	2005	2004	2003	2002
Låneram	beviljad	4 500	4 500	4 500	3 500	3 000
	utnyttjad	4 507	3 091	3 823	3 480	2 880
Kontokredit hos RGK	beviljad	8 400	5 350	5 300	5 200	5 200
	max. utnyttjad	0	0	0	2 705	0
Räntekonto	räntekostnader	0	0	0	0	0
	Ränteintäkter	1 180	391	199	382	497
Totala avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)	mynd. disponerar	5 023	4 503	3 451	4 045	3 830
	mynd. ej disponerar	123 856	169 378	198 132	222 314	268 927
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7) enl regleringsbrev	mynd. disponerar	1 762	2 267	2 243		
	mynd. ej disponerar	155 335	170 315			
Anslagskredit	Beviljad	11 942	0	19 725	18 450	11 988
	utnyttjad	0	0	1 484	0	0
13,22:06,004 Europeiska socialfonden mm 2000-2006	Anslagssparande	12 538	9 746	7 435	52	10 039
	Intecknat	12 538	9 746	7 435	52	10 039
18,32:01,014 Länsstyrelsen m m förvaltningskostnader	Anslagssparande	458	452	13	1 993	2 222
19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	Anslagssparande	121	1 156	1 525	6 657	12 477
	Intecknat	121	1 156	1 281	1 281	1 281
19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006	Anslagssparande	406	14 281	0	53 341	9 845
	Intecknat	406	14 281	0	53 341	9 845
19,37:07,010,002 IT Infrastruktur: Regionala transportnät mm	Anslagssparande	330	732	595	11 935	24 909
	Intecknat	0	265	265	7 678	0
01,46:01,001 ¹⁾ Allmänna val	Anslagssparande	0	0	0	0	320
23,42:06,001 ¹⁾ Ersättningar för viltskador m m	Anslagssparande	0	0	0	0	69
19A011014,2000 ¹⁾ Regionalpolitiska insatser	Anslagssparande	0	0	0	0	0
	Intecknat	0	0	0	0	0
	Utgående reservationer	0	0	0	6 499	6 499

19A012014, 2000 ¹⁾ Medel för småföretagsstöd m m	Anslagssparande	0	0	0	0	0
	Intecknat	0	0	0	0	0
	Utgående reservationer	0	0	0	1 076	1 076
24A008019, 2000 ¹⁾ Fortsatt program för företagsutveckling, förnyelse och tillväxt	Anslagssparande	0	0	0	0	0
	Intecknat	0	0	0	0	0
	Utgående reservationer	0	0	0	387	387
Summa utg. reservationer (anslag)		0	0	0	7 962	7 962
Summa anslagssparande		13 853	26 367	9 568	73 978	59 881
- därav intecknat av åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		13 065	25 448	8 981	66 609	21 165
Bemyndiganden	tilldelat	266 000	565 000	565 000	579 080	612 156
	summa åtaganden	217 396	215 611	314 138	369 964	427 069
Årsarbetskrafter (åa)		188	176	178	174	157
Medelantalet anställda		215	208 ²⁾	202	193	182
Driftkostnad per åa		690	679	657	662	650
Årets kapitalförändring		-97 687	9 052	-14 508	-13 061	8 552
Balanserad kapitalförändring		-15 473	-24 525	-10 143	2 791	-5 888

¹⁾ Anslagen indragna

²⁾ Jämförelsetal rättat

Övrig rapportering

Sjukfrånvaron

Den totala sjukfrånvaron har minskat från 3,8 % 2005 till 2,7 % 2006. Även sjukfrånvaron över 60 dagar har minskat. Kvinnor svarar för en högre andel av sjukfrånvaron. För kvinnor inom åldersgruppen 50 år och äldre har sjukfrånvaron ökat från föregående år. Den totala sjukfrånvaron har under de senaste fyra åren minskat från 4,4 % till 2006 års nivå på 2,7 %.

Orsakerna till sjukfrånvaron är komplex. Vi har som arbetsgivare ett stort ansvar dels för att se arbetsmiljön som en integrerad del av verksamheten och dels för att på olika sätt minska sjukfrånvaron. Men möjligheten att påverka sjukfrånvaron är också beroende av flera faktorer som ligger utanför arbetsgivarens påverkansmöjligheter.

I den medarbetarenkät som genomförts har frågor kring stress tagits upp. Vi kan nu se att upplevelsen av stress generellt sett går åt rätt håll. Under 2006 har vi genomfört ett seminarium kring stress och även erbjudit individuella insatser. Medarbetare som är 40 år eller äldre har även fått ett erbjudande om att genomföra en friskprofil hos företagshälsovården. I den ingår samtal om livsstil och arbetsmiljö, men även viss provtagning.

Vi har sedan flera år ett väl utvecklat samarbete med företagshälsovården. Vi använder oss av deras tjänster i ett tidigt skede när det gäller stödsamtal, sjukgymnastik och liknande.

		2006		2005	
Kön	Ålder	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
	-29	0,2	0,0	1,0	0,0
	30-49	1,6	23,1	2,5	56,4
Män	50 -	1,9	0,0	3,2	44,7
	Alla	1,7	23,1	2,8	49,1
	-29	0,9	0,0	1,0	0,0
	30-49	2,2	4,6	4,9	57,6
Kvinnor	50 -	6,4	47,9	4,9	41,6
	Alla	3,5	52,6	4,6	50,0
	-29	0,8	0,0	1,0	0,0
	30-49	2,0	9,4	4,0	57,3
Samtliga	50 -	4,1	35,6	4,1	42,8
	Alla	2,7	45,0	3,8	50,1

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2006-01-01 --2006-12-31	2005-01-01 --2005-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	95 961	88 879
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	5 023	4 503
Intäkter av bidrag	3	33 242	23 955
Finansiella intäkter	4	1 222	418
Summa		135 448	117 755
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-93 082	-83 624
Kostnader för lokaler		-10 917	-10 213
Övriga driftkostnader		-25 641	-25 666
Finansiella kostnader	6	-116	-105
Avskrivningar och nedskrivningar		-2 584	-2 130
Förlikningslikvid	7	-4 700	0
Summa		-137 040	-121 738
Verksamhetsutfall		-1 592	-3 983
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m. m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	8	123 856	169 378
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-220 631	-156 970
Saldo		-96 775	12 408
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	9	154 153	198 519
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	10	36 814	77 586
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	11	20 935	10 061
Finansiella intäkter		4	7
Finansiella kostnader		0	-21
Upplösning av fonder m. m. för transfereringsändamål	12	108	203
Lämnade bidrag	13	-211 334	-285 728
Saldo		680	627
Årets kapitalförändring	14	-97 687	9 052

Balansräkning

(tkr)			
Tillgångar per	Not	2006-12-31	2005-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	15		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillg.		213	353
Summa immateriella anläggningstillgångar		213	353
Materiella anläggningstillgångar	16		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		1 288	643
Maskiner, inventarier, installationer m. m.		3 113	2 300
Summa materiella anläggningstillgångar		4 401	2 943
Utlåning	17	150	150
Fordringar			
Kundfordringar		473	147
Fordringar hos andra myndigheter	18	5 495	5 099
Övriga fordringar		8 857	8 652
Summa fordringar		14 825	13 898
Periodavgränsningsposter	19		
Förutbetalda kostnader		2 922	2 552
Upplupna bidragsintäkter		3 070	7 854
Övriga upplupna intäkter		93	764
Summa periodavgränsningsposter		6 085	11 170
Avräkning med statsverket	20	3 143	-6 113
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21	49 182	34 573
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		1 329	1 401
Summa kassa och bank		50 511	35 974
Summa tillgångar		79 328	58 375

Kapital och skulder per	Not	2006-12-31	2005-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	22	150	150
Balanserad kapitalförändring	23	-15 473	-24 525
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-97 687	9 052
Summa myndighetskapital		-113 010	-15 323
Fonder	24	426	533
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	25	108	68
Skulder m. m.			
Lån i Riksgäldskontoret	26	4 185	3 013
Skulder till andra myndigheter	27	4 769	8 018
Leverantörsskulder		5 034	5 762
Övriga skulder	28	2 854	2 602
Depositioner		1 338	1 407
Summa skulder m. m.		18 180	20 802
Periodavgränsningsposter	29		
Upplupna kostnader		7 736	7 167
Oförbrukade bidrag		56 770	32 936
Övriga förutbetalda intäkter		109 118	12 192
Summa periodavgränsningsposter		173 624	52 295
Summa kapital och skulder		79 328	58 375
Omvänd Ansvarsförbindelse			
Utestående avskrivningslån		-22 738	-28 077

Anslagsredovisning

(tkr)

Anslag	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning,	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
13,22:06,004	30	9 746	8 909				18 655	6 117	12 538
Europeiska socialfonden mm 2000-2006									
18,32:01,014	31	452	88 489				88 941	88 483	458
Lst ram									
19,33:01,014	32	1 156	40 202				41 358	41 237	121
Allm reg pol åtg									
19,33:05,005	33	14 281	100 000				114 281	113 875	406
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006									
22,37:07,010,001	34	137	0				137	137	0
IT-infrastruktur: Regionala transportnät mm Adm kostn									
22,37:07,010,002	35	595	0				595	265	330
IT-infrastruktur: Regionala transportnät									
Summa:		26 367	237 600				263 967	250 114	13 853

Finansiella villkor

Anslaget 13,22:06,004 Europeiska socialfonden m.m. 2000-2006

Från Europeiska socialfonden inbetalda medel har redovisats mot inkomstitel 6412, undertitel 05. Länsstyrelsen har haft tillgång till en anslagskredit på 267 tkr under 2006.

Anslaget 18,32:01,014 Länsstyrelsernas m.m. förvaltningskostnader

Länsstyrelsen har under året haft tillgång till en anslagskredit på 2 655 tkr. Länsstyrelsen har under året haft tillgång till en kredit på räntekonto hos Riksgäldskontoret på 8 400 tkr.

Länsstyrelsen har beviljats en låneram på 4 500 tkr. Låneramen har utnyttjats med 4 507 tkr.

Anslaget 19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Av anslaget får högst 1 500 tkr användas för uppföljning och utvärdering. Länsstyrelsen har ianspråktagit 1 045 tkr för detta ändamål. Länsstyrelsen har under året haft tillgång till en anslagskredit på 4 020 tkr.

Anslaget 19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006

Från EG inbetalda medel har redovisats mot inkomstitel 6312, undertitel 05. Länsstyrelsen har under året haft tillgång till en anslagskredit på 5 000 tkr.

Anslaget 22,37:07,010,001 IT-infrastruktur: Regionala transportnät administrativa kostnader

Länsstyrelsen har under året inte haft tillgång till någon kredit på anslaget.

Anslaget 22,37:07,010,002 IT-infrastruktur: Regionala transportnät

Länsstyrelsen har under året inte haft tillgång till någon kredit på anslaget.

Redovisning mot inkomsttitel

(tkr)

Titel	Not	Benämning	Beräknat	Inkomster
2511		Expeditions- och ansökningsavgifter	600	634
253701		Miljöskyddsavgift	3 750	3 830
2539		Täktavgift	600	619
255201		Avgift för tillsyn Stiftelser	85	88
255202		Avgift för registerhållning Stiftelser	105	107
255203		Avgifter enligt avfallsförordningen	0	93
271401		Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	5	5
271404		Överlastavgifter	5	5
271408		Avgift enligt socialtjänstlagen mm	40	40
28119		Övriga inkomster av statens verksamhet	100	42
631205	36	Bidrag från EG:s Regionalfond 2000-2006 Mål 2 Västra och Urban	150 000	208 111
641205	36	Bidrag från EG:s Socialfond 2000-2006 Mål 2 Region Västra	10	7 023
9455		Lotteriavgifter	35	34
Summa			155 335	220 631

Bemyndiganden

(tkr)

Anslagsbenämning	Not	Tilldelad bemyndig- anderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden per 061231	Utestående åtagandens fördelning (infrianden) per år		
					2007	2008	2009
13,22:06,004 Europeiska socialfonden m.m. 2000-2006	37	21 000	8 258	10 094	7 407	2 687	0
19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	38	75 000	43 394	48 460	45 367	2 968	125
19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000- 2006	39	170 000	163 959	158 842	115 000	43 842	0

Finansieringsanalys

(tkr)	Not		2006		2005
Drift					
<i>Kostnader</i>	40		-134 416		-119 650
Finansiering av drift					
Intäkter av anslag		95 961		88 879	
Intäkter av avgifter och ersättningar	41	4 883		4 405	
Intäkter av bidrag		33 242		23 955	
Övriga intäkter		1 222		417	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>			135 308		117 656
<i>Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar</i>			1 765		10 746
<i>Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder</i>			-2 419		-1 285
Kassaflöde från/till drift			238		7 467
Investeringar					
Investeringar i materiella tillgångar		-3 689		-1 590	
Investeringar i immateriella tillgångar		-213		-214	
<i>Summa investeringsutgifter</i>			-3 902		-1 804
Finansiering av investeringar					
Lån från Riksgäldskontoret		3 615		1 637	
-amorteringar		-2 443		-2 164	
Andra långfristiga lån		459		0	
-amorteringar		-216		-205	
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statsbudgeten		0		0	
Försäljning av anläggningstillgångar		140		155	
Bidragsmedel som erhållits för investeringar		0		0	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>			1 555		-577
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>			19		-70
Kassaflöde från/till investeringar			-2 328		-2 451

Låneverksamhet	Not	2006	2005
Amorteringar		0	0
<i>Summa låneutgifter</i>		0	0
Kassaflöde från/till låneverksamhet		0	0
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter mm samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		123 856	169 378
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		96 776	-20 116
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>		220 632	149 262
<i>Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet</i>		-220 631	-156 970
Kassaflöde från/till uppbördsverksamhet		1	-7 708
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag		-211 334	-285 728
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		25 202	485
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>		-186 132	-285 243
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		154 153	198 519
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		36 814	77 586
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		21 047	10 250
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		212 014	286 355
Kassaflöde från/till transfereringsverksamhet		25 882	1 112
Förändring av likvida medel		23 793	-1 580

Specifikation av förändring av likvida medel

	Not		2006		2005
Likvida medel vid årets början			29 862		31 442
Ökning(+)/minskning (-) av tillgodohavande RGK		14 537		15 350	
Ökning (+)/minskning (-) av avräkning med statsverket		9 256		-16 930	
<i>Summa förändring av likvida medel</i>			<i>23 793</i>		<i>-1 580</i>
Likvida medel vid årets slut			53 655		29 862

Redovisningsprinciper

Om inget annat anges uttrycks samtliga belopp i tkr.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Kostnadsfördelningen i årsredovisningens resultatredovisningsdel baseras på kostnader. En årsarbetskraft motsvarar 1 760 timmar eller 220 arbetsdagar x 8 timmar.

För de delverksamheter/uppgifter som inte motsvaras av ett specifikt verksamhetsområde i objektplanen har Länsstyrelsen gjort en uppskattning av nedlagd tid. Kostnaden per timme är framräknad utifrån verklig lönekostnad.

Kortfristiga fordringar har efter individuell värdering tagits upp till det belopp som beräknas inflyta. Lönegarantifordran värderegleras dock kollektivt till 4% av utbetalade ersättningar, ett snitt sett över ett antal år. Nettot av uppbokad fordran och värdereglering ger en kapitalförändring.

Länsstyrelsens lånefordringar redovisas i posten Utlåning. Lånefordringarna tas upp till det belopp som efter individuell värdering beräknas inflyta.

För materiella anläggningstillgångar tillämpas följande avskrivningstider:

Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Kontorsmaskiner	3 år
Datahårdvara exkl. PC med skärm	3 år
Hem-PC paket	3 år
Bilar	5 år
Inredningsinventarier	5 år
Övriga inventarier	5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år

Länsstyrelsen tillämpar direkt avskrivning på persondatorer eftersom myndigheten, efter utredning, har konstaterat att en persondator i genomsnitt byts ut innan den är tre år gammal. Samma tillämpning gäller fr o m 2004 även för OH-kanoner. Denna redovisningsprincip innebär ett avsteg från Ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 17 § Bokföringsförordningen (1979:1212).

Länsstyrelsen har ett avtal om finansiell leasing av hemdatorer till anställda. Datorerna har värderats till verkligt värde och ett lika stort belopp är upptaget som skuld. Datorerna skrivs av under tre år.

Avskrivningar av anläggningstillgångar baseras på anskaffningsvärde och beräknas med full avskrivningsprocent på anskaffningar gjorda under räkenskapsåret oavsett anskaffningstidpunkt.

Från och med 28 november 2005 används myndighetens räntekonto för samtliga externa projektmedel förutom då det tydligt framgår av regleringsbrev eller motsvarande att SCR ska användas. Ansökan om att få nyttja SCR-flödet med två innovativa åtgärdsprogram har beviljats i Regleringsbrevet för 2007.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, har satts till 2007-01-10.

Från och med 2001 disponerar länsstyrelsen som förvaltningsmyndighet del av fondanslagen Europeiska socialfonden m.m. 2000-2006 och Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006. Medfinansiering av regionalpolitiskt företagsstöd samt kostnader avseende tekniskt stöd inom Mål 2-programmet Västra bokas upp i samband med att kostnader uppkommer. Kostnaderna sammanställs kvartalsvis. Först efter att strukturfondsdelegationen fattat beslut om utbetalning, belastas fondanslagen (bokföringsmässig omföring). Samtidigt redovisas intäkt av anslag. Så länge omföring inte är gjord ingår nedlagda kostnader i årets kapitalförändring.

Från och med 2006 periodiseras kostnader överstigande 10.000 kr (tidigare 5.000 kr).

Noter

Not 1 - Intäkter av anslag

Anslag	Benämning	2006	2005
18,32:01,014	Förvaltningsanslag Länsstyrelsen	88 365	81 964
19,33:01,014	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	3 982	3 624
19,33:05,005	Europeiska regionala utvecklingsfonden	3 222	3 044
13,22:06,004	Rådet för Europeiska sociala fonden	255	247
19,37:07,010,001	IT-infrastruktur, regional transport, adm. kostn	137	0
		95 961	88 879

Not 2 - Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2006	2005
Intäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen		
Konferenser och kurser	261	332
Konsulttjänster	1 729	1 064
Lokaler	168	141
Övriga intäkter enligt 4§	111	109
	2 269	1 646
Avgifter för kopior enligt 15 § Avgiftsförordningen	1	2
Uppdragsverksamhet enl. regleringsbrev		
Adm. del av intäkter Älgårdsfonden	464	410
Konferenser och kurser	205	137
Rådgivning	35	130
Försäljning trycksaker m.m.	55	62
	759	739
Offentlighetsrättsliga avgifter	1 835	2 006
Övriga intäkter		
Reavinst vid försäljning av maskiner och inventarier	140	98
Övriga intäkter	19	12
	159	110
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	5 023	4 503

Not 3 - Intäkter av bidrag

Finansiär	2006	2005
Naturvårdsverket ¹⁾	16 262	12 108
Statens Jordbruksverk ²⁾	7 185	2 576
Krisberedskapsmyndigheten	2 344	2 234
Riksantikvarieämbetet	1 324	1 160
Andra länsstyrelser	1 125	1 030
Regeringskansliet	992	294
Valmyndigheten	538	3
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	496	119
Landsting	462	697
Kammarkollegiet	332	531
Fiskeriverket	319	225
Arbetsmarknadsstyrelsen	318	313
Statens Räddningsverk	263	258
Boverket	262	101
Socialstyrelsen	226	215
Organisationer och ideella föreningar	157	402
Regionförbundet Örebro	155	0
Nutek	122	871
Kommunförbundet	69	308
Integrationsverket	22	183
Kommuner	-9	154
Övriga ³⁾	278	173
	33 242	23 955

¹⁾ Ökningen avser framförallt medel för skötsel av naturreservat och bidrag avseende förenade områden.

²⁾ Ökningen härrör från för mycket upplupen intäkt 2004 samt tidigare överskott i KULM-verksamheten.

³⁾ I posten Övriga redovisas de organisationer som både 2005 & 2006 lämnat bidrag understigande 100 tkr.

Not 4 - Finansiella intäkter

	2006	2005
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret ¹⁾	1 180	391
Ränta på övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret (deponerade medel)	41	26
Övriga finansiella intäkter	1	1
	1 222	418

¹⁾ Ränteintäkterna har ökat då externa projektmedel numera redovisas på räntekonto.

Not 5 - Kostnader för personal

	2006	2005
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter	61 946	55 352

Not 6 - Finansiella kostnader

	2006	2005
Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	66	60
Övriga finansiella kostnader	50	45
	116	105

Not 7 – Förlikningslikvid

	2006	2005
Förlikningslikvid enligt avtal efter skadeståndskrav	4 700	0

Förlikningslikvid utbetald efter skadeståndskrav från tio lantbrukare i länet.

Not 8 - Intäkter av avgifter mm samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten

	2006	2005
Inkomster	220 631	156 970
Periodiseringsposter ¹⁾	-96 775	12 408
	123 856	169 378

¹⁾ Rekvirerade medel från strukturfonder är större än tidigare. Ökningen beror på att 84 312 för mycket rekvirerats. Diskussion pågår med EU-kommissionen om en lösning.

Not 9 - Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag

Anslag	Benämning	2006	2005
19,33:05,005	Europeiska regionala utvecklingsfonden	110 653	151 191
19,33:01014	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	37 256	39 444
13,22:06,004	Rådet för Europeiska soc fonden	5 862	7 794
19,37:07,010,002	IT-infrastruktur, Regionala transporter	265	0
18,32:01,014 ¹⁾	Förvaltningsanslag länsstyrelsen	117	90
		154 153	198 519

¹⁾ Bidrag till Statens jordbruksverk för applikation fältkontroll. 2006. Återbetalning av underhållsbidrag 2005.

Not 10 - Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

Finansiär	2006	2005
Post- och telestyrelsen ¹⁾	18 360	15 300
Naturvårdsverket ²⁾	11 580	5 666
Socialstyrelsen ³⁾	5 070	3 048
Regeringskansliet ³⁾	2 659	4 698
Nutek ⁴⁾	192	15 192
Kammarkollegiet (lönegaranti) ⁵⁾	-1 072	33 588
Övriga	25	94
	36 814	77 586

¹⁾ Bidragen är avsedda för bredbandsutbyggnad. 6 828 har utöver detta betalats direkt till en kommun

²⁾ Ökningen avser Rambidrag avseende förorenade områden och Extra medel Kvismaren & Tysslingen

³⁾ Jämförelsetal ändrade – 374 rättat mellan Socialdepartementet respektive Socialstyrelsen.

⁴⁾ Regionalt riskkapitalbolag 2005 (15 000).

⁵⁾ Under 2006 var det få konkurser och låg utbetalning av lönegaranti samt ovanligt hög erhållen utdelning kopplad till tidigare stora konkurser.

Not 11 - Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

	2006	2005
Medel från EU-institutioner ¹⁾	1 861	7 856
Utdelning i konkurser Lönegaranti ²⁾	18 911	2 062
Älgvårdsfonden	163	143
	20 935	10 061

¹⁾ Innovativa åtgärder – nuvarande program närmar sig sitt slut.

²⁾ Ovanligt hög utdelning härrörande från tidigare stora konkurser 2003 & 2004.

Not 12 - Upplösning av fonder för transfereringsändamål

Älgårdsfonden	2006	2005
Inbetalningar till Älgårdsfonden	627	552
Verksamhetskostnader som har belastat fonden	-464	-410
Lämnade bidrag	-271	-346
Upplösning av fond	-108	-203

Not 13 - Lämnade bidrag

	2006	2005
Kommunala sektorn ¹⁾	70 265	90 131
Företag och organisationer ²⁾	60 171	75 122
Statliga sektorn	57 446	83 454
Privatpersoner ³⁾	3 187	1 564
Lönegarantiutbetalningar ⁴⁾	20 265	35 456
	211 334	285 728

¹⁾ Tillkommer 6 828 - bidrag som betalats från Post- & Telestyrelsen direkt till en kommun.

²⁾ Minskningen härrör till största delen från Riskkapitalbolag 2005 (15 000).

³⁾ Ökningen härrör till största delen från Extra medel Kvismaren & Tysslingen.

⁴⁾ Lågt antal konkurser med få anställda 2006.

Not 14 - Specifikation av årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs huvudsakligen av en periodiseringsdifferens mellan redovisade kostnader och de inkomster som tillgodogörs genom intäkt av anslag.

	2006	2005
Årets amorteringar	2 443	2 164
Årets avskrivningar anläggningstillgångar	-2 584	-2 194
Förändring semesterlöne- och löneskuld	-541	-986
Förändring upplupna/förutbetalda intäkter	-418	-2 970
Förändring upplupna/förutbetalda kostnader	408	243
Upplupna intäkter avseende transfereringar	-96 774	12 408
Lönegaranti	-2 426	194
Avgiftsfinansierad verksamhet	-809	-217
EG:s strukturfonder (ej finansierat)	3 014	410
Summa årets kapitalförändring	-97 687	9 052

Not 15 - Immateriella anläggningstillgångar

	2006	2005
Ingående anskaffningsvärde	1 458	1 244
Årets anskaffningar	213	214
Utgående anskaffningsvärde	1 671	1 458
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 105	-746
Årets avskrivningar	-353	-359
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 458	-1 105
Bokfört värde	213	353

Not 16 - Materiella anläggningstillgångar

	Förbättringsutg. annans fastighet		Maskiner & inventarier		Anläggningstillg. finansiell leasing	
	2006	2005	2006	2005	2006	2005
Ingående anskaffningsvärde	2 094	1 982	9 947	8 961	1 690	2 024
Årets anskaffningar	1 146	112	1 796	1 478	459	0
Årets försäljning/utrangering	0	0	-287	-492	-223	-334
Utgående anskaffningsvärde	3 240	2 094	11 456	9 947	1 926	1 690
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 451	-1 032	-7 723	-6 942	-1 614	-1 805
Årets avskrivningar	-501	-419	-966	-1 209	-229	-143
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0	40	428	223	334
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 952	-1 451	-8 649	-7 723	-1 620	-1 614
Bokfört värde	1 288	643	2 807	2 224	306	76

Not 17 - Utlåning

Övriga jordbruksstödslån	2006	2005
Utlåning ingående balans	150	150
Årets amortering	0	0
Utlåning utgående balans	150	150

Not 18 - Fordringar hos andra myndigheter

	2006	2005
Fordran rekvisition Lönegaranti (KAM)	3 004	2 964
Momsfordran (SKV)	1 565	1 799
Kundfordringar annan myndighet	917	331
Övriga kortfristiga fordringar annan myndighet	9	5
	5 495	5 099

Not 19 - Periodavgränsningsposter

	2006	2005
Förutbetalda hyreskostnader	2 415	2 305
Övriga förutbetalda kostnader	507	247
Upplupna bidragsintäkter annan statlig myndighet	2 123	2 972
Upplupna bidragsintäkter ej statlig myndighet ¹⁾	947	4 882
Övriga periodavgränsningsposter	93	764
	6 085	11 170

¹⁾ Innovativa åtgärder Indigo – programmet är avslutat. Det nya programmet E-ship har precis börjat.

Not 20 - Avräkning med statsverket

	2006	2005
Ingående balans	-6 113	10 817
<i>Avräknat mot statsbudgeten:</i>		
Anslag	250 114	287 399
Inkomstitlar	-220 631	-156 970
<i>Avräknat mot statsverkets checkräkning:</i>		
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-88 489	-82 493
Uppbördsmedel mm	305 111	274 608
Transfereringar mm	-236 849	-339 474
Utgående balans	3 143	-6 113

Not 21 - Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret

Räntekontots utveckling påverkas av dels årets finansiering och dels anslagssparandet på förvaltningsanslaget från föregående år.

	2006	2005
Anslagsmedel	471	451
Projektmedel, statligt	46 656	27 498
Projektmedel, icke statligt	615	702
Avgiftsfinansierad verksamhet ¹⁾	-629	178
Övriga medel ¹⁾	2 069	5 744
	49 182	34 573
Varav kortsiktigt likviditetsbehov	8 076	10 277
Tillgänglig kredit på räntekontot	5 400	5 350

Depositionerna finns på ett särskilt räntebärande konto i Riksgäldskontoret.

¹⁾ Jämförelsetal ändrade 2005. Avgiftsfinansierad verksamhet särredovisas.

Not 22 - Statskapital

	2006	2005
Ingående balans	150	277
Avskrivning immateriella anläggningstillgångar inköpta 2002	0	-127
	150	150

Not 23 - Balanserad kapitalförändring

	2006	2005
Ingående balans	-24 525	-10 143
Föregående års kapitalförändring exkl. lönegaranti	8 858	-18 819
Föregående års kapitalförändring lönegaranti	194	4 311
Avskrivning -02 immateriella anläggningstillgångar inköpta 2002	0	126
Utgående balans	-15 473	-24 525

Not 24 – Fonder

	2006	2005
Älgårdsfonden	426	533
	426	533

Not 25 - Avsättningar

	2006	2005
Ingående avsättning	68	117
Årets pensionskostnad	134	5
Årets pensionsutbetalningar	-94	-54
Utgående avsättning	108	68

Ökningen beror på att ännu en person beviljats delpension

Not 26 - Lån i Riksgäldskontoret

	2006	2005
Ingående balans	3 013	3 540
Nyupptagna lån	3 615	1 637
Årets amorteringar	-2 443	-2 164
Utgående balans	4 185	3 013
<i>Beviljad låneram ¹⁾</i>	4 500	4 500

¹⁾ Den beviljade låneramen ska inrymma även skuld avseende finansiell leasing.

Not 27 - Skulder till andra myndigheter

	2006	2005
Leverantörsskulder andra myndigheter	2 127	5 444
Sociala avgifter Länsstyrelsen (SPV, SKV)	1 814	1 823
Arbetsgivaravgifter Lönegaranti (SKV)	733	712
Skuld utgående moms (SKV)	95	35
Övriga skulder andra myndigheter	0	4
	4 769	8 018

Not 28 - Övriga skulder

	2006	2005
Skuld leasing avtal		
Långfristig skuld finansiell leasing	169	0
Kortfristig skuld finansiell leasing	153	78
	322	78

Not 29 – Periodavgränsningsposter

	2006	2005
Upplupna löner och semesterlöner inkl avgifter	7 496	6 955
Övriga upplupna kostnader	240	212
Ej förbrukade bidrag från annan statlig myndighet ¹⁾	48 780	30 470
Ej förbrukade bidrag som erhållits från icke statliga organisationer eller privatpersoner ²⁾	7 990	2 466
Övriga förutbetalda intäkter ³⁾	109 118	12 192
	173 624	52 295

¹⁾ Ökningen härrör framför allt från bidrag till Kvinnojoursverksamhet och stöd till anhöriga från Socialstyrelsen, Bidrag för förebyggande av alkoholskador, insatser mot hedersrelaterat våld och Kampsportsdelegationen från Regeringskansliet samt Redundant regional infrastruktur från Post- och telestyrelsen.

²⁾ Ökningen härrör framför allt från ett förskott avsett för Innovativa åtgärdsprogrammet E-ship i skolan.

³⁾ Förutbetalda intäkter gällande strukturfonderna har ökat kraftigt. 84 312 har rekvirerats för mycket.

Not 30 - Anslag 13,22:06,004 Europeiska socialfonden m.m. 2000-2006

Länsstyrelsen disponerade under året 18 655, vilket bestod av tilldelat anslag enligt regleringsbrev 8 909 och anslagssparande 9 746. Av disponibelt belopp har 6 117 använts. Anslagssparandet från 2005 har inte utnyttjats. Återstående anslag om 12 538 får disponeras under 2007.

Not 31 - Anslag 18,32:01,014 Länsstyrelsens ramanslag

Länsstyrelsen disponerade under året 88 941, vilket bestod av tilldelat anslag enligt regleringsbrev 88 489 och anslagssparande 452. Av disponibelt belopp har 88 483 använts. Återstående anslag om 458 får disponeras under 2007. Under året har en förlikningslikvid utbetalats på 4,7 Mkr (diariernr: 100-5955-2006).

Not 32 - Anslag 19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Länsstyrelsen disponerade under året 41 358, vilket bestod av tilldelat anslag enligt regleringsbrev 40 202 och anslagssparande 1 156. Av disponibelt belopp har 41 237 använts. Återstående anslag om 121 får disponeras under 2007. Beslutstakten har ökat successivt från och med 2004 vilket medfört ökad utbetalningstakt jämfört med tidigare år. Hösten 2006 var Länsstyrelsen tvungen att dra ner på beviljandet av nya stöd för att kunna klara tidigare åtaganden. Utbetalningstakten under 2006 var hög vilket innebar att Länsstyrelsen i slutet av året var tvungen att prioritera vilka stöd som kunde betalas ut. Resterande utbetalningar verkställdes efter årsskiftet och belastar därmed 2007 års anslag.

Not 33 - Anslag 19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006

Länsstyrelsen disponerade under året 114 281, vilket bestod av tilldelat anslag enligt regleringsbrev 100 000 och anslagssparande 14 281. Av disponibelt belopp har 113 875 använts. Återstående anslag om 406 får disponeras under 2007.

Not 34 - Anslag 22,37:07,010,001 IT-infrastruktur, regionala transportnät, administrativa kostnader

Länsstyrelsen fick inga nya medel på anslaget under 2006. De 137 som förbrukats under året bestod av 2005 års anslagssparande.

Not 35 - Anslag 22,37:07,010,002 IT-infrastruktur, regionala transportnät

Länsstyrelsen fick inga nya medel på anslaget under 2006. Anslagssparandet för 2005 uppgick till 595. Av dessa förbrukades 265 under året. Återstående anslag om 330 får disponeras 2007.

Not 36 - Inkomsttitel 631205, 641205**Bidrag från EG:s regionala fond resp. socialfond år 2000-2006**

Från och med 2001 redovisar Länsstyrelsen strukturfondsmedel från EU mot inkomstitlar. Överföringen mellan EU och Sverige går via Riksbanken/Riksgäldskontoret. 84 312 har rekviderats för mycket från EU, en lösning diskuteras med EU-kommissionen.

Not 37 - Anslag 13,22:06,004 Europeiska socialfonden m.m. 2000-2006

Åtaganden som täcks av redan tilldelat anslag, 12 538, finns inte med i bemyndiganderedovisningen.

Not 38 - Anslag 19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Åtaganden som täcks av redan tilldelat anslag, 121, finns inte med i bemyndiganderedovisningen.

Not 39 - Anslag 19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006

Åtaganden som täcks av redan tilldelat anslag, 406, finns inte med i bemyndiganderedovisningen.

Not 40 - Kostnader

	2006	2005
Kostnader enligt resultaträkningen	-137 040	-121 738
Justeringar:		
Avskrivningar	2 584	2 130
Avsättningar	40	-49
Reaförlust	0	7
Kostnader enligt finansieringsanalysen	134 416	-119 650

Not 41 - Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2006	2005
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen	5 023	4 503
+Justeringar:		
Reavinst maskiner och inventarier	-140	-98
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	4 883	4 405

Styrelseledamöters ersättningar och uppdrag i andra myndigheter, aktiebolag med mera

Sören Gunnarsson

Lön från Länsstyrelsen 928 295 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Kommuninvest Ekonomisk Förening (ledamot t.o.m 2006-03)

Kommuninvest i Sverige AB (ordförande t.o.m 2006-03)

Kommuninvest Fastighets AB (vice ordförande t.o.m 2006-03)

Örebro Innovation Center (OIC) (ledamot)

Margareta Karlsson

Arvode från Länsstyrelsen 16 761kr

Övriga styrelseuppdrag:

AF-nämnd (ordf.)

Swedbank Östra Värmland (ledamot)

Kommuninvest ek. förenings styrelse. (ledamot)

Länsarbetsnämnden (ledamot)

Kommunförbundet, Utbildn.beredn. (ledamot)

Sören Larsson

Arvode från Länsstyrelsen 5 932 kr

Övriga styrelseuppdrag:

AF- nämnd (ordförande)

Hallsbergs Industribyggnads AB (ordförande)

Nordhall HB (ledamot)

Örebro Länstrafik AB (vice ordf.)

Tåg i Bergslagen AB (ledamot)

Mälardalstrafik AB (suppleant)

Stora Brännbo Konferens AB (ordförande)

Länstrafiken Mälardalen (ledamot)

Kommuninvest Ekonomiska förening (ledamot)

Svenska Kommunförbundet (ersättare)

Regionförbundet Örebro län (ledamot)

Bo Rudolfsson

Arvode från Länsstyrelsen 13 796 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Laxå Hem AB (ledamot)

Experience Laxå AB (ledamot)

Länstrafiken i Örebro AB (ledamot)

Landstingsstyrelsen Örebro Läns Landsting (ersättare)

Kommunstyrelsen Laxå kommun (2:e v. Ordf.)

Regionförbundet Örebro län (ledamot)

Mats Sjöström

Arvode från Länsstyrelsen 5 800 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Mälarbanans Intressenter AB (MIAB) (ledamot)

Örebro Rådhus AB (ordförande)

OIC AB (Örebro Innovation Center AB) (ledamot)

Helena Vilhelmsson

Arvode från Länsstyrelsen 3 021 kr
Kommunstyrelsen Nora (ordinarie)
Nora Bergslags Veteran-Järnväg (ordinarie)

Göran Arveståhl

Arvode från länsstyrelsen: 5 800 kr
Övriga styrelseuppdrag:
Kommunstyrelsen Kumla (ordinarie)
Kumla Fastighets AB (ordinarie)
Länstrafiken AB (ordinarie)
Utbildningsborgens AB (ordinarie)
Blue Peak AB (ordinarie)
Stadsnät I Kumla AB (ordinarie)

Anna Ågerfalk

Arvode från länsstyrelsen: 7 250 kr
Övriga styrelseuppdrag:
Svenska kommunförbundets styrelse (ersättare)

Massimo Montanari

Arvode från länsstyrelsen: 5 874 kr
Övriga styrelseuppdrag:
Försäkringskassans socialförsäkringsnämnd (ordförande)
Landstingets regionpolitiska nämnd (ledamot)
Landstingets forskningsnämnd (ersättare)

Ewa-Leena Johansson

Arvode från länsstyrelsen: 9 175 kr
Övriga styrelseuppdrag:
AF-nämnden (ordförande)

Inger Högström-Westerling

Arvode från länsstyrelsen: 7 250 kr
Övriga styrelseuppdrag:
ÖrebroBostäder AB (ersättare)
Örebro Rådhus AB (ersättare)
Destination Örebro (ordinarie)

Marie-Louise Forsberg Fransson

Arvode från länsstyrelsen: 5 800 kr
Övriga styrelseuppdrag:
Landstingsstyrelsen (ordförande)
Sveriges kommuner och landsting, hälso- och sjukvårdsberedningen (ledamot)
Samverkansnämnden Uppsala-Örebroregionen (ordförande)
Mälardalsrådets styrelse (ledamot)
Läkemedelsskadenämnden (ledamot)
Örebro Innovation Center, OIC (ledamot)
Länsteaterns styrelse (ordförande)
Nora Bergslags Veteran-Jernväg (ordförande)
Kommuninvest ekonomisk förening (ledamot)

Mårten Blomquist

Arvode från länsstyrelsen: 4 350 kr

Övriga styrelseuppdrag:

ALMI (vice ordförande)

Örebro Universitet (ledamot)

Forskningsnämnden (ordförande)

Regionförbundet Örebro län (ordförande)

Capio Läkargruppen (ledamot)

Stiftelsen Musik för Örebro län (vice ordförande)

Ledande befattningshavare utsedda av Regeringen

Sören Gunnarsson

Ordförande i Länsstyrelsens styrelse

Se styrelseledamöters engagemang

Lars Östring

Lön från Länsstyrelsen: 752 919 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Boforsstiftelsen av 1990 (ordförande)

Robotdalen (ordförande)

Örebro den 19 februari 2007

Sören Gunnarsson
Ordförande

Marie-Louise Forsberg-Fransson

Ola Karlsson

Lars-Erik Soting

Inger Högström-Westerling

Annica Johansson

Anna Ragén

Matilda Ernkrans

Sven Gunnar Persson

Länsstyrelsen Örebro län